



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Cruce  
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte  
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi  
coadiutoris**

**Juan <de la Cruz>**

**Coloniæ Agrippinæ, 1639**

Obscura Nox Animæ, Necnon Dilucidatio Cantuum Viam Perfectæ Unionis  
Amoris Cum Deo, qualis in hac vita obtineri potest continentium:  
Admirabilium Etiam Animæ unionem hanc adeptæ proprietatum ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-37873**

# OBSCURA NOX ANIMÆ,

NEC NON DILUCIDATIO

CANTVVM VIAM PERFECTÆ  
VNIONIS AMORIS CVM DEO,  
qualis in hac vita obtineri potest,  
continentium:

ADMIRABILIVM ETIAM ANI-  
*ma unionem hanc adeptæ proprietatum*  
*Expositio.*

A V T H O R E

V. P. F. IOANNE A CRUCE  
ORDINIS BEATISSIMÆ VIRGINIS  
DE MONTE CARMELO REFORMATI, PRIMO  
EXCALCEATO S. THERESIÆ A IESV VIR-  
GINIS, EIVSDEM REFORMATIONIS FVNDATA-  
ricis, coadiutore,



COLONIÆ  
In Officina Hæredum Bernardi Gualtheri.

ANNO M. DC. XXXIX.

B.  
Iohannis  
Cruce

Opera  
Mystica  
NVI  
128





OPERIS ARGV-  
MENTVM.

**I**N præfenti libro primo loco vniuersi Cantus explanandi collocantur: postmodum autem vnusquisque separatim declaratur. Cantu ipso declarationi præmisso, confestim verò quilibet singillatim versus initio suæ expositionis positus dilucidatur.

Duobus primis Cantibus, duarum purgationum spiritualium sensitivæ videlicet & spiritualis hominis partis, effectus, exponuntur: reliquis verò Sex varij planeque stupendi spiritualis illuminationis vniōnisque amoris cum Deo effectus enucleantur.



CAN.



## CANCIONES.

I.

EN una noche oscura,  
 Con ansias en amores inflamada,  
 O dichosa ventura,  
 Salí sin ser notada,  
 Esfando y ami casa sosegada,

II.

A oscuras y segura,  
 Por la secreta escala disfracada,  
 O dichosa ventura,  
 A oscuras y enclada,  
 Esfando y ami casa sosegada,

III.

En la noche dichosa,  
 En secreto que nayde me veja,  
 Ni yo mirava cosa,  
 Sin otra luz y guia,  
 Suo la que en el coraçon ardia:

IV.

Aquesta me guiaua,  
 Mea tierra que la luz del medio dia:  
 Adonde me esperaba,  
 Quien yo bien me sabia,  
 En parte donde nayde parecia.

V.

O noche que guiafse,  
 O noche amable mas que la alborada,  
 O noche que juntafse,  
 Amado con amada,  
 Amada en el amado transformada,

## CANTVS.

I.

NOCTIS obscura tenebris, Amoris  
 Aestiuans flamma, stimulisque pulsa  
 [O bonam sortem nimis & beatam]  
 Sola prorupi: procul excunsiis  
 Conscio nullo, sopor altus omnem  
 Cum domum tandem placida quiete  
 Composuisset.

II.

Noctis obscura tenebris profundis,  
 Calle securo gradibusque scandens  
 Profsus occultis simulata vultum:  
 [O bonam sortem nimis & beatam]  
 Per meras ibam tenebras latenter,  
 Cum domum totam placida quiete  
 Somnus haberet.

III.

Nocte felici procul in recessu,  
 Hic vbi nulli poteram videri,  
 Hic vbi nullum poteram videre:  
 Nulla lux, nullus mihi dux praebat,  
 Prater hanc lucem liquidam, ducemque,  
 Qua mei cordis radios vibrando  
 Arsit in imo.

IV.

Illius lucis radijs vibratis,  
 Et magis certo facilique ductu,  
 Quam sub ar monstrat media diei,  
 Iubilans veni properante gressu  
 Huc vbi notus mihi me manebat:  
 Huc vbi posset, nisi notus ille,  
 Nemo videri.

VI.

O dicem noctem sine nocte noctem  
 Candida Aurora face gratiorem:  
 O bonam, que me thalamis Amati  
 Sic representas, & Amantem Amati  
 Fibulis castis socias amoris:  
 Non suam posthac, sed Amati Amantem  
 Versam in amatum.  
 Florida

B.  
 Iohannis  
 Cruce

Opera  
 ystica

NVI  
 124



## VI.

En mi pecho florido,  
Que entero para el solo seguarda,  
Alli quedo dormido,  
Y yo le regalaua,  
Y el ventalle de cedrios ayre daua.

## VII.

El ayre del al mena,  
Quando yo sus cauellos esparcia,  
Con su mano serena,  
En mi cuello heria,  
Y todos mis sentidos suspendia.

## VIII.

Quedeme y oluide me,  
El rostro recline sobre el amado,  
Ceso todo, y dexeme,  
Dexando mi cuydado,  
Entre las açucenas oluidado.

## VI.

Florido sponsus meus in cubili  
Pectoris casti recubans, quod ipsi  
Prorsus integrum studiosa seruo,  
Solut in dulcem sua membra somnum:  
In meo [hunc] blande gremio fouebam,  
Atque cedrorum flabra ventilabant

Leniter auram.

## VII.

Concita Aurora rutilantis Aura  
Cum suis flauis nitidos capillos  
Sparserrat; dextrâ frigit serenâ  
Tunc meum collum feriendo dulce  
Vulnus infixit: penitusque cunctos  
Sustulit sensus, & ego stupente

Mente pependi.

## VIII.

Sorpta diuino remanens veterno,  
Languidos vultus ab amore supra  
Candidam sponsi faciem reclinans:  
Nulla res mansit, perire cuncta,  
Ipsa cum cunctis quoque me reliquit:  
Deserens inter speciosa tristes

Lilia curat.





QVISNAM SIT ISTORVM CANTVVM

Scopus.

**A**ntequam Cantuum istorum explanatio-  
nem aggrediamur, animaduertendum est  
hoc loco, eos ab anima, quæ perfectionis  
statû, qui est vnio amoris cum Deo, iam est  
adepta proferri, exhaustis exantlatisque iam ingenti-  
bus laboribus ac angustijs medio spiritali angustæ viæ  
æternæ vitæ (de qua in Euangelio Saluator noster lo- <sup>Mat. 7. 14</sup>  
quitur) exercitio, per quam ordinariè transit anima ad  
sublimem hanc Diuinamque cum Deo vnionem per-  
uentura. Quæ via quoniam adeò arcta est, adeoque  
pauci (ipso Domino attestante) per eam intrant; sum-  
mæ anima fælicitati adscribit ac fortunæ, se per illam ad  
dictam amoris perfectionem peruenisse, quemadmo-  
dum etiam ipsamet fortè hanc suam primo Cantu ce-  
lebrat, arctam hanc viam, admodum appositè Obscu-  
râ Noctem appellando, quemadmodum sequentibus  
dicti Cantus versibus palam fit: Cantat itaque anima  
lætabunda de tam angusti tramitis, vnde tot in  
eam redundarunt bona, transitu, in  
hunc modum.

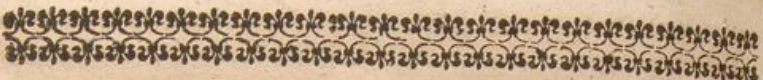
Bb

LIBER

B.  
Iannis  
Cruce

Opera  
Mystica  
NVI  
124





LIBER PRIMVS.

IN QVO DE SEN-  
SVS NOCTE DISSE-  
RITVR.

CANCION I.

**E**N vna nocte escura,  
Con ansia en amores inflamada,  
O dichosa ventura,  
Sali sin ser notada,  
Estando y ami casa sosegada.

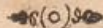
SENSVS.

**Q**uadam Nocte Obscura  
Anxijs amoribus inflamata  
O sortem fortunatam  
Exiui, nec sui obseruata  
Cum esset iam domus mea tranquillata.

Cantus Expositio.



Es fert hoc primo Cantu anima modum ac rationem, quo in egressione secundum affectum a seipsa rebusque omnibus via est; per veram videlicet mortificationem, vniuersis illis ac sibi met ipsi emoriendo, vt vitam amoris dulcem ac iucundam in Deo viuere possit. Quam a seipsa rebusque omnibus egressionem, asserit *Quadam Nocte Obscura* contigisse: per quam hoc loco contemplationem purgatiuam (sicuti postmodum dicitur) intelligit; hæc enim, sui ipsius ac rerum omnium abnegationem in anima producit. Hanc porro egressionem, exitum, asserit hic illa, se vi caloreque quem illi sponsi sui amor in dicta contemplatione obscurâ impertijt stimulatam, perficere potuisse. Qua in re optimam quæ sibi obtigit sortem exaggerat, adeo videlicet prospero euentu se ad Deum per Noctem hanc pertexisse, vt irium inuiciorum nullus (qui sunt Mundus, Caro & Dæmon) iter hoc semper inter turbantium illam potuerit præpedire: eò quod dicta contemplationis purificatæ Nox, in sensualitatis suæ domo, vniuersas passiones, & appetitus secundum illarum contrarios motus, conspiciet ac mortificauerit.



CAPVT



## CAPVT I.

Proponitur primus versus, & de incipientium imperfectionibus tractatio inchoatur.

## Quadam Nocte Obscura.

**H**Anc obscuram noctem tunc ingredi incipiunt animæ, cum illas Deus, ex incipientium statu (eorum videlicet, qui in via spirituali meditatione videntur) educit, & in proficientiam, qui iam est contemplatiuorum, collocare incipit; quo tandem, postquâ proficientium statum fuerint emensi, ad perfectorum, qui est diuinæ cum Deo vniõnis, perueniant. Quamobrem vt manifestius, quidnam sit nox ista, per quam transit anima, & ob quam causam à Deo in ea collocetur percipiatur; opere premium erit primo loco aliquas hinc incipientium proprietates attingere, vt status sui in quo versantur imbecillitatem intelligant, viribusque animi comparatis, vt eos DEVS in nocte hac, in qua animæ virtutum robur acquirit, & ad inestimabiles diuini amoris delicias percipiendas confirmantur, collocet, peroptent. Et licet aliquid nobis in huiusmodi tractatione temporis insumendum sit; non amplius tamen id erit, quam ad immediate de nocte hac obliuiscenda agendum satis sit. Sciendum itaque est, animam postquam seriuè ad Deo insistentium sese conuertit, vt plurimum ab eo in spiritu ad eum feruè modum nutriti ac blandimentis deliniti, quo amanissima Mater tenellum nutrit infantem, quem vberum suorum calore fouet, lusuque lacte, ac delicatis & dulcibus cibis pascit, vltis suis gestat, varietque demulcet: verum secundum quod maio-

ra corporis incrementa sumit infans, subtrahit etiam illi Mater blanditias tenerumque obteggit pectus, illudque amaro aloë illinit, & ex vltis depositum, suis facit passibus incedere, vt hoc pacto infantium proprietatibus abdicatis maioribus ac solidioribus rebus sese dedat.

Amanissima gratiæ Diuinæ Mater, statim ac noua Deo inferuendi calore feruoreque regenerat animam, vniuersa etiam hæc illi exhibet officia. Facit enim eam dulce sapidumque spirituale lac in rebus omnibus diuinis absque vlllo suo labore reperire; in vniuersis quoque spiritualibus exercitijs, maximam consolationem & gustum: hic enim præbet illi Deus suum teneri amoris vber, quem admodum tenello infanti. Hinc huiusmodi animæ deliciae sunt, orationi multum temporis, vel fortassis noctes etiam integras insumere; ipsius oblectamenta sunt pœnitentiæ recreationes, ieiunia, vnicum solatium, sacramentis frui, deque rebus diuinis sermones miscere.

Quibus rebus omnibus quanquam magna cum efficacia & contentione incumbant & vacent, magnamque in ijs adhibeant diligentiam spirituales viri, spiritualiter tamen loquendo, vt plurimum debiliter admodum, & imperfecte sese in illis gerunt. Cum enim ad huiusmodi res, exercitiaque spiritualia moueantur suauitate illa, & consolatione, quam in ijs reperiunt, cumque fortis luctæ exercitatione minime virtutum habitus acquisierint; in spiritualibus istis suis exercitijs multis defectibus & imperfectionibus sunt obnoxij; vniquisque enim secundum perfectionis quem acquisiuit habitum, operatur. Cum autè nondum prædictos fortes virtutum habitus acquirere potuerint; hinc est quod necessario infantium more debiliter operentur.

*Incipientes  
vt plurimum in  
spiritu debiles sunt,  
& quare.*

Bb 2 Qy2

B.  
Iannis  
Cruce

Opera  
ystica

NVI  
124



Quæ res veliquidius constet, & ut pateat quam debiles sint incipientes isti in virtutibus, quas in ijs rebus quas dicta suavitate illecti facile operantur, exercent, septem capitalia vitia percurrendo, nonnullas ex plurimis imperfectionibus quas in quolibet eorum incurrunt referemus. Unde perspicue patebit quam infantiliter isti operentur. Constat præterea, quanta seculum obscura nox (de qua immediate sumus acturi) adducat bona: cum ab vniuersis imperfectionibus istis animam emundet, & repurget.

## CAPVT II.

De nonnullis spiritualibus imperfectionibus quas in superbia materia admittunt incipientes.

*Res diuine ex se animum ad humilitatem flectunt.*

Quoniam incipientes isti in rebus spiritualibus exercitijsque deuotis, ad eò se feruētēs & sollicitos animaduertunt: ex huiusmodi prospero successu (quamquam res Diuinæ & Sanctæ, ex se ad humilitatem animum flectant) propter eorum imperfectionem, sæpe suboritur illis quidam occultæ superbiæ ramus: ex quo prouenit, ut aliquam sui ipsorum operumque suorum satisfactionem & complacētiam concipiant. Hinc etiam pullulat in eis pruritus quidam seu procliuitas vanissima de rebus spiritualibus coram alijs differendi; imò etiam interdum eas potius docendi, quam discendi, iudicando, & condemnando in cordibus suis alios, quos eo deuotionis modo conspicuos, quo ipsi vellent, haudquaquam animaduertunt; imo etiam aliquando id quod sentiunt verbis effutiant, similes hac in parte Phariseo, qui Deum laudando, seipsum de operibus quæ faciebat, iacta-

bat, Publicanumque despiciebat. Huiusmodi hominibus crebrius cacodæmon feruorem addit, & ad ista similiaque opera perurget, ut hoc modo maiora in eis superbia & præsumptio incrementa capiat. Optime siquidē nouit malignus quod vniuersæ virtutes istæ & opera quæ faciunt, tantum abest ut aliquid illis profint, ut potius in vitium sint conuertenda. Et eorumque dementiæ horum nonnulli delabuntur, ut neminem alium præter seipsum probum videti vellent: unde etiam data occasione, verbis suisque alios improbant, eisque detrahunt, festucam in alieno oculo intuentes, trabem verò in proprio non cernentes. *Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides: alienum culicem excolentes, proprium verò camelum deglutientes.*

Interdum etiam cum eorum spirituales Magistri ( cuiusmodi sunt Confessarij, & superiores ) illorum spiritum viuendique rationem improbant ( res enim suas ab eis magni fieri, laudarique cupiunt) suum ab eis spiritum, minime intelligi iudicant, vel certe eos haudquaquam spirituales esse arbitrantur, quandoquidem ei non suffragantur, neque sese accommodant. Hinc etiam confestim alium, qui eiusdem sit cum ipsis sententia, & cui interiora sua aperiant, experunt & inquirunt: ut plurimum enim de spiritus sui rebus cum illis agere cupiunt, quos eas magni penitros laudaturosque existimant. Ab eis verò, qui eas ut illos ad rectum securumque iter reuocare possint nihili faciunt, tanquam ab ipsa morte abhorrent; imò aliquando eos exosos habent. Ex nimia sui ipsorum præsumptione, multa solent isti sibi agenda proponere, modica tamen præstare.

Nonnunquam etiam ab alijs suum spiritum, & deuotionem agnosci peroptant: quam-



quam ob causam exteriora motuum, sus-  
pitorum aliarumque caeremoniarum in-  
dicia produnt, interdum quoque solent  
in publico potius, quam in occulto, rapras  
aliquos seu mentis excessus pati, quos et-  
iam promouet daemon; gratumque illis  
est, ab alijs id agnosci, quod ipsi tantope-  
re concupiscunt. Plures ipsorum intimam  
Confessariorum amicitiam, & familiari-  
tatem ambiunt: vnde innumeræ illis ori-  
untur inuidentiæ & inquietudines. Pec-  
cata sua nudè clareque aperire erubescunt,  
ne forte à Confessarijs suis minoris fiant;  
vnde & varijs ea colorant modis, ne ad eò  
improbi appareant: quod tamen potius  
est se ipsos excusare, quam incusare. Non-  
nunquam alium Confessarium quæruunt,  
cui mala sua pandant, ne prior ille aliquid  
eis mali inesse, sed omnino probos esse ar-  
bitretur: vnde etiã bona sua libètijs sem-  
per dicunt, & aliquando huiusmodi ver-  
bis vtuntur, quæ plura & maiora ea esse  
significent, quam in rei veritate sint, ad-  
minusea perfecta videri desiderant: cum  
tamen maioris esset humilitatis (vt iam  
dicemus) res suas diminuere, nihilque tale  
proferre, vnde vel ipse, vel quispiam alius,  
alicuius eos momenti posset existimare.

Nonnulli etiam istorum parui faciunt  
suos defectus: interdum autem nimium  
ex eo, quod in illos labantur affliguntur,  
se iam sanctos esse debuisse existimantes,  
vnde & sibi ipsis impatienter irascuntur:  
quod certe insignis est imperfectio-  
nis. Crebro apud Deum anxij precibus in-  
stant, vt eos à suis imperfectio-  
nibus liberet, quod, vt molestiam,  
quæ ex illis nascitur euadant, potius fa-  
ciunt; quam Dei ipsius intuitu: non ani-  
maduertentes miseri, quod si Deus illo-  
rum votis annueret, maiori fortassis su-  
perbia intumescerent. Illibenter & inuiti  
alios laudant, ab alijs verò laudari cupiunt;

& interdum etiam aliorum laudes aucu-  
pantur: qua in re similes sunt virginibus  
fatuis, quæ cum extinctas haberent suas  
lampades, oleum aliunde quærebant. Da-  
te nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ ex-  
tinguuntur.

Matt. 25.  
n. 3.

Quidam istorum in huiusmodi imper-  
fectiones in gradu intenso corruunt, &  
per illas in grauiora mala; nonnulli verò in  
minus intenso; quidam autem primos  
duntaxat earum motus, vel paulo amplius  
sentiant, vixque aliquis istorum incipien-  
tium reperitur, qui feruoribus istis duran-  
tibus, in aliquid istorum non impingat.

At illi qui in hoc statu perfectius gra-  
diuntur, diuersa admodum ratione, ac  
cum differenti spicibus temperamento vi-  
uunt; non mediocriter siquidem in humi-  
litate proficiunt, non solum opera sua  
nihilifaciendo, sed etiam sibi ipsis modicè  
admodum satisfaciendo, vniuersos alios  
multo se meliores existimando, vnde &  
solent illis sanctè inuidere, Deo sicut ipsi  
faciunt, inleuire peroptando. Quo  
enim maiori feruore inardescunt, & quo  
maiora patrant opera, suauioribusque in  
illis perfruuntur delitijs; (cum humiles  
sint) eò amplius, quantum honoris & ob-  
sequij mereatur Deus, quamque exiguum  
sit omne illud, quod ipsius causa faciunt,  
agnoscunt: vnde & quo maiora præstant,  
eò minus sibi ipsis satisfaciunt. Tot enim  
ac tanta, amore ipsius stimulante, propter  
eum efficere vellent, vt vniuersa quæ agunt  
nihil illis esse videantur: quæ sollicitudo  
amoris tantoperè eos breui tempore vr-  
get & occupat, vt nunquam, si alij quid-  
piam boni faciant, vel non faciant ani-  
maduertant; quod si animaduertunt, hoc  
fit (sicut diximus) multo eos se meliores  
existimando. Hinc fit, quod cum se ipsos  
paruipendant, ab alijs etiam parui fieri,  
resque suas diminui ac despici percipiunt.

Incipien-  
tium qui  
ad perfe-  
ctionem  
tendunt  
proprieta-  
tes.

B b 3 Et

B.  
Ianni's  
Cruce

Opera  
ystica  
NVI  
124



Et quod plus est, quamvis eas, quispiam magnifacere & laudare velit, nulla illi ratione fidem accommodare queunt: imisumque ac peregrinum eis videtur, sua bona prædicari.

Huiusmodi homines magna cum animi tranquillitate & demissione, à quocunque qui eis prodesse possit, instrui cupiunt: qua in re non mediocriter ab ijs, de quibus nuper sumus locuti distant; ipsi enim omnes docere vellent, imo si quando ab alijs se edoceri animaduerant, ipsimet ex ore loquentis verba rapiunt; tanquam qui iam id pridem noverant.

At hi de quibus in præfenti agimus, plurimum à cuiusquam instructione, ac magistri officio abhorrent. Paratissimi etiam sunt, si iubeantur aliud ab eo quod tenent, iter modumque vitæ arripere: nunquam enim se aliqua in re rectè agere arbitrantur. Dum alios laudibus euehi audiunt, mirifice lærantur, indeque solum, quia sicut ipsi Deo non inseruiunt, affliguntur. Ad res suas recensendas minime proni sunt: tantopere etiam eas despiciunt, ut etiam suis spiritualibus magistris eas verbis aperire erubescant; videntur enim illis eiusmodi esse, quæ ne verbis quidem effert dignæ sint. Optant potius defectus peccataque sua pro palare; vel certe taliter res suas aperire, ut non appareant actiones virtuosæ, unde etiam magis ad animam spiritumque suum communiandum ei, qui minoris res suas faciat propendent; quod certe spiritus simplicis, puri, ac veracis proprium est. Deoque non mediocriter acceptum. Cum enim in animabus istis humilibus sapiens Dei spiritus commoretur, cõfestim illas ad theatros suos recõdendos, mala verò foras expellenda, mouet & inclinat. Conferunt quippe humilibus Deus hanc gra-

*Simplicis  
ac puri  
spiritus  
apudicum.*

tiam, cum cæteris simul virtutibus: quem admodum superbis eam denegat.

Libenter isti, vel cordis sui languinem, ei qui Deus inseruit præberent, & quantum in eis est, ut illi ab omnibus seruiatur, laborant. Cum in imperfectiones laborant, humiliter & cum quadam spiritus teneritudine amorosque Deum amore se ipsos sustinent, ipsi bonitati confidendo. Verum animas, quæ in suis primordijs hoc perfectionis modo gradiuntur, existimo (ut dictum est) esse pauciores, imò admodum paucas: satis quippe nobis esset, si in contraria mala non ruerent. Hanc enim ob causam (ut postmodum dicturi sumus) eos quos ab omnibus imperfectionibus istis Deus repurgare vult, in obscura collocat nocte.

### CAPVT III.

*De imperfectionibus, quas incipientium nonnulli, in secundo capitulo vitijs, Avaritia videlicet materia spiritualiter loquendo, incurere solent.*

MULTI etiam incipientium istorum, non leui interdum avaritia spirituali laborant. Vix enim illos videas, coque à Deuo acceperunt spiritu contentos, qui etiam non mediocriter affliguntur & conqueruntur, quia eam quam in rebus spiritualibus cuperent consolationem, haudquaquam reperiunt. Multorum nunquam audiendis consilijs, spiritualibusque præceptis explentur, pluresque habent & euoluunt libros, qui de huiusmodi rebus agunt, & plus hac in re temporis, quam in rectè operando insunt, nulla interim petse & modificationis & paupertatis spiritus, cui studere debe-



deberent)habita ratione. Multi præterea imaginibus, Crucibusque admodum curiosi nõ exigui valoris sese onerant: iamque abijciunt vnas; iam assumunt alias; iam illas permurant, iam iterum repetunt, nunc illas hac ratione elaboratas volunt, nunc verò alia; & plus affectus in ista, ob illius maiorem curiositatem pretiositatemque reponunt, quam in alia. Videbis alios Agnis sacratis, reliquiarijs, metalliq; infantium instar, crepundia è collo gestantium, oneratos. Qua in re proprietatem ego cordis, necnon adhesionem illam, qua figuræ, multitudini & curiositati istarum rerum affixi sunt improbo; eò quod hæc mediocriter spiritus paupertati contraria sint, quæ substantiam duntaxat deuotionis respicit, illisque tantum rebus, quæ ad illam excitandam satis sint, vitur, multipliciter verò curiositatemque istarum rerum fastidit; præsertim cum deuotio vera ex corde prodire debeat, veritatemque solam, ac earum rerum, quas res spirituales repræsentant, substantiam, intueri, cætera vero omnia nihil aliud sint, quam adhesio, & proprietas imperfectionis, & ad assequendum perfectionis statum, necessario huiusmodi appetitus exingui & aboleri debet. Noui ego personam quandam, quæ amplius quam decem annis Crucis quadam ex Rami benedicti ligno ruditer impoliteque fabricata & circumflexa acicula transfixa utebatur, eamque semper secum gestabat, donec ego illam abstuli: nec tamen erat hæc persona mediocris iudicij & prudentiæ. Aliam quoque vidi, quæ Rosarium in globulis ex ossibus dorsi piscium confectis persoluebat, istorum tamen hominum deuotionem non propterea minoris coram Deo valoris fuisse certum est, quandoquidem manifeste patet, huiusmodi

res, nec arte, nec pretio illam prouocasse.

Illi potè, qui in Principijs istis rectum iter tenent, nequaquam visibilibus instrumentis adhaerent, neque illis sese onerant, nec amplius nosse volunt quam ad recte operandum satis sit. Ad hoc enim mentis oculos solummodo collimant, atque hoc tantummodo exoptant. Unde magna cum liberalitate, quidquid habent alijs distribuunt; & eorum delitiæ sunt, rebus omnibus propter DEVM & proximi charitatem carere, omnia iuxta virtutis huius leges disponendo. Solùm enim, vt dixi, ad medullam substantiamque perfectionis respiciunt, & vt DEO gratificentur, sibi verò in omnibus displiceant, desiderant.

Verum ab omnibus imperfectionibus istis, sicuti neque à cæteris, perfectè Anima repurgari potest, antequam illam DEVS in purgatione passus illius noctis obscuræ, de qua mox acturi sumus, collocet. Sed expedit, vt anima quantum valuerit ex sua parte seipsam repurgare perficereque conetur, vt à DEO ad Diuinam illam curationem & medicinam admitti mereatur, in qua ab omnibus illis, quibus ipsa remedium adhibere nequit sanetur. Quantumuis enim ipsa labore, non poterit industria sua, acriùs taliter seipsam repurgare, vt vel tantillum ad vocationem Diuinam perfecti cum DEO amoris apra dispositaque sit; nisi ipse adhibeat manum, & eam igne illo ipsi obscuro, eo quem iam dicturi sumus modo, repurget.

Quæ ratione se gerant incipientes vero perfectionis itinere gradientes, quantum ad materiam Reliquiarum etc. spectant

B.  
Ianni's  
Cruce

Opera  
ystica  
NVI  
124



CAPVT IV.

De alijs imperfectionibus, quibus incipientes isti, in tertio vitio, Luxuria videtur spiritualiter accepta, obnoxij sunt.

Alijs imperfectionibus, præter eas quas in singulis vitijs recensuimus multi istorum incipientium tenentur, quas ob prolixitatem euitandam prætermitto; aliquibus duntaxat magis præcipuis, & quæ sunt veluti origo & causa cæterarum adducis.

Quantum ad Luxuriæ vitium spectat, prætermisso nunc eo, quod est in peccatum istud labi (quoniam mens mea est de imperfectionibus, quæ nocte obscurâ repurgari debent, agere) multis incipientes isti imperfectionibus sciant, quæ Luxuria spiritualis appellari possent: non quod ita reuera sit, sed quia nonnunquam sentitur, & experientia percipitur in carne, ob illius fragilitatem, quando anima recipit spirituales communicationes. Crebro siquidem euenit, vt in ipsismet spiritualibus exercitijs, absque eo quod hoc in eorum situm sit potestate, impuri sensualitatis motus exurgant & sentiantur: & hoc interdum tunc fit, cum spiritus sublimem exercet orationem, vel certe Pœnitentiæ ac Eucharistiæ Sacramentis vtitur. Qui motus, cum non sint (vt dixi) in illorum potestate, ex vna è tribus causis oriuntur.

Ex tribus causis nascuntur spiritualis Luxuria motus. Prima est, spirituum reru suauitas.

Primo loco huiusmodi commotiones (quanquam raro, & in hominibus debilis complexionis) à suauitate, qua in rebus spiritualibus demulcet natura, interdum promanare solent. Cum enim spiritus sensusque suauitate illa fruantur,

refectione seu recreatione illa, quælibet etiam hominis pars, secundum portionem, & proprietatem suam, ad delectationem prouocatur. Tunc enim spiritus, qui est superior pars ad oblectandum, & se Deo recreandum excitatur: sensualitas verò, quæ inferior est portio, ad sensibilem suauitatem & delectationem permouetur: non enim nouit illa, alio delectationis modo frui. Vnde accidere potest, Animam secundum spiritum, in oratione Deo esse intentam; ex alia verò parte, secundum sensum, rebelliones, ac commotiones sensuales passiuè non absque graui sua renitentia & nausea, experiri. Cum enim vtræque portiones istæ, tandem vnicum sint suppositum; ordinariè rei illius, quam illarum quælibet suo percipit modo, ambæ participes fiunt. Nam (vt Philosophus ait) omne quod recipitur, ad modum recipientis recipitur. Atque ita in primordijs istis, imò etiam, quando Anima iam profecit, cum sensualitas ista imperfecta sit, nonnunquam spirituales delitias, cum eadem participat imperfectione. At quando pars hæc sensitiua, Noctis Obscuræ, de qua acturi sumus, purgatione iam est reformata, non amplius imbecillitates istas patitur. Ad eò siquidem copiosè Diuinum recipit spiritum, vt ipsa potius in istum ipsam spiritum, tanquam in maiorem & amplio rem se recepta videatur. Atque ita, secundum spiritus modum omnia admirabili quadam ratione, cuius vnita Deo particeps sit, possidet.

Secunda causa, ex qua interdum rebelliones istæ proueniunt, est cacodemon, qui vt animam orationi vacantem, vel certe vacare cupientem inquiet ac perturbet, turpes istas commotiones in natura suscitare conatur, hocque pacto







finet, tantum abest ut unus alteri optuletur, ut etiam ille qui prævalet, extinguat alium ac confundat, seipsum verò, quem admodum Philosophi dixerunt, magis corroboret. Quam ob causam Saluator noster in Euangelio dixit. *Quod natum est ex carne caro est, & quod natum est ex spiritu spiritus est.* Hoc est amor, qui ex sensualitate ortus est, ad sensualitatem terminatur, ille verò qui ex spiritu, in spiritum DEI desinit, illumque adauget. Atque hoc est discrimen, quod inter duos istos amores reperitur, per quod etiam dignosci possunt. Quando verò noctem obscuram ingressa fuerit anima, vniuersos amores istos, ad rectam rationis formam redigit: illum enim qui secundum DEVM est, corroborat repurgatque; alium verò profligat vel extinguit, aut mortificat; à principio autem, virtutisque amoris notitiam, sicuti postea dicitur.

IOH. 3.  
n. 6.

### CAPVT V.

*De imperfectionibus in quas incipientes quantum ad iram visum spectant, labuntur.*

*Spiritua-  
lis dulcedinis  
subtrahitio, occasio ira.*

EX inordinato appetitu, quo multi incipientes feruntur in consolationes spirituales, oritur ut regulariter eas habeant permixtas pluribus imperfectionibus iracundia. Cum primum enim sapor, & dulcedo in exercitijs spiritualibus deficit, naturaliter efficiuntur insulsus, & insipidus, & ex amaritudine illa provenit, ut sibi ipsis graues sint in rebus agendis, & leuissimam licet ob causam facile irascantur: imo aliquando, vix aliquis eos tolerare potest. Quod eis plerumque accidit habita prius aliqua suauis admodum recollectione sensibili in oratione: cum enim

suauitas illa, ac sapor euanescat, naturaliter eorum natura insipida remanet, ac terdiosa. Quemadmodum contingere solet infanti, ab uberibus, in quibus ipse delitijs suis fruebatur, auulso. In natura porò, quando displicentiam istam, seu insipiditatem preualere nõ sinit, nulla reperitur culpa, sed solummodo imperfectio, quæ ariditate, & pressuris obscuræ noctis repurgari debet.

Nonnulli etiam spiritualium istorum reperuntur, qui in alium spiritualis iræ genus labuntur: quod tunc potissimum fit, quando alienis virtijs, cum quodam inquieto zelo irascuntur, obseruando eos, & interdum impetus quidam insurgunt, reprehendendi illos cum indignatione, quod etiam aliquando te ipsa exequantur, se ipsos quasi virtutis dominos & magistros facientes: quæ omnia spirituali mantuerudini aduersantur.

Nonnulli etiam sunt, qui quando se imperfectos considerant, sibi ipsis cum impatientia haud humili indignantur: qua in re ira impatientes sunt, ut vna die vellent sanctitatem adipisci. Plures ex istis proponunt multa, & grandia prestare, at cum minime sint humiles, sibi ipsi confident, quanto plura proposita faciunt, tanto magis labuntur, & tanto amplius irascuntur, nec patientiam habent, ad expectandum, ut ipsis à Deo quando illi placuerit, id quod optant, conferatur, quod etiam est contrarium diuinae spirituali mansuetudini. Quibus omnibus remedium non potest adferri, nisi per noctis obscuræ purgationem. Quanquam aliqui tantopere sunt patientes, adeoque in proficiendi studio lente procedunt, ut nollet eos Deus ita patientes esse.

CA-







obliuioni dederunt; vt non ambigant importunè nimis ac obstinatè à suis Confessarijs extorquere, vt illis Sacramentis; Confessionis & Communionis crebro vti permittant. Et quod longè deterius est, sæpe absque facultate consilioque ministri ac dispensatoris Christi, ad sacram communionem accedere soli proprio nixi iudicio non verentur, & veritatem rei, ipsos celare satagunt. Quam etiam ob causam, sacræ communionis inordinato desiderio stimulati parum exacte oscitanterque confessionem peragunt, manducate potius, quam pure perficere; & communicare cupiendo. Cum tamen salubrius sanctiusque esset, contrariam propensionem habendo, à confessarijs precibus flagitare, ne eos tam crebro ad sacram iubeant communionem accedere: quanquam inter hæc duo extrema, melior sit humilis resignatio. Verum præsumptiones hac in parte nimis, in grandia præcipitant mala, & merito ob temeritatem tantam, poenam vereri possunt.

Homines huiusmodi dum sacram recipiunt communionem, vniuersum conatum suum ad hoc duntaxat dirigunt, vt aliquem potius dulcedinis sensum eliciant, quam vt præsentem in se DEVM venerentur, humiliterque laudent. Et taliter hac de re persuasi sunt, vt si quando nullam huiusmodi suauitatem seu deuotionem sensibilem in communicando eliquerint, nihil se prorsus egisse arbitrentur, abiectione admodum de DEO sentiendo: nec intelligendo, minimam, quam Diuinitissimum istud sacramentum adfert utilitatem, esse illam, quæ ad sensum spectat; multoque maiorem esse inuisibilem Diuinæ gratiæ, quam producit: quandoquidem sæpe DEVS gustibus istis fauoribusque sensibilibus priuat

Animas, vt fidei oculos ad se conuertant. Vnde isti sentire, & gustare volunt DEVM, tam in communionem, quam etiam in reliquis spiritualibus exercitijs ac si comprehensibilis & accessibilis esset. Quæ certe omnia maximam inuoluunt imperfectiorem, & plurimum naturæ ac inclinationi Diuinæ, quæ purissimam exigit fidem, repugnant.

Ad eundem etiam profusum modum se se iugerunt in oratione, quam exerceant, existimant enim vniuersam rei huius summam in hoc sitam esse, vt suauitatem ac deuotionem sensibilem reperiant: vnde & ad illam eliciendam, omnem vt dicitur mouent lapidem, violentoque conatu, potentias defatigant, & caput. Quod si nullam huiusmodi suauitatem fuerint experti, affliguntur, nihil se egisse auctormantes: & propter huiusmodi suam sollicitudinem, spiritus ac v. r. z Deuotionis (quæ in perseveranti in oratione patientia & humilitate cum sui ipsius dissidentia, soli que duntaxat DEO placendi studio consistit) iacturam faciunt. Hanc etiam ob causam, quando in isto orationis exercitio, vel in alijs nullam, vel vna vice suauitatem degustarunt; magnam ad illud iterum assumendum, repugnantiam auersionemque concipiunt, & interdum id omnino intermittunt.

Tandem sunt (sicuti diximus) puerulis similes, qui nequaquam ratione, sed gustu sensuque ad operandum mouentur. Vniuersum studium & cogitationes suas, in spiritualibus delitijs consolationibusque aucupandis impendunt, ad quæ etiam finem nunquam priorum librorum lectione explentur, & nunc vnam, nunc aliam assumunt meditationem, suauitatem in rebus Diuinis venando. Quibus etiam iustissimè, sapientissimè, ac amantissimè sese denegat DEVS: nisi enim hoc ita el-

*Inordinatum sacram  
Communionis desiderium,  
gula spiritualis effectus.*

*Erroneum  
vnde,  
sensibilem  
in oratione  
deuotionem  
elicere  
nanciam.*

*Vera deuotio in  
quo suo  
suo*

*Quidam  
in oratione  
suo  
suo*

*Multis  
oratione  
negotio  
pauca  
non ratio  
sed  
suo ad  
operandi  
mouentur.*

ser,



set; gula ista ingluuieque spiritali stimulati, in multa grauique mala ruent. Quamobrem plurimum huiusmodi hominibus, obscuram noctem ingredi expedit, vt ab istis puerilibus ineptijs repurgentur.

Illi præterea, qui tantopere sunt ad consolationes istas propensi, in aliam quoque grauem admodum imperfectionem incurunt; quia nimirum tepidi sunt, valdeque in aspero Crucis itinere carpendo remissi: anima quippe suauitatibus addicta, vniuersam abnegationis propriæ amaritudinem habet exosam. Multis insuper imperfectionibus alijs, quæ ex istis nascuntur, sciant huiusmodi homines, quibus Dominus tentationibus, ariditatibus ac tribulationibus (quæ vniuersa pars sunt obscuræ noctis) tempore oportuno medetur. De quibus ego imperfectionibus, ne prolixior sim, nolo hoc loco disputare: illud solum monuisse contentus, sobrietatē & temperantiam spirituales, valde diuerso tenore mortificationis, timoris, ac in omnibus suis rebus subiectionis incedere, quæ spiritualis temperantia facit etiam agnoscere perfectionem & valorem rerum, non in ipsarum multitudine, sed in sciendo seipsum in illis abnegare, sitam esse: Cui abnegationi spiritualibus istis, quantum ex sua parte valuerint, maxima danda est opera, donec Deus velit eos in nocte obscura collocando repurgare. Ad cuius tractationem, vt quantocius peruenire liceat, in imperfectionum istarum declaratione festino.

## CAPVT VII.

De imperfectionibus inuidia, acediaque spiritaliu.

IN materia quoque duorum aliorum vitiorum, inuidiæ scilicet & acediæ spiritalis, multas incipientes isti solent committere imperfectiones. Quantum enim ad inuidiam attinet, plures istorum solent motus displicentiæ boni spiritalis aliorum pati, aliquam sensibilem percipiendo afflictionem, cum se ab alijs, in hac spiritali via superari animaduertunt: quos nec ab alijs laudari vellent; quoniam ex alienis virtutibus consistantur: & interdum aliorum laudes sustinere nequeunt, quin potius contrarium affirmant, laudes illas quomodo possunt extenuando: nec mediocriter affliguntur, si cum eistant tandem non fiat, vellent enim in omnibus alijs præferri: quod cum charitate è diametro pugnat, quæ (vt S. Paulus ait) de bonitate gaudet, quod si aliquam inuidiam admittit charitas, illa sancta est; displicet enim ei, se alterius virtutibus carere: inde tamen lætatur, quod illis alius præditus sit, & quod omnes illum superent, vt Deo gratius præstent obsequium, iam quod ipse hac in parte deficit.

Quod si de spiritali acedia loquamur, solent incipientes tedium in rebus illis, quæ magis sunt spirituales pati, easque deuitant: cuiusmodi sunt, quæ gustui sensibili repugnant. Cum enim tantopere spiritalium rerum suauitati palatum assuescerint, confestim ac eam non reperiunt, fastidium illis res spirituales generant. Si enim semel eam,

CC 3 quam

B.  
annis  
Cruce

Opera  
ystica  
NVI  
124

Quæ sit  
inuidia  
charitatis.

Cur incipientes in rebus illis quæ magis spirituales sunt solent tedium pati.



quam eorum gustus in oratione satisfactionem exigebat, minimè repererunt ( tandem enim expedit, vt ea à Deo priuentur, vt illorum experimentum capiat ) nolunt amplius ad eam redire: alijs vicibus illam intermittunt, vel certè inuitè ad eam redeunt. Atque ita propter Acediam istam, postponunt perfectionis viam ( quæ est voluntatis propriæ, gustusque propter Deum abnegatio ) Gustui & voluntatis suæ delectationi: cui, hoc modo ipsi potius satisfaciunt, quam diuinæ. Plures etiam istorum cuperent illud Deum velle, quod ipsi volunt: affligunturque in volendo eo, quod vult DEVS, non sine repugnantia accommodandi voluntatem propriam, diuinæ. Hinc euenit, vt sæpe ea in quibus ipsi voluntatis suæ & gustus pronitatem non sentiunt, minimè diuinæ voluntati consentanea existiment. E contra verò quando ipsi de re aliqua benè sunt satisfacti; DEVM quoque esse satisfactum credunt. Metiendo DEVM se ipsis, non verò se ipsos Deo: cum tamen res longe aliter sese habeat, quemadmodum ipse Dominus in Euangelio docuit dicens: Eum qui perdidit voluntatem suam propter illum, istum illam lucraturum: cum verò qui illam lucrari voluerit, eam amissurum: *Qui autem perdidit animam suam propter me, inueniet eam.*

*Matt. 16.  
25.*

Tædio quoque afficiuntur huiusmodi homines, cum illis ea iubentur, quæ nulla eos suauitate oblectare possunt. Et quoniam delicias consolationesque spirituales consecretantur; debiles sunt admodum ac tepidi; ad fortiter pro perfectione acquirenda laborandum, similes illis facti, qui in delicijs enutriti, omnem mæsti fugiunt asperitatem: & Crucem in qua spirituales deliciae consistunt, abhorrent, & quo res magis spirituales sunt, maiori etiam in illis tædio afficiuntur. Cum

*Spiritua-  
les deliciae  
in Cruce  
consistunt.*

enim ipsi in rebus spiritualibus, lato itinere incedere, ac secundum voluntatis suæ propensionem viuere conentur; non mediocrem tristitiam & repugnantiam in aggrediendo arctam vitæ viam, de qua loquitur Christus, experiuntur.

Imperfectiones istas, in quibus homines, primi huius incipientiù status degunt, hoc loco retulisse satis sit: vt liquido cõstet, quàm sit illis necessarium à Deo in proficientium statu constitui; quod fit, cum eos in nocte obscura, de qua iam acturifumus collocat, in qua ablatando eos, per ariditates tenebrasque interiores à suauitate & gustuum istorum vberibus aufert ab eis cunctas imperfectiones istas, puenilesque ineptias, & facit virtutes, medijs plurimum diuersis, acquirere. Licet enim, quam maximè sese incipiens, in mortificandis se vniuersis istis actionibus & passionibus suis exerceat, nunquam tamen omnimodè, sed ne sufficienter quidem id assequatur, priusquam DEVS, purgatione obscuræ noctis intercedente id efficiat. De qua vt aliquid proficui proferam, vt tantinam placeat Deo, suam mihi diuinam impertiri lucem; est enim apprimè necessaria, ad noctem ad eò obscuram, materiamque tam difficilem & arduam dilucidandam.

#### CAPVT VIII.

*In quo primus, primi Cantus versus exponitur incipitque nox hac obscura dilucidari.*

*Quadam Nocte Obscura.*

**N**Ox ista, quam contemplationem esse diximus, duos tenebrarum vel pur-



purgationum modos, secundum duplicem interioris hominis portionem, sensitiuam nimirum & spiritualem, in personis spiritualibus producit. Atque hoc modo una nox seu Purgatio sensitua, per quam repurgatur vel denudatur aliqua anima secundum sensum, accommodat illam secundum sensum spiritui: altera verò nox, seu spiritualis purgatio, per quam anima emundatur & denudatur secundum spiritum, adaptat & disponit illam ad vniionem amoris cum Deo. Sensitiua nox communis est, & quæ multis contingit: hi autem incipientes sunt, de quibus primo loco agemus. At spiritualis, paucorum est admodum; eorum nempe, qui iam profecerunt, suntque exercitati, de qua postmodum sumus acturi.

Prima nox, vel purgatio, amara est sensitui, & formidabilis. Secunda verò absque cõparatione vlla, spiritui terribilior: quæ admodum confestim dicemus. Et quoniã in ordine prima, & quæ primo contingit loco, est nox sensitua, de illa sub compendio aliquid adferemus (cum de ea, tanquã de re magis vulgari, plura reperiantur scripta) vt possimus ad agendum magis ex professo de nocte spirituali gressum facere: de qua parce admodum, tam verbis, quam scriptis pertractatur, & cuius modica habetur experientia.

Cum itaque agendi & viuendi modus quo incipientes isti in via Dei vtuntur vilis sit, & qui proprio ipsorum amori gustuique admodum est affinis (quemadmodum in superiorib. explicatũ est) volendo illos Deus ad vltiora, promouere, & ex isto infimo amoris modo, ad sublimiorem diuini amoris gradum prouehere, eosque ab imo & abiecto sensu & discursus exercitio, per quod tam parce, & cum tot, sicut diximus, inconuenientib. Deum quærebant liberare; & vo-

lendo eos in spiritus exercitio, in quo copiosius, & absque tot imperfectionibus, diuina possint communicatione frui, collocare, postquam iam, aliquo temporis spatio in virtutis itinere sese exercuerunt, & in meditatione ac oratione perseverando, suauitate & gustu, in ea percepto mundanarum rerum affectum & amorem extinxerunt, & aliquas in Deo spirituales vires acquisierunt, quibus aliquatenus habent iam creaturarum appetitus refrænos, possuntque Dei amore aliquid oneris ac ariditatis conflictus tempore, minimè terga vertendo, sustinere, quando inquam in spiritualibus istis exercitijs, omnia eis, ex animi sententia succedunt, & suauitatibus abundant, quando etiam (vt illis videtur) serenior illos diuinorum fauorum sol irradiat: tunc obscurat & abscondit illis Deus vniuersam istam lucem & portam, ac dulcis spiritualis aqua scaturiginem, quam quotiescunq; & quando cunq; illis libebat, in Deo degustabant, occludit (cum enim debiles essent ac teneri, omnia eis ostia patebant, quemadmodum S. Ioannes in Apocalypsi dixit: *Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere, quia modicam habes virtutem, & seruasti nomen meum, & non negasti nomen meum*: in tantisque eos relinquit tenebris, vt quo sese cum imaginationis sensu & discursu conferant, prorsus ignorent. Non enim sciunt amplius vel tantillum, sicuti antea solebant meditari, submerso iam suffocatoque in ista nocte, interiori sensu & in tanta ariditate derelicto, vt non solum succum aliquem & consolationem in rebus spiritualibus pijsque exercitijs non reperiant (in quibus ipsi antea delicias ac gustus suos inueniebant) sed potius illorum loco amaritudinem ac insipiditatem in dictis rebus experiantur. Vt enim dixi, animaduerten-

tena

B.  
annis  
Cruce

Opera  
ystica  
NVT  
129

Apoc. 3. 8.



tens eos Deus, aliquantulum iam cre-  
uisse, ut roborentur magis, fasciasque abij-  
ciant, à dulci eos vberè auellit, & ex  
vlnis suis depositos, docet suis passibus in-  
cedere: qua in te magnam ipsi experiun-  
tur nouitatem, cum eis omnia in contra-  
rium sint conuersa.

**NOTA.**  
Quoniam  
tempore so-  
leat spiri-  
tuales no-  
ctæ sensus  
ingreditur?

Quandã ad  
inirandũ  
hanc felicẽ  
noctem re-  
quiratur?

Res hæc omnibus hominibus, à sæcu-  
li strepitu remotis, ut plurimum post spi-  
ritualis vitæ initia citius, quam cæteris e-  
uenire consuevit: cum magis sint ab oc-  
casionibus, à proposito resiliendi liberi,  
& quia etiam citius appetitus sæcularium  
rerum reformant: hæc enim sunt illa,  
quæ ad ingrediendam felicem hanc sen-  
sus noctem requiruntur. Regulariter au-  
tem non multum postquã cœperint, ela-  
bitur temporis, quod istam sensus noctem  
maior illorum pars intrat: communiter e-  
nim ariditates istas pati eos videmus. De  
hoc sensitiuæ purgationis modo, cum tam  
communis sit, plurimas Sacrarum litera-  
rum auctoritates adducere possemus, in  
quibus, præsertim vero in Psalmis & Pro-  
phetis, de eo creberrime agitur: quas ob  
prolixitatem euitandam, prætermittim-  
us, quanquam nonnullas ex illis post-  
modum citaturi simus.

#### CAPVT IX.

De indicij, ex quibus agnosci poterit, spiritua-  
lem personam hac nocte, purgationisque  
sensitiuæ via incedere.

Aridita-  
tes sensiti-  
uæ partem  
nō semper  
à sensitiua  
nocte pro-  
manant,  
sed multis  
alijs ex  
causis.

Sed quoniam ariditates istæ sæpe non  
à dicta nocte, appetitusque sensitiui  
purgatione, procedere possent; sed vel à  
peccatis seu imperfectionibus, tempore, vel  
animi remissione, aut certè ab aliquo de-  
prauato humore, seu corporis indisposi-  
tione; quædam hoc loco assignabo indi-

cia, ex quibus dignoscatur, an huiusmodi  
ariditas ex dicta purgatione oriatur: vel  
certè ex aliquibus recensitorum vitiorum;  
ad quem effectum tria reperio præcipua  
indicia.

Primum est, si quemadmodum nullum  
in rebus diuinis gustum consolationemque  
reperit anima, ita etiam nec illam in ali-  
qua creata re reperiat. Cum enim in no-  
cte obscura ad hoc collocet Deus ani-  
mam, ut exsiccat ac repurget appetitum  
ipsius sensitiuum, nulla alia re linere illam  
inescari, gustumque reperire, hinc proba-  
biliter ariditatem ac amaritudinem istam,  
non à peccatis imperfectionibusque; recen-  
ter admissis prouenire cognoscitur. Si e-  
nim hoc ita esset, aliqua in natura proni-  
tas, vel cupiditas aliquid aliud, præter  
res diuinæ degustandi perciperetur. Quo-  
tiescunque enim in imperfectione aliqua  
appetitui habentæ permittitur: illico pro-  
pensus ad eam, siue parum, siue mul-  
tum, secundum affectus, ac gustus quo illi  
inhæsit mensuram, sentitur. Sed quia  
istud tam supernarum, quam inferiorum  
rerum fastidium, ex aliqua corporis in-  
dispositione vel melancholico humore, qui  
sæpè in nulla re permittit gustum conso-  
lationemque reperire, nasci possit: secundum  
indiciũ & proprietas necessaria est.

Secundum itaque indicium, seu proprie-  
tas purgationis istius est; quod ordinariè  
occupat ac erigit memoriam in Deum,  
cum sollicitudine, & anxietate quadam  
dolorosa, se Deo nequaquam inseruire,  
sed potius quoniam suauitate illa in re-  
bus diuinis destitutam se animaduertit,  
retrocedere existimando. Hinc enim pa-  
tet, ariditatem istam ac tridum, non  
ab animi remissione temporeque proficisci:  
hoc enim tempore proprium est, pa-  
rum res diuinæ curare, nullamque in-  
teriore de ijs sollicitudinem gerere.  
Vnde



Vnde inter ariditatem & teporem, latum intercedit discrimen. Tepor enim multam animi remissionem & voluntatis languorem, nec non animum absque sollicitudine Deo inferuendi continet: quæ autem ariditas duntaxat purgatiua est, ordinariam secum sollicitudinem, cum anxietate afflictioneque (ut dixi) quod Deo non inferuiat trahit. Hæc autem purgatiua siccitas, quanquam aliquando admixtam habeat melancholiam, vel alium humorem (sicuti interdum euenit) non propterea tamen, minus effectum suum purgatiuum appetitus, efficit: quandoquidem omni est gustu destitutus, & cogitationes suas in solo Deo occupatas habet: quando enim merus humor cor inficit, nil aliud præter displicentias, naturæque destructionem adfert, idque sine vllis Deo inferuendi desiderijs, quæ purgatiuam ariditatem comitantur; ob quam ariditatem purgatiuam, licet sensitua portio sit vehementer collapsa, remissa, & ad operandum, ob modicum gustum ac consolationem quæ expetitur, debilis: spiritus nihilominus promptus est & robustus.

Causa porro ariditatis istius est, quia transfert & mutat Deus bona & vires sensus, ad spiritum, quorum bonorum cum virtus & sensus naturalis incapax sit, ieiunus, aridus, vacuusque remanet, sensitua enim hominis portio, ad id, quod est purè spiritus inhabilis est & inepta: vnde gustato spiritu desipit caro, fitque ad operandum remissa: verum spiritus, qui tunc temporis cibo reficitur, fortis magisque quam antea, ne Deo desit, vigilans, ac sollicitus euadit. Qui ob mutationis huius nouitatem, non statim à principio suauitatem & delectationem spiritualem, sed ariditatem amaritudinesque experitur: cum enim interiorem palatum, suauitatibus istis sensibilibus habuerit assuetum;

adhuc ad eas mentis oculos versos habet. Et quia etiam nec spiritualem palatum repurgatum habet, nec ad tam delicatam voluptatem dispositum (donec successiue per istam aridam ac obscuram noctem adaptetur) nequit suauitatem spiritualeq; bonum percipere; sed ariditatem duntaxat & amaritudinem, deficiente iam ac subtracto eo, quod prius cum tanta facilitate degustabat. Isti enim, quos Deus per has deserti solitudines ducere incipit, similes filijs Israel sunt, quibus licet Deus in deserto cibum cælestem ad eò delicatū præbere cœpisset, ut (sicut ibi dicitur) in saporem quem quisque vellet, verteretur; nihilominus plus gustuum, saporumque, carnium, & caparum quibus antea in Egypto vescabantur, defectum sentiebant (eo quod haberent palatum illis assuetum ac ineseatum) quam delicatam Angelici cibi suauitatem: plorabantque & ad carnes inter cælestes cibos suspirabant. Recordamur

piscium quos comedebamus in Egypto gratis, in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrique, & capo, & allia. Eouque enim appetitus nostri vilitas dilabitur, ut nos faciat nostras optate miserias; in commutabile verò cæli bonum, fastidire. Verum quando (sicuti diximus) ariditates istæ, à purgatiua appetitus sensibilis nocte oriuntur: quamuis ob causas, quas nuper adduximus, non percipiat spiritus suauitatem: fortitudinem tamen ac vigorem ad operandum propter substantiam, quam illi interioribus præbet, percipit, qui cibus est obscuræ ac sensui sicæ contemplationis exordium, quæ occulta est, & ipsimet qui illa potitur arcana: simulque ut plurimum, cum ista ariditate ac vacuitate, quæ in sensu efficit, confert animæ propensionem ac desiderium in solitudine ac quiete manendi, nihil particulare cogitare valendo, sed neque cogitare considerareque cu-

piendo.

B.  
annis  
Cruce

Opera  
ystica  
NVT  
120

Exod. 16.  
num. 14.  
Sap. 16. n.  
21.  
Num. 11.  
num. 5.

Summa  
appetitus  
humani  
immortifi-  
cati vilitas.

Contem-  
plationis  
obscura  
initium.



piendo. Tunc verò, si illi, quibus ista eueniunt, seipso pacificare & tranquillare noscent, nihil omnino quæcumque interiorum ac exteriorum operationem, quæ ipsi industria discursuque suo efficere possent curando, & absque vlla sollicitudine seu studio aliquid illic præstandi manendo; sed sese à Deo duntaxat duci permittendo, necnon ipsius dona suscipiendo, cum interiori denique & amorosa attentione audiendo: confestim in otio illo, ac rerum omnium obliuione, refectionem illam interiorum delicatissimè experientur. Quæ ad hoc delicata est, ut si nimium desiderium, vel nimiam sollicitudinem ad illam sentiendam applicauerit anima, ut plurimum illam non sentiet: nam (sicut dixi) refectio hæc, in maximo ipsius otio & vacatione, effectum suum in ea producit: est enim æeris instar, qui statim ac quis voluerit contrahere manum, illumque constringere, euanescit. Et ad hoc propositum illud quod Sponsa Sponso in Canticis dixit, intelligere possumus, nimirum, *Auerte oculos tuos à me, quia ipsi mi auolare fecerunt.* Taliter siquidem in hoc statu collocat Deus animam, tamque diuerso illam itinere ducit, ut si ipsa ex se habilitateque sua, seu aptitudine operari voluerit; præpediat potius diuinum quod in ea efficitur opus, quam adiuuet, quod antea longe contrario fiebat modo.

Huius rei ea est causa: quia iam in isto contemplationis statu, quando videlicet statum discursumque proficientium deserit, iam Deus est ille, qui in anima taliter operatur, ut potentias illius interiores ligare videatur, nullum intellectui falcimentum, aut voluntati succum, aut memoriæ discursum relinquendo. Id enim, quod tempore isto

potest ex se operari & præstare anima, ad nihil aliud deseruit, quam (sicut diximus) ad interiorum pacem turbandam, opusque quod in siccitate illa sensus in spiritu operatur Deus præpediendum. Quæ cum spiritalis sit, & delicata, opus etiam quietum, delicatum, pacificum, & ab omnibus istis prioribus gustibus seu consolationibus, quæ non mediocriter palpabiles erant, ac sensibiles, admodum alienum efficit: hæc enim est pax illa quam Deum loqui animæ dicit Dauid: *Quoniam loquetur pacem implebem suam: ut eam spiritualem reddat.* Atque hinc tertium nascitur indicium.

Tertium itaque indicium, per quod auditatem hanc, purgationem esse sensus, intelligere possumus est; non posse iactatè meditari nec discutere, imaginationis sensu vtendo, vt eam sicuti solebat, moueat & excitet, licet quam maxime ex sua parte conetur. Cum enim in hoc statu incipiat se Deus communicare animæ, non iam per sensum, sicuti antea medio discursu notitias componente & diuidente faciebat; sed medio spiritu puco, in quo discursus successiuus non reperitur; simplicis contemplationis actu se illi communicando, quam inferioris partis nec interiores nec exteriores sensus attingunt, hinc est quod imaginatio & phantasia, nulli rei valeant inniti, nec aliquam considerationem auspicari, nec illam deinceps viuere.

Circa hoc tertium indicium animaduertendum est, istud potentiarum impedimentum & exiguam satisfactionem, nequaquam ab aliquo deprauato humore provenire: quando enim hinc nascitur, consumpto illo humore, qui nunquam in vno statu perseverat, confestim vel modica diligentia adhibita, potest iterum anima id, quod prius poterat, & potentia sua

Cant. 6. 4



his iterum reperiunt adminicula. Quod in appetitus purgatione secus accidit: statim enim ac illam ingredi incipit anima, impossibilitas potentis discurrendi crescit. Quamuis enim verum sit, purgationem hanc in aliquibus minime in suis principijs ita esse perpetuam, quin aliquando, quibusdam suis gustibus, re-creationibusque sensibilibus perficiantur, (non enim ob eorum imbecillitatem expeditur eos vno, vt sic dicam ictu, seu impetu, ab vberibus diuelli) nihilominus maiores semper in purgatione ista progressus faciunt, sensitiuæque operationi, (si tamen ad vltiora progredi debeant) finem imponunt. Illi enim qui contemplationis via non incedunt, diuerso admodum modo sese habent; in quibus hæc ariditatum nox, non solet esse in sensu perpetua: quamuis enim aliquando eas patiantur, aliquando tamen nequaquam: & licet non valeant interdum discurrere, alijs tamen vicibus optime possunt, sicut solebant.

Ad hoc autem duntaxat à Deo in nocte hac homines isti collocantur, vt eos exerceat, humiliet, illorumque reformet appetitum, ne glositati illecebrisque in rebus spiritualibus afflucant; non autem idcirco id facit vt eos ad viam spiritus, quæ est contemplatio ista, perducatur. Non enim omnes, qui ex infortunio in via se spirituali exercent; ad contemplationem perfectam à Deo prouehuntur, cuius rei causam, ipse nouit. Hinc est, quod nunquam illorum hominum sensum à consideratione discursuumque vberibus omnino auellat: sed interdum duntaxat, & per interval- la, sicuti diximus.

## CAPVT X.

De modo quem seruare status istius homines in hac nocte obscura debent.

Tempore itaque ariditatum noctis istius sensitiuæ, in qua facit Deus mutationem, de qua superius sumus locuti, educendo animam à via sensus, ad viam spiritus, hoc est, à meditatione ad contemplationem, in qua non potest iam operari, nec ex se potentis suis, de rebus diuinis, sicuti dictum est, discurrete; hoc inquam tempore, magnas spirituales viri patiuntur afflictiones, non tam propter siccitates, quas sustinent, quam propter metum, quo ne forte in via hac aberrauerint, tenentur; existimando se spiritualis sui boni iacturam fecisse, seque à Deo esse derelictos, quandoquidem nullum in rebus bonis fulcimentum, nullamque consolationem reperiunt. Tunc laborant, & conantur (sicut consueuerant) aliquo fulcire gustu potentias, easque alicui obiecto discursus alligare, arbitrando, nisi ita faciant, neque operationem suam sentiant, nihil se omnino agere. Quod tamen fit, non sine graui tædio, interiorique animæ renitentia, cui in quiete illa, ac otio manere libebat. Quod dum faciunt, diuerter de se ab vno, non proficiunt in altero, quia enim proprii spiritus operatione vtuntur, spiritum pacis & tranquillitatis, quem possidebant, amittunt. Quare similes sunt illi, qui opus iam perfectum deserit, vt iterum illud efficiat: vel ei, qui ab vrbe egressus, eam denuò intrat: vel denique illi, qui prædam venatione

*Observanda est causa spiritus huius doctrina.*

*Præcipua causa afflictionis animæ in hoc purgationis seu ariditatis status constituta.*

B.  
annis  
Cruce

Opera  
ystica  
NVT  
129



*In quam  
grauia cor-  
ruant spi-  
ritualia  
damna  
qui in hoc  
statu du-  
ctore apto  
destituen-  
tur?*

tionem captam dimittit, vt sursum eam veni-  
tur; quorum profectò conatus, hac in par-  
te iam est superuacaneus, cum nihil sint  
amplius reperiri: & præsertim quia ad  
priorem suum agendi modum redeunt, vt  
dictum est. Si in hoc statu homines isti, eo  
qui illos intelligat dirigatque sunt destitu-  
ti, retrocedunt miseri, certam deserendo  
viam; vel saltem fiunt remissiores, vel de-  
nique ne ad vltiora tendant se ipsos præ-  
pediunt, idque ob multas quas adhibent  
diligentias, vt primo meditationis discursus  
que tramite gradiantur, propriam inte-  
rim naturam defatigando, nimiumque af-  
fligendo, dum se ob negligentiam propriam  
vel peccata, progressum minimè facere i-  
maginantur. Qui certe eorum labor iam  
superuacaneus est, siquidem iam aliam ducit  
eos Deus viam diuersissimam à primam; quæ est  
contemplationis: vna enim via, meditatio-  
nis est & discursus; altera autem, nec ima-  
ginationi, nec discursui subest.

*Quid fa-  
ciendum  
sit homini-  
bus in hoc  
statu con-  
suetudinæ*

Qui in statu isto se versari animaduert-  
terint, expedit eis animum sibi ipsis adde-  
re, & ad perseveranter patiendum se ipsos  
inducere. Non despondeant ergo animam,  
neque afflictioni succumbant, sed pleno  
corde fidant Deo, qui recto & simplici  
corde se requirentes non deserit, huicque  
itineri necessaria suppedabit, donec eos  
ad serenam limpidamque amoris lucem  
perducatur, quam eis, mediante altera ob-  
scura spiritus nocte confert, si à Deo in ea  
collocari promeruerint.

Modus itaque, quem in hac sensus no-  
cte seruare debent, est; vt nihil discursum  
meditationemque curent: cum iam (vt di-  
xi) non sit rerum istarum amplius tempus:  
sed in tranquillitate ac quiete permittant  
manere animam, quamuis illis se nihil age-  
re & tempus inaniter consumere, ac ob  
suum temporem nihil in oratione cum gustu  
cogitare velle videatur. Multum profectò

præstabant, desolationem suam patienter  
sufferendo, ac in oratione perseverando,  
id enim quod tunc ab eis requiritur est, vt  
animam relinquunt liberam, ab omnibus  
que notitijs & cogitationibus expeditam,  
& pacatam, nullam tunc aliam, quid cogi-  
taturi aut meditari sint, sollicitudinem  
admittendo; fatiisque illis sit, amorosa quæ-  
dam ac tranquilla in Deo aduertentia seu  
attentio; & præterea vt ibi sine omni solli-  
citudine, conatu nimioque Deum sentiendi  
ac degustandi desiderio permaneant: vni-  
uersi siquidem conatus isti, & molimina  
inquietant, & à tranquilla quiete, suauique  
contemplationis otio, quæ illis in hoc sta-  
tu confertur, animam distrahant. Et quæ-  
uis maximos conscientie stimulos patian-  
tur, quod nimirum tempus otiosè transi-  
gant, meliusque futurum, si alicui alterio-  
peri incumbere, quandoquidem nihil in  
oratione efficere, nilque cogitare valent;  
tolerent se ipsos, maneatque tranquilli,  
sibi ipsis persuadendo, se nullam aliam ob-  
causam ad orationem pergere, quam vt  
ibi voluptati indulgeant, & in spiritus la-  
titudine maneat. Si enim aliquid ex se in-  
terioribus potentijs operari voluerint; ni-  
hil efficiant aliud quam illa bona, quæ  
Deus pace illa otioque mediante, animæ  
confert. & imprimit, impedire & amitte-  
re; vt si pictor quispiam faciem aliquam  
depingeret, quæ ad aliquid faciendum se-  
se hinc & illinc moueret, nihil pictor effi-  
cere posset, & ea quæ iam faciebat inter-  
turbarentur. Eodem modo, quando ani-  
ma in pace ista & interiori otio constituta  
est, quælibet operatio & effectus, seu solli-  
cita aduertentia, quam ipsa tunc temporis  
exercere voluerit, distrahet illam & in-  
quietabit; facietque ariditatem, ac sensus  
vacuitatem sentire. Quo enim magis vo-  
luerit aliquid effectus, & notitiæ admini-  
culum acquirere, eò maiorem sentiet de-  
fectum,



fectam, qui iam via illa nequit amplius  
suppleri. Quamobrem expedit animæ in  
hoc statu operationum quæ à potentijs  
promanant iacturam nihili facere: quin  
potius ut quanto citius eas amittat, optare.  
Nam non impediendo contemplationis  
insulæ operationem quam Deus maiori cū  
abundantia pacifica confert; recreat illam,  
locumque præbet ut ardeat, & spiritu a-  
moris, quem obscura hæc & arcana con-  
templatio secum adducit, succendatur, &  
flammeat. Nollem tamen ex doctrina  
hac generalem elici regulam meditatio-  
nem, vel discursum relinquendi: nunquam  
enim relinqui debet, nisi quando nullo  
modo aliter fieri potest; eò videlicet tan-  
tummodo tempore quando per viam pur-  
gationis & afflictionis, vel perfectæ ad-  
modum contemperationem illam Dominus  
impedierit. Alio enim tempore & occa-  
sione, semper huiusmodi fulcimentum &  
adiumentum necessarium est: maxime ve-  
rò vitæ crucisque Christi meditatio, quæ  
ad purgationem & patientiam vitæque  
huius securitatem obtinendam, est mediū  
omnium optimum, & admirabili modo  
sublimen iuvat contemplationem: quæ  
nihil aliud est quam arcana, pacifica, & a-  
morosa Dei insulso; cui si præbeatur lo-  
cus, spiritu amoris inflammatur animam,  
quemadmodum ipsa sequenti versu signi-  
ficat.

bet ei in se anima (seipsam sicuti diximus  
non intelligens) locum pacificum; non-  
dum cœperit accendi. Interdum tamen si-  
ue hoc faciat anima, siue non faciat, conse-  
stim aliquod anxium Dei desiderium  
incipit sentire, & quo plus progreditur,  
magis se affectam, Dei que amore inflam-  
matam percipit; nescit tamen nec intel-  
ligit quomodo, & vnde huiusmodi in ea  
nascatur amor, & affectus: videtur tamen  
illi flamma hæc & inflammatio, quandoq;  
tantopere in se exercere, ut amore anxio  
Deum optet, secundum quod David,  
dum in nocte ista versaretur, dicit de seip-  
so verbis istis. *Quia inflammatum est cor meū.*  
(in amore videlicet contemplationis)  
*Gustus quoque mei & affectus commutati sunt.*  
(hoc est à via sensitiva ad spiritualem per  
sanctam istam siccitatem & omnium gu-  
stum affectionumque, de qua loquimur,  
cessationem, transmutati sunt.) *Et ego (ait)*  
*ad nihilum redactus sum, & nescivi.* *ibi.*  
diximus, nesciens anima, quam viam te-  
neat, seipsam in rebus omnibus siue super-  
nis, siue infernis, quibus suauiter frui sole-  
bat, annihilatam amoreque sauciam videt,  
nec tamen scit qualiter, & quia interdum  
hæc amoris in spiritu inflammatio,  
non mediocriter crescit; adeò ingentes  
sunt animæ propter Deum anxietates, ut  
sibi in ista siti ossa arefcere, naturaq; mar-  
cescere, ac eius calor & vigor, ob viuacita-  
tem sitis amoris, languescere & deficere  
videatur; quam amoris sitim, viam sentit  
esse & experitur anima. Hanc etiam senti-  
ebat patiebaturque David, quando ait,  
*Situit anima mea ad Deum viuum;* quod idē  
est ac dicere: *Viva fuit sitis qua tenebatur*  
*anima mea. Quam sitim, cum viva sit as-*  
*ferere possumus, occidere sibi. Quan-*  
*quam sitis huius vehementia, continua*  
*non sit sed per intervalla; ordinariè tamē,*  
*aliqua sentitur sitis. Animaduertendum*  
D d 3 tamen

## CAPVT XI.

Tres versus primi Cantus declarantur.

*Anxio amore inflammata.*

**A**Moris inflammatio, communiter à  
principio non percipitur, eo quod  
ob impuritatem nature, vel quia non præ-

B.  
annis  
Cruce

Opera  
ystica  
NVI  
129



tamen est; amor estum, sicut iã dicere cõperamus, in istis principijs communiter non sentiri, sed ariditatẽ, vacuitatemque, de qua nunc nobis sermo est: pro tunc verò, amoris istius qui postmodum succenditur, loco, id quod anima, in medijs auditatibus illis potentiarumq; vacuitatibus percipit, est; ordinaria quãdam propter Deum anxietas ac sollicitudo, cum afflictione simul, ac formidine, quod illi minime inferuat: quã res, gratum est admodum Deo sacrificium: videre nimirum spiritum afflictum, & ob sui amorem sollicitum sollicitudinem istã, secreta illa contemplatio animæ confert, donec temporis successu, repurgato aliquatenus sensu (hoc est sensitiva parte) & à viribus ac naturalibus affectibus, medijs ariditatibus istis, quibus illam exercet, emundato, amorem istum diuinum in spiritu succendat. Interim tamen (illius tandem instar, qui ab infirmitatibus curatur) nihil aliud in obscura ista nocte & sicca appetitus purgatione incumbit animæ, quam pati; hocque modo à multis sanari imperfectiõibus & in pluribus sese exercere virtutibus, vt prædicti amoris possi fieri capax, sicut iam in Versus sequentis explicatione dicitur.

*In hoc statu id quod maxime incumbit animæ est pati.*

### *O sortem fortunatam.*

Cum enim in nocte ista sensitiva collocet Deus animam, vt inferioris partis sensum repurget ac spiritui adaptet, subiiciat & vniet, obscurando illum & à discursibus cessare faciendo (quemadmodum etiam postmodum ad spiritum, repurgandum illam vt eum secum vniet in nocte spiritali collocat) tanta consequitur anima comoda (quamuis hoc ipsi minime videatur) vt magnam reputet felicitatem, se ex laqueo angustiaque

partis inferioris sensus, per fortunatam noctem istam exiuisse, vade præsentem Versum cantat

### *O sortem fortunatam.*

Circa cuius versus intelligentiam, necessarium est hoc loco vtilitates, quas in nocte ista reperit anima obseruare, propter quas magnam reputat felicitatem se esse adeptam, quod eã transierit, quas omnes vtilitates, sequenti Versu complectitur.

### *Exiui, nec fui obseruata.*

Egressio hæc, de egressu à subiectione, qua anima sensitivæ parti in quærendo Deo per operationes debiles, limitatas & periculosas (cuiusmodi sunt partis istius inferioris operationes) subdebat, intelligenda est; quandoquidem ad singulos ferme passus in mille impingebat imperfectiões, ac ignorantias, quemadmodum superius, cù de septẽ vitijs capitalibus ageremus, adnotauimus. A quibus omnibus vitijs libera euadit anima, extinguente in ea vniuersos gustus, & tam superiores quam inferiores consolationes nocte ista, & omnes discursus obscurante, aliãq; innumera bona, præsertim quantum ad virtutum acquisitionem spectat, prout iam dicemus, efficiente. Erit profectò res iucunda summæque ei, qui in hoc statu versatur, consolationis, videre rem, quæ tam aspera ac contraria apparet animæ, tantopereque gustui spiritali repugnã, tanta in ea bona operantem: quæ bona sicuti diximus in egressione secundum affectum & operationem noctis istius interuentu, ab vniuersis rebus creatis, & in arripiendo itinere certo ad æternas, adipiscitur; quæ certè ingens est felicitas, & sors fortunata. Primò, ob summum quod ex appetitus, & affectus circa res vniuersas, extinctiõne consequitur bonum. Secundo

*Maliã sequitur comoda anima in ista nocte cunctis præiudicando*



cundo, quia admodum exiguus est illorum numerus, qui per istam angustam portam arctamque viam, quæ ducit ad vitam (vt Saluator noster ait) *Quam angustam portam, & arctam viam est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inueniunt eam, patienter & perseveranter ingrediuntur.* Angusta siquidem porta est, hæc nox sensus quo se expoliatur denudatque anima, vt illam intraret, per fidem seipsam regendo, quæ ab omni sensu aliena est; vt postmodum per arctam alterius noctis spiritus viam incedat, in qua nocte ad vteriora ingreditur, in fide purissima, quæ est medium, per quod Deo vnitur, ad eum pergendo. Per quam quidem viam, quoniam tam arcta, obscura, & horribilis est (ita vt nulla inter noctem istam sensus, & noctem spiritus in obscuritate tribulationibusque sicut dicemus, comparatio esse possit) multo pauciores gradiuntur, sed etiam ipsius quoque commoda multo sunt maiora. Nunc autem de vilitate noctis istius sensus, de qua in præsentia agimus aliquid, cum maxima qua possibile fuerit breuitate dicemus, vt ad aliam noctem gradum facere possimus.

## CAPVT XII.

*De vilitatibus, quas nox ista sensus adfert anima.*

**N**Ox ista, & purgatio appetitus, ad eam facta est animæ, ob ingentia bona & commoda, quæ in ea producit (quæuis se illis potius priuari per noctem hæc, sicut diximus arbitretur) vt quemadmodum Abraham fecit conuiuium grande, cum filium suum Isaac ablaçasset: ad eundem modum, lætantur in cælo, quando iam Deus istam educit animam ex infan-

tiæ pannis, ex suisque depositam vlnis proprijs facit gressibus incedere: & tandem subtracto lactis vbere, suaui videlicet ac tenero infantium cibo, panis eam crusta pascit; ac fortium panem, qui in ariditatibus istis ac sensus tenebris, incipit spiritui euacuato, & à succis sensus exsiccatō conferri, facit degustare: qui panis est, insula contemplatio, de qua sumus locuti. Atque istud est primum præcipuumque emolumentum, quod in hoc statu consequitur anima, ex quo omnia ferme cætera promanant.

Quorum primū est, sui ipsius propriæque miseræ agnitio. Nam præterquam quod vniuersæ gratiæ & fautores quos Deus animæ confert, vt plurimum notitia hac veluti inuoluuntur & imbuuntur, ariditates etiam ipsæ, potentiaturque respectu prioris quam experiebatur affluentia vacuitas, nec nõ ea, quam in rebus bonis sentit difficultas; faciunt eam vilitatem ac miseriam propriam, quam tempore pristinae prosperitatis non animaduertebat, agnoscere. Rei huius eximia in Exodi libro reperitur figura, vbi legimus, quod cum velleret Deus filios Israel humiliare, ac ad sui ipsorum cognitionem inducere præcepit, vt se vestibus ornamentisque festiuis, quibus ordinariè in deserto utebantur, exuerent, dicens. *Iam nunc depone ornatum tuum &c.* vulgaribusque vos laboratorum induite vestibus, vt agnoscatis qualiter à me tractari digni sitis. Quod perinde est ac si dixisset. Quando quidem ornatus, quo vtimini, cum festiuis sit & iucundus, occasionem vobis præbet, ne ad eam demisse, sicut æquum esset, de vobis sentiat, auferte iam ornata ista: vt deinceps vilius vos indutos considerando, quid sitis, & qua ratione nihil amplius promereamini, agnoscatis. Hinc apparet, ex propria miseria agnoscere

Ani-

B.  
annis  
Cruce

per  
ystica

NVT

129

Primum  
obscura  
sensus  
notitia  
emolu-  
mentū  
est,  
propria  
miseria  
cognitio.

Exod. 33.  
n. 5.



Animam, veritatem, quam prius ignorabat. Eo siquidem tempore, quo veluti festi-  
uè induebatur, magnam in Deo consolati-  
onem, suauitatem, adiumentumque reperi-  
endo; maiorem sui ipsius habebat satisf-  
actionem, se aliqua in re Deo obsequi ex-  
istimando. Licet enim expressè explicitèq;  
ita esse tunc non arbitretur, saltem tamen,  
ob satisfactionem, quam in gustu ac suavi-  
tate reperit, aliquid huius rei illi adhæret.  
At quando istis tribulationis ariditatis,  
& derelictionis vestibus induitur, priori  
suo obseurato lumine hanc ad eò præ-  
stantem, ac necessariam cognitionis prop-  
riæ virtutem, verius & integrius obtinet,  
nihil iam seipsam reputando, nullamque  
sui ipsius satisfactionem admittendo:  
iam enim nihil se ex se facere nihilque pos-  
se animaduertit. Hanc porò exiguam sui  
satisfactionem, afflictionemque quam id-  
circo, quia Deo non inferuit patitur: plu-  
ris facit & æstimat Deus vniuersis quæ pri-  
us faciebat operibus, suauitatibusq; qui-  
bus fruebatur, licet illæ sublimissimæ vide-  
rentur, & essent. Idque propterea, quia ex  
illis plurimæ imperfectionum & ignorantiarum  
occasiones in ea oriuntur. Ex isto  
autem ariditatum vestitu cognitioneque  
propria non ea duntaxat quæ recepsimus,  
sed etiam quæ iam dicturi sumus &  
multo plura quæ prætermittimus com-  
moda, velut ex sua origine fonteque pro-  
manant.

## NOTA.

Pluris fa-  
cit Deus  
exiguam  
sui ipsius  
satisfactio-  
nem affli-  
ctionemq;  
ex eo natâ  
quod ei vt  
par esset nō  
inferuiat  
anima,  
omnibus  
etiam sub-  
limissimis  
consolatio-  
nibus, &c.  
& quæ.

Ex primo  
emolumē-  
to nascitur  
maior in  
agendo eū  
Deo reue-  
rentia.

Primo loco prouenit inde animæ  
maior in agendo conuersandoque cum  
Deo reuerentia, ac vrbinitas, quæ in con-  
uersatione cum altissimo, semper requi-  
runtur. Quibus tamen in consolationum  
ac deliciarum suarum prosperitate, non  
vtebatur: fauorem ille Diuinus, quem  
experiebatur, reddebat appetitum cir-  
ca Deum, aliquo modo magis audacem,  
minusq; quam debebat vrbnum. Quem-

admodum accidit Moyfi cum Deum se  
alloquentem audisset: gustu enim ap-  
petituque eo illectus, nil considerans am-  
plius, propius accedere præsumebat: ni-  
si illi, vt sese detineret, calcamenta-  
que deponeret, præcepisset Deus. Ne  
appropies huc, solue calcamentum de pedi-  
bus tuis.

Ex quo colligitur, cum quanta vene-  
ratione & discretionem cum Deo sic in ap-  
petitu nuditate agendum. Vnde post-  
quam hac in re morem gessisset Moyses,  
ita circumspectus prudensque euasit, vt  
non solum accedere, sed ne considerate  
quidem ac intueri Deum, eum fuisse au-  
sum scriptura dicat. Ablatis enim appeti-  
tuum, gustuumque calcamentis, misere-  
riam suam coram Deo non mediocriter  
cognoscebat; sic enim illum expediebat  
affici & sentire, vt diuinos posset audire  
sermones. Dispositio etiam quam Deus  
contulit Iobo, vt cum eo loqueretur, non  
fuerunt delicia & gloria, quibus, vt ipse  
met refert, in Deo suo fruebatur, sed misere-  
abilis status ille, ad quem fuit redactus,  
cum eum nudum in sterquilinio colloca-  
uit derelictum, & ab amicis tuis persecu-  
tionem patientem, angustijs amaritudini-  
busque plenum, vtriusque postremo sca-  
tentem; tunc verò temporis, hocq; modo  
altissimus Deus (qui ex stercore erigit pau-  
perem) sese illi maiori cum affluentiæ ac  
suauitate communicare gloriosum sibi  
duxit, profundas sapientiæ suæ sublimi-  
tates ei patefaciendo, quod nunquam antea  
prosperitatis tempore fecerat.

Hoc loco, eximiam quandam, quæ in  
nocte ista appetitusque sensuum aridita-  
te reperitur, vtilitatem (iam quod de  
ea loquendi nobis sese obtulit occasio)  
animaduertere oportet: quod nimirum  
in ista obscurâ appetitus nocte (vt  
verificetur illud, quod Propheta ait.  
Orie-



opierit in tenebris lux tua ) illuminat Deus animam, non præpendo illi duntaxat miseræ vilitatisq; ipsius notitiam, sicut diximus: sed etiam immensitatis ac excellentiæ. Nam præterquam quod appetitibus gustibus, ad minuculisque sensibilibus exinctis, liber, purusque remanet intellectus ad veritatis percipiendâ (gustus enim & appetitus sensibilis, etiam spiritualium rerum obfascat ac impedit spiritum) angustia quoque ipsæ, sensusq; ariditates illustrent & accurrunt intellectum; quemadmodum Isa. ait: *Vexatio intellectum dabit audenti intelligere* videlicet faciet, qua ratione Deus animam vacuum & expeditam (quod ad diuinam illius influentiam obtinendam requiritur) nocte istâ obscurâ sicque contemplatione mediâ, diuinâ suâ sapientiâ supernaturaliter instruit; quod antea propter succos gustusq; prioris minime faciebat. Rem hanc, optime explicat idem Isaï. Propheta dicens: *Quem desinit scientiam, & quem intelligere faciet auditum? Ablatus à lacte, auulsus ab uberibus.* Ex quibus verbis colligitur; ad influentiam istam diuinam obtinendam, non tantum primum suauitatis spiritualis lac, vberumq; suauium discursuum à potius sensitiuis profectorum, quibus fruebatur anima sicut aculeum, disponere: quantum spiritualis suauitatis carentiam & ab uberibus auulsionem.

Quamobrem, ad magnum istam Regem debita cum reuerentia urbanitateq; audiendum, expedit animæ, erectâ admodum, nisi que rei secundum affectum innoxiam manere: quemadmodum de se ait Abacuc. *Super custodiam meam stabo* (hoc est auclendo appetitum) & *figam gradum meum* (hoc est, sensibus non discurrem) & *contemplabor, ut videam, quid dicatur mihi.* Nunc itaque constat ex arida nocte istâ primo loco notitiam sui oriri &

ex ea tanquam ex fundamento hanc Dei notitiam. Propterea quippe S. Augustinus dicebat Deo. *Novum me Domine, & cognoscam te.* Ut enim Philosophi dicunt; vnum extremorum recte per aliud cognoscitur.

Ut autem euidentius vim & efficaciam ariditatis derelictionisq; sensitiuæ noctis huius, ad maiorem Dei lucem inducendâ, quam hoc loco à Deo suscipere animam asseruimus, demonstrarem: adducâ auctoritatem illam Davidis, in qua satis apto, insignem quam nox ista ad sublimem hanc Dei notitiam producendâ, efficaciam habet, declarat verbis istis. *In terra deserta & inuia & inaquosa, sic in Sando apparui tibi, ut viderem virtutem tuam & gloriam tuam.* Res profecto est summa admiratione digna, quod nō dicat hoc loco David; spirituales delicias & plurimas quibus fuerat fruius suauitates, fuisse sibi media dispositionesque ad diuinam gloriam pernosendam, sed ariditatem, partiq; sensitiuæ derelictionem, & abstractionem; quâ hoc loco, terra deserta, & inaquosa denotat; sed neque dicit; conceptus discursusq; diuinos in quibus multum operæ collocauerat, fuisse sibi viâ ad sentiendam ac intuendam virtutem diuinam: sed potius impossibilitatem conceptû cogitationemq; in Deo defigendi, ac discursus imaginariæ considerationis, (quæ hoc loco per terrâ, inuiam designatur) amplius progrediendi. Itaque nox ista obscura, cum suis ariditatibus & vacuitate, est mediû ad Deum, seq; ipsum cognoscendum: quanquam non cum ea plenitudine, ac copia, sicut in alia spiritus nocte euenire consuevit: nam hæc notitia, est veluti alterius principium.

Elicit præterea anima ex ariditatibus, vacuitateq; noctis istius appetitus, humilitatem spirituales; quæ est virtus, primo capitali vitio, quod diximus esse super-

per-

B.  
annis  
Cruce

per  
ystica  
NVI  
129

Ps. 62. 3.

Sensitiua  
noctu  
ius affertus  
humilitas  
spiritua-  
per-  
lic.



perbiã spiritualem, contraria. Per quam humilitatem, per dictam notitiam propriam acquisitam, ab omnibus imperfectionibus illis, in quas prosperitatis tuae tempore labebatur, repurgatur. Nam cum ad eò se aridam miserabilemque conspiciat, ne primos quidem cogitationis motus patitur, quibus melius se alijs viuere, aut alios in hoc itinere superare, quemadmodum antea existimare solebat, arbitretur, quin potius è contra, alios melius & perfectius agere cognoscit. Atque hinc exordium sumit proximorum amor; magni enim eos facit, nec amplius eos vt prius consueuerat, cum se feruentiorem, alios verò non item, animo duserat, iudicat: sed miseriam suam solummodo agnoscit, adeoque prae oculis habet, vt nullus ei pateat locus ad eos in quempiam alium conuertendos. Quod mirum in modum, dum in nocte ista verteretur, explicauit David dicens. *Obmutui, & humiliatus sum, & silui à bonis & dolor meus renouatus est.* Hæc idcirco dicit; quia videbatur illi, animæ suæ bona, ad eò fuisse in nihilum redacta, vt non solum, quid de eis loqueretur, non reperiret: sed de alienis etiam bonis, ob dolorem ex cognitione propriæ miseriam ortum, velut mutus sileret. In hoc etiam statu, subiecti ac obediens, in via spiritali efficiuntur. Cum enim tam se miserabiles conspiciant, non tantum se docentes audiunt, sed etiam à quocunque dirigi, & in ijs, quæ sibi agenda sunt instrui, percipiunt; euancescit etiam præsumptio, qua prosperitatis tempore interdum intumescabant. Et tandem eadem occasione vniuersæ imperfectiones, quas dum de spiritali superbia loqueremur attigimus, repurgantur.

Ex hac humilitate proximorum amor nascitur.

Psal. 38. 3.

Obedientia & subiectio nobis huius efficiuntur.

## CAPVT XIII.

De alijs vilitatibus, quas nox ista sensus illigat animæ.

Quantum verò ad imperfectiones, ex spiritali auaritia ortas spectat, quæ stimulante anima iam has, iam alias res spirituales cupiebat, & nunquam illic ista vel illa exercitia (ob appetitus auaritatem, & consolationem quam in illis degustabat) sufficiebant: iam in ista arida & obscura nocte, satis bene reformata est. Cum enim eum, quem solebat gustum & suauitatem in huiusmodi exercitijs non reperire, sed potius amaritudinem ac laborem: ad eò illis moderatè vtitur, vt potius eorum defectum & intermissionem posset timere iacturam; quem admodum antea, ob eorum excessum eam patiebatur, quandoquæ ijs, quos Deus in ista collocat nocte, humilitatem, ad bonumque promptitudinem communiter largiatur: id tamen, sine vlla sit suauitate, vt solius Dei intuitu, illud quod ipsis iniungitur, præstent: hocque modo, multis in rebus proprietatem exuunt, eo quod nullam in ipsis inueniant consolationem.

Ad spiritualem porro Luxuriam quod attinet, perspicuum etiam est, per ariditatem istam, sensusque amaritudinem, quam in spiritalibus rebus experitur anima eam ab impuritatibus, quas, dum de vitio isto ageremus, adnotauimus, liberatam euadere: siquidem, vt ibi monuimus, ex suauitate, quæ à spiritu in sensum redundabat, proficiscebantur.

Imperfectiones autem quarti vitij Gulae nimirum spiritalis, à quibus in ista nocte obscura immanis fit anima, legi superius possunt; licet, cum sint proflus innumera, minime



minimè retulerimus vniuersas: quare nec eas hoc loco recensere; cuperem enim, noctis istius tractationi sinem imponere, ut ad aliam transire liceat, in qua grauis magnique momenti, à nobis tradenda est doctrina.

Ad cognoscenda tamen innumera comoda, præter iam allata, quæ in nocte ista in vitio spiritualis Gula superando consequitur anima, satis sit dixisse eam, ab omnibus ibi recëditis imperfectionibus, alijsque multis & perniciosioribus malis (quæ illo loco minime retulimus) in quæ plures, eò quod non habuerint spiritualem appetitum gulæ sitis spiritualis reformatum, & refrænatum (ut nobis experimento constat incurrerunt, liberam & immunem euadere. Cum enim Deus, in secca ista obscuraque nocte, in qua collocat animam, concupiscentiam, & appetitum ipsius taliter refrænauit, ut vix suauitatis & gustibus sensibilibus, siue illi ex superioribus, siue ex inferioribus rebus orientur palci, & inescari possit refrænatione hanc, taliter continet ut sese reformet, mortificet, & secundum concupiscentiam appetitumque componat, ita ut videatur, passionum suarum vires amittere. Ex sobrietate ista spirituali, (præter iam dicta comoda) suspenda alia nascuntur in anima, per mortificationem enim appetituum, ac concupiscentiarum, in pace, & tranquillitate spirituali viuit anima: ubi enim appetitus, & concupiscentia rō regnat, nulla interuenit turbatio, sed pax & consolatio diuina viget.

Hinc etiam secundum comodum procedit ordinata videlicet Dei memoria cum metu simul ac formidine ne in via spirituali (sicut dictum est) retrocedat. Quæ certè insignis utilitas est, nec ex minoribus ariditatis huius, purgationisque appetitus commodis. Purgatur enim anima, & ab

imperfectionibus, quæ illi medijs appetitibus, & affectibus eam ex se obfuscantibus, & obtundentibus adhaerebant, emundatur. Aliud quoque insigne emolumentum ex ista nocte in animam resultat, videlicet, quod simul & semel in virtutibus, sese exercet: cuiusmodi sunt patientia, & longanimitas, quæ egregie in ariditatibus istis & vacuitatibus in spiritualibus exercitijs, absque gustu & consolatioe patienter perseverando, exercentur. Charitas quoque Dei exercetur: quandoquidem non iam gustu & suauitate, quam in opere reperit ad rectè agendam, sed solius Dei intuitu mouetur. Virtus quoque fortitudinis hic exercetur: quoniam in difficultatibus & amaritudinibus istis, quas in operando experitur, vires ex infirmitate elicit, hocque modo fortis efficitur. Et denique in vniuersis virtutibus, tam Cardinalibus, quàm Theologicis & Moralibus, sinceritatem istarum tempore, sese anima exercet.

Quod autem in nocte ista, omnia hæc de quibus nuper diximus, quatuor comoda consequatur anima; delectationem nempe pacis, ordinariam Dei memoriam; mundiciem & puritatem ac virtutum, quas nunc recensimus, exercitationem; asserit David experimento proprio, dum in nocte hac versaretur edoctus, hisce verbis: *Renit consolari anima mea, memor sui Dei, & Psal. 76. 3. delectatus sum: & discessi spiritu meo. Confestimque subiungit, & meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopebam spiritum meum: ab omnibus videlicet affectibus & amoribus.*

Ab imperfectionibus quoque, trium aliorum vitiorum spirituum huius, inuidiæ scilicet, iræ, & acedix, quas superius enumerauimus in ariditate ista appetitus, repurgatur anima, virtutesque illis contrarias acquirit. Emollita liquidem, & ariditibus istis, ac difficultatibus, alijsque tentationi-

B.  
annis  
Cruce

pera  
ystica

NVI

129



tionibus & tribulationibus, quibus notis huius occasione à Deo exercetur, humiliata anima, mitis & mansueta fit erga Deum, erga seipsam, ac etiam erga proximum. Ita ut non iam sibi, cum alteratione seu passione ob defectus proprios irascatur, nec ob alienos, proximis; nec amplius est de Deo modicè, ut prius satisfacta, aut irreverenter, eò quòd non eam citius perefficiat, querulosa.

Nam quod invidiam concernit, iam in hoc statu, cæteros charitatis amore prosequitur, si enim aliquã habet invidiam non illa, ut antea (quando nimirum alios sibi præferri, ab eisque superari dolebat) vitiosa est. Iam enim hic, tam se miserabilè agnoscens, palmã eis tribuit. Quod si aliqua invidia tãgitur, si tamè tangitur, ea virtuosa est, desiderando videlicet ipsos imitari; quod certè insignis est virtutis.

Sed neque acedia tædiãque, quæ in hoc statu, spiritualium rerum respectu patitur, vitiosa sunt, sicuti antea. Priora enim tædia, ex spiritualibus, quibus interdum fruebatur, vel certè si eis carebat, frui conabatur; consolationibus & gustibus, procedebant. At ea, quæ in hoc statu sustinet anima, haudquaquam ab ista gustus imbecillitate nascuntur; Deus siquidem iam illi, omnium rerum gustum; in ista appetitus purgatione abstulit.

Præter recensita iam commoda alia profus innumera, sic à contemplatione ista mediante, adipiscitur anima. Nam in medijs angustijs & ariditatibus istis, sæpe (cum de hac re minus cogitat) spiritualem suavitatem, & amorem purissimum, necnon spirituales notitias interdum admodum delicatas (quarum quælibet longe maioris est utilitatis ac pretij omnibus quos prius degustaverat favoribus) communicat illi Deus. Quanquam anima à

principio minimè ita se rem habere arbitretur: delicatissima siquidem est spiritualis influentia, quæ quam sensus non attingit hoc loco confertur.

Postremò, quoniam in hoc statu, ab affectibus & appetitibus sensitivis repurgatur anima, spiritus libertatem cõsequitur, in qua duodecim Spir. S. fructus acquiruntur. Hic etiam à tribus inimicis, Dæmone scilicet, mundo, & carne stupendo planè modo fit immunis. Exincto enim sensitivo rerum omnium sapore & gustu, nulla Dæmoni, mundo, aut sensualitari suppetunt arma & vires, quibus spiritum aggrediantur.

Ariditates itaque istæ id efficiunt ut patre Deum diligat anima: quandoquidem non iam amplius gustu ac delectatione boni operis ad operandum stimulatur, sicuti quando suavitatibus affluēbat, fortassis accidebat: sed Deo duntaxat rem gratam præstandi, desiderio. Efficitur etiam minimè præsumptuosa, nec sibi ipsi placens: quemadmodum prosperitatis tempore forte esse consueverat: sed potius fit timida, & sibi ipsi diffidens, nullamque sui ipsius satisfactionem, seu complacentiam admittens: quibus in rebus. Timor Sanctus, qui auget & conservat virtutes, consistit. Extinguit præterea ariditas ista, concupiscentias, naturæque vigores, sicuti dictum est. Nam in hoc statu, præter suavitatē & gustum quem interdum ex se infundit Deus animæ, miraculo simile est, si ipsa gustum, & consolationem aliquam sensibilem in opere aliquo, & spirituali exercitio, industriã suã reperiret, quemadmodum superius dictum est.

Crescit etiã in ista sicca nocte, Dei sollicitudo, & gratum illi præstandi obsequium, anxietas. Cum. n. sensim sensualitatis vbera, quibus nutrebat & alebat appetitus, quibus inhærebat arefcent; sola Deo

oble-



obsequendi anxietas in sicco, & nuda remanet; quod certe Deo gratissimum est, cum dicat Dauid. *Sacrificium Deo spiritus contritibulus.*

Cum itaque cognoscat anima in ista sicca purgatione, quam transiit; se tam multa, tamque pretiosa (sicut hic retulimus) beneficia ac commoda obtinuisse; late in hoc, quem dilucidamus cantu subiungit.

*Os ortem fortunatam,  
Exeat, nec sui obseruata.*

Hoc est: laqueos, appetituum & affectionum sensitiuarum seruitutem euasi. *Nec sui obseruata.* hoc est, tres praefati inimici me impedire haud potuerunt. Qui quidem inimici (sicut diximus) appetitibus; gustibusque illaqueant Animam, eamque ne ex se ipsa egressa ad perfecti amoris Dei libertatem euolet, remorantur, sine quibus etiam nequeunt ipsi inimici (vt dictum est) eam impugnare.

Vnde pacatis & tranquillatis continuæ mortificationis studio, quatuor Animæ Passionibus, quæ sunt, Gaudium, dolor, spes & timor: consopitis etiam per siccitates ordinatas naturalibus appetitibus; cessante etiam ab opere sensuum & potentiarum interiorum harmonia, & à suis operationibus discursiuis (quæ sunt, vniuersam inferioris animæ partis vulgus) quiescente; nequaquam inimici isti hanc spirituales libertatem præpedire valent; vnde & quæta, ac tranquillata remanet domus, quemadmodum versu sequenti dicitur.

## CAPVT XIV.

*In quo vltimus primus cantus versus elucidatur.*

*Cum esset iam domus mea  
tranquillata.*

**P**Acata iam, ista sensualitatis domo, (hoc est,) eius mortificatis passionibus; concupiscentijs extinctis, appetitibusque; media ista felici sensitiuæ purgationis nocte tranquillatis, & consopitis, egressa est anima, ad iter spiritus, quod proprium eorum est, qui iam profecerunt; & alio nomine illuminatiua, seu contemplationis infuse via appellatur, auspicandum; per quam contemplationem pascit ex se reficitque Deus animam, absque discursu, aut actiua ipsius animæ cooperatione.

Talis itaque est (sicut eam descripsimus) (nox & purgatio sensus, quæ in illis, qui postmodum in aliam multo difficiliorem ac molestiorem spiritus noctem ingressuri sunt, vt ad diuinam cum Deo vniuersam amoris perueniant (non enim omnes, sed vt plurimum pauciores eam attingunt) solet grauius tribulationibus, tentationibusque; sensitiuis, multo tempore durantibus associari; quamuis in quibusdam diutius durent, quam in alijs.

Nonnullis enim, Angelus Satanæ, spiritus nimirum fornicationis immittitur, qui eorum sensus, abominandis validisque tentationibus flagellet; & spiritus sordis aduertentijs, imaginationem autem, visibilibus admodum representationibus excruciet; quod illis interdum grauius est tormentum morte ipsa.

Nonnullam etiam nocti isti spiritus blasphemæ superadditur, qui omnibus eorum conceptibus & cogitationibus, per intolerandas blasphemias sese interponit & immisceet; quæ tanta interdum cum violentia imaginationi suggeruntur, vt quasi eas verbis efferre compellantur, qua in te non leuem patiuntur cruciatum.

Interdum alius execrabilis spiritus illis immittitur (quem spiritum vertiginis appellant) vt eos exerceat, qui taliter illo-

E 3 rum

B.  
annis  
Cruce

pera  
ystica  
NVI  
129

*Solent flatus istius homines fornicationis spiritus affligi.*

*Spiritus etiam blasphemiam.*

*Spiritus etiam vertiginis.*



rum sensum obscurat, ut mille eos repleat serupulis perplexitatibusque ipsorum iudicio tam intricatis, ut nulla unquam in re satis sibi facere valeant, nec iudicium suum, consilio conceptumque alicuius accommodare & submittere; qui certe spiritus est vnus, ex grauioribus noctis huius stimulis, & horroribus illis, qui in spiritali nocte eueniunt proximus.

Tempestates ac tribulationes has, in nocte ista, & purgatione sensitua regulariter immittit Deus illis, quos postmodum in nocte alia collocaturus est (quamuis non omnibus pateat ad eam aditus (ut hac ratione puniti & colaphizati, sese exercent, sensusque ac potentias vnioni diuinæ sapientiæ, quæ ibi illis conferri debet, disponant, & adaptent. Nisi enim anima tentata, exercitata, & tribulationibus ac tentationibus probata sit, nequit sensus ipsius attingere sapientiam. Propterea enim dicit Ecclesiasticus. *Qui non est tentatus quid scit? Qui non est expertus, pauca recognoscit.* Cui veritati optime suffragatur Hieremias dicens. *Castigasti me, & eruditus sum.* Maximè autem proprius castigationis huius modus, ad sapientiam assequendam, tribulationes sunt interiores, quas hoc loco descripsimus: ipsæ enim sensum ab omnibus gustibus ac consolationibus, quibus ob debilitatè naturalè erat addictus efficacius repurgant: in quibus etiam serio humiliatur anima, ut ad futuram exaltationem præparetur.

Iam verò quanto tempore in isto ieiunio, sensusque penitentiæ detineatur anima, nihil certi affirmari potest; non enim vno eodemque modo cum omnibus agitur, nec easdem omnes patiuntur tentationes; nos enim hæc diuina mensu-

rantur voluntate, secundum quod plus vel minus quilibet habet imperfectionis repurgandæ, & etiam secundum vnionis amoris gradum, ad quem animam Deus euehere vult, illam intensius vel remissius maiori vel minori humiliat tempore.

Illos qui capaces sunt, viribusque maioribus ad onus sustinendum sunt præditi, intensius & citius purgat; debiliores autem, remissè admodum ac exiguis tentationibus, idque multo tempore; in nocte hæc exerceat, præbetque illis ut plurimum sensus reflectiones ne retrocedant, vnde & serò ad perfectionis puritatem in hac vita perueniunt: & nonnulli ipsorum nunquam, qui homines, nec in nocte ista omnino versantur, nec omnino extralitam sunt: quamuis enim ad vltiora non progrediatur; tamè ut in humilitate propriaque cognitione, conseruentur, exerceat illos Deus aliquibus diebus, in liccitatibus, & tentationibus istis, & ne despondentes animum, ad mundi solatia requirenda redeant, intercalatis temporibus, consolationibus illis succurrit. Alijs debiliores adhuc animabus interdum sese abscondit Deus, & quodammodo occultat, ut illas in suo amore exerceat; nam sine huiusmodi repulsis ad Deum propius accedere non addicerent. Verum animæ, ad tam felicem ac sublimem statum, cuiusmodi est vnio amoris transitura, licet quam celeritè à Deo deducatur, multo regulariter tempore, in ariditatibus istis manere solent, quemadmodum experientia docuit. Finem itaque huic Libro imponendo aggrediamur iam secundæ Noctis tractationem.

Nisi anima tentata sit ac tribulationibus probata, nequit sensum ipsius attingere sapientiam. Propterea enim dicit Ecclesiasticus. *Qui non est tentatus quid scit? Qui non est expertus, pauca recognoscit.* Cui veritati optime suffragatur Hieremias dicens. *Castigasti me, & eruditus sum.* Maximè autem proprius castigationis huius modus, ad sapientiam assequendam, tribulationes sunt interiores, quas hoc loco descripsimus: ipsæ enim sensum ab omnibus gustibus ac consolationibus, quibus ob debilitatè naturalè erat addictus efficacius repurgant: in quibus etiam serio humiliatur anima, ut ad futuram exaltationem præparetur.



Decorative border with repeating floral and geometric patterns.

LIBER SECVNDVS

NOCTIS OBSCVRÆ  
IN QVO DE INTIMIORI PUR-  
gatione, qua est secunda Spiritus Nox, dif-  
feritur.

CAPVT I.

Secunda noctis spiritus tractatio inchoatur. Et  
quoniam illa tempore incipiat, edo-  
cetur.



NIMAM, quam Deus ad vl-  
tiora promoturus dedu-  
cturusque est, non statim ac  
illa ex primæ purgationis  
noctisque sensus ariditati-  
bus & tribulationibus egreditur in amo-  
ris vnione collocat; imò potius multum  
temporis multique anni effluere solent, in  
quibus egressa anima ab incipientium  
statu sese in proficientium exercet. In quo  
(illius instar qui ex aliquo tenebroso  
ergastulo euasit) multo maiori cum lati-  
tudine, satisfactioneque in rebus diui-  
nis viuunt, copiosioribusque ac magis in-  
ternis persequitur delitijs, quam fuerint  
illæ quas ab initio, antequam dictam in-  
trasset noctem, degustabat, neciam ha-  
bet imaginationem potentiasque dis-  
cursus, spiritualique cogitationi uti so-  
lebat alligatas, nullo siquidem nego-  
tio confestim in suo spiritu serenam ad-  
modum, amorosamque reperit con-  
templationem, spiritualemque suauita-

tem absque discursu labore. Licet, cum  
nondum sit omnino perfecta animæ  
purgatio; (deest enim præcipua illius  
pars, spiritus uidelicet purgatio, sine  
qua, propter communicationem, quæ  
vni parti cū altera intercedit, cum sint vnū  
dūtaxat suppositum; nec sensitiua purga-  
tio quāuis rigidissima fuerit, perfecta ab-  
solutaque remanet) nunquā illi aliquæ ari-  
ditates, tenebræ, & angustia interdū mul-  
to præteritis intēstiores perpetiēda de sint,  
quæ sunt veluti prælagia & venturæ spiri-  
tus noctis nuncijs, quamuis angustia ari-  
ditatesque huiusmodi, non adeò diu-  
turnæ sint, quemadmodum nox ipsa  
quam expectat, futura est. Elapsis enim  
aliquibus temporis, intervallis vel die-  
bus, quibus nox hæc vel tempestas du-  
rat, redit iterum illi solita sua sereni-  
tas, hacque ratione repurgat DVS a-  
liquas animas, quæ non adeò sublimem  
amoris gradum, quemadmodum alia,  
conscensuræ sunt, intercalatis eas tem-  
poribus in nocte ista contemplationis  
vel spiritualis purgationis collocando,  
crebro illis iam oriri solem, iam occi-  
dere faciendo; ut illud quod dicit Da-  
uid adimpleatur: *Mittit crystallum suum,*  
hoc

B.  
annis  
Cruce

per  
ystica  
NVT  
120

Ps. 47. 57



hoc est, contemplationem) sicut buccellas. Quinquam huiusmodi contemplationis obicitur buccellæ nequaquam adeo sint intentæ, sicuti horribilis illa contemplationis nox, de qua sumus aucturi, inquam consulto conijcit Deus animam ut eam ad diuinam deducat vnionem.

Hæc igitur suauitas gustusque interior (quem assuuentius faciliusque in suo spiritu reperire & experiri diximus proficientes istos) multo copiosius illis comunicatur, quam antea, qui etiam inde magis in sensum, quam ante sensibilem istam purgationem consueuerat, redundat. Cum enim sensus purior iam sit & defæciator, multo facilius valet suo modo, spiritus suauitates degustare. Et quoniam sensitua hæc animæ portio est tandem infirma, & fortium spiritus rerum incapax, hioc est, quod huiusmodi proficientes, propter communicationem istam spirituales quæ sensitivæ parti fit, multas in ea imbecillitates, dampna, stomachique debilitates patiantur, & consequenter etiam spiritus laborem. Ut enim Sapiens ait.

Sap. 9. 25.

*Corpus quod corrumpitur, aggrauat animam. Inde etiam provenit, communicationes istorum, nec esse posse admodum validas, nec valde intensas, nec denique multum spirituales, cuiusmodi ad Diuinam cum Deo vnionem requiruntur, idque ob sensualitatis, quæ illarum etiam fit particeps, infirmitatem corruptionemque.*

Atque hinc originem sumunt raptus & extases ossumque diuisiones, quæ tunc semper eueniunt, cum communicationes non purè sunt spirituales (hoc est,) non soli spiritui factæ, cuiusmodi sunt perfectorum, iam secunda spiritus nocte repurgatorum, in quibus cessant, iâ raptus isti corporisque tormenta, qui iam spiritus libertate absque sensus obnubilatione alienationeque perfruuntur. Vt verò ma-

*Imperfectioris stans  
cognoscitur  
raptus  
etc.*

nifestè constet, quam necessarium sit huiusmodi proficientibus noctem istam spiritus ingredi nonnullas hoc loco imperfectiones periculaque quibus tenentur adnotabimus.

## CAPVT II.

*De nonnullis quibus proficientes isti tenentur, imperfectionibus.*

**D**Vos imperfectionum modos habet isti proficientes, quædam habituales sunt, quædam verò actuales. Habituales sunt, affectus habitualesque imperfecti, quæ radicem iustar, in spiritu adhuc remanent, quo sensus purgatio pertere nequit. Inter purgationes enim istas idem discrimen repetitur, quod inter refectionem rami vel radicis euulsionem, vel certe inter recentis maculæ, vel iam inueteratæ admodum ac tenaciter inherens abolitionem. Quemadmodum enim monimus, sensus purgatio, ianua dumtaxat est, principiumque contemplationis illius quæ est spiritus, portusque ad sensum spiritui accommodandum, quam ad viuendum Deo spiritum deseruit. Remanent tamen nihil secius in spiritu veteris hominis maculæ, quamuis illi aliter esse videatur, nec eas agnoscat, que nisi smigmate fortique purgationis noctis huius inuio eluantur, nequebit spiritus ad diuinæ vnionis puritatem peruenire.

Hebetudinem quoque mentis radice temque naturalem quam quilibet homo per originale peccatum incurrit, nec non distractionem, & extrouersionem spiritus, homines isti patiuntur: quam illo sterari, clarificari, recolligique penitus, ac noctis illius angustijs, expedit. Habitualibus imperfectionibus istis, vniuersi qui proficientium



cientiam status limites, non transierunt, obnoxii sunt: quæ cum perfecto vnionis per amorem cum Deo statu consistere nequeunt.

In actuales porrò imperfectiones, non omnes eodem labuntur modo: quidam tamen cū ista spiritualia bona adeo extrinsecus habeant, adeoque sint sensibus in promptu, & obuia, in nonnulla labuntur inconuenientia, periculaque, de quibus à principio sumus locuti. Cum præsertim ipsi, tam assilenter tantas sensus spiritusque communicationes & apprehensiones reperiunt, in quibus crebro imaginarias spiritualesque visiones conspiciunt; (cuncta siquidem hæc cum alijs dulcibus sentimentis multis in hoc statu eueniunt; quibus etiam in rebus dæmon, propriaque phantasia sæpissimè animæ insidias struunt & illudunt.) Cum enim cum tanta suauitate soleat dæmon diuinas apprehensiones vel sentimenta animæ suggerere, & imprimere, facillimè illam reddit stupidam, & fallit, dum ipsa non habet cautelam ad sese resignandum, fortiterque vniuersis istis visionibus & sentimentis repugnandum. Hoc enim loco facit huiusmodi homines dæmon multas visiones vanas, Prophetialesque falsas credere, facitque eos præsumere & arbitrari, Deum sanctosque secum colloquia miscere; crebro tamen propria phantasia fidei adhibent. Hic etiam solent eos dæmon superbia præsumptioneque replere, vnde & vanitate arrogantiaque; illi cū permittunt se in exterioribus actionibus quæ sanctitatis speciem præferunt, cuiusmodi sunt raptus aliaque apparatus videri. Fiunt etiam audaces, parumque cum Deo verecundi, sancti timorem, qui clavis est custodique omnium virtutum amittendo; adeoque multiplicibus falsitatibus ac deceptionibus solent nonnulli istorum irrecitari, & tantopere in illis indu-

rati & veterascere, vt eorum ad purum virtutis iter verumque spiritum reductio & regressus sit vehementer dubius & incertus. In quas calamitates miseriasque idcirco prolabantur, quia cum in via spirituali progressum facere inciperent, nimia cum securitate, apprehensionibus sentimentisque spiritualibus, inhiarunt ac adhæserunt.

Tot tantaque de imperfectionibus istorum, & quare magis sint alijs incurabiles, eò quod eas magis spirituales reputent prioribus, dicenda superessent; vt ab hac tractatione supersedere statuerim. Illud duntaxat vt necessitatem spiritualis notitias (quæ est purgatio illius qui ad vltiora transiturus est) fundatè demonstrarem, assero, nullum istorum proficientium, quantumuis sese strenuè gesserit reperiri, qui ad minus non multis huiusmodi naturalibus affectibus imperfectisque habitibus scateat, quos necessario prius purificandos asseruimus, quam ad diuinam transeat vnionem. Et præterea memoria retinendum est illud, quod superius docuimus, nimirum quod quoniam inferior hominis portio adhuc particeps est spiritualium istarum communicationum, non posse eas adeo esse intensas, puras, & fortes, quemadmodum ad præfatam requiruntur vnionem, quam obrem vt ad illam perueniat anima, expedit ei secundam spiritus noctem ingredi, in qua sensu ac spiritu ab omnibus apprehensionibus delectationibusque istis perfecte denudato; facient illam in obscura puraque fide incedere, quæ proprium adæquatumque medium est, per quod anima vnitur Deo, iuxta id quod per Oseam dicitur, *Sponsabo te mihi* (hoc est, vniam te mihi) *in fide.*

Osee 2.  
n. 20.

FF

CA-

B.  
annis  
Cruce

pera  
ystica  
NVI  
120



CAPVT III.

Annosatio pro eorum qua sequuntur intelligentia.

Iam itaque proficientes isti tempore præterito, dulces istas communicationes experti sunt; vt hac ratione sensitua hominis portio, spiritali suauitate quæ in eam ex spiritu defluebat attracta & illecta, se spiritui attemperatæ, & cum eo simul conspiraret, eodem vtraque parte (quamuis vnaquaque suo modo) spiritali cibo, & in vna eademque vnus solius suppositi & subiecti lance, vefcente; vt hoc modo portiones istæ aliqua ratione vnæ, inuicemque consentientes, ad asperam duramque spiritus quæ illis imminet purgationem sustinendam, in qua duæ istæ animæ partes spiritalis videlicet & sensitua, perfectè repurgari debent sint dispositæ: vna siquidem pars, nunquam exactè purgatur absque aliâ: fortis enim & valida sensus purgatio tunc fit, quando serio spiritalis purgatio inchoatur. Vnde nox sensus, de qua sumus locuti, potius reformatio quadam appetitusq; refræctio, quam purgatio appellari potest, & debet. Cuius rei ea est ratio, quia vniuersæ sensitivæ partis imperfectiones, & deordinationes, vim radicemque suam in spiritu de fixam habent, atque ita quamdiu habitus mali rebellionesque & deordinationes illius non repurgantur, nequeunt vtraque partes perfectè repurgari. Vnde in nocte hac quæ iam sequitur, ambæ simul partes repurgantur, hic quippe est scopus finisque, ob quem sensitivam partem per primæ noctis reformationem transisse expediebat, ac ad tranquillitatem ex ea ortam peruenisse, vt coniunctis cum spiritu virtus

*Cur nunquam possit esse perfecta sensitiva partis purgatio absq; purgatione spiritali.*

quadam ratione repurgentur, maiorique cum fortitudine spiritalis noctis angustias patiantur, quæ ceterè fortitudo ad purgationem adeo duram ac severam omnino necessaria est. Nisi enim inferioris partis debilitas fuisset reformatâ, virefque ac robur in Deo per dulcem iucundamq; cum eo conuersationem, qua postmodum fruita est, acquisiuisset, nec vires, nec dispositionem ad eam sustinendam naturam habuisset.

Vnde etiâ agendi operandiq; modus, quo proficientes isti cum Deo vtuntur vilis admodû abiectusq; est, eo quod spiritus aurum, nondum repurgatum habeat & illustratum; quam ob causam adhuc de Deo cogitant sicut paruuli, & loquuntur vt paruuli, & sentiunt sapiuntque vt paruuli (quemadmodum sanctus Paulus ait) *Cum esset paruulus, loquebar vt paruulus, sapiebam vt paruulus, cogitabam vt paruulus; eo quod ad perfectionem, quæ est vnio amoris cum Deo, nondum peruenisset, cuius vnionis interuentu, iam vlt adoliti ingentia patrant suo spiritu opera, cum eorum opera ac potentia diuinæ potius sint quam humanæ, quemadmodum postea dicitur: cumque velit eos Deus re ipsa veteri ipsorum homine exuere, noouoque qui secundum Deum creatus est in nouitate sensus induere, sicut loquitur Apostolus: Et induite nouum hominem qui secundum Deum creatus est. Et alibi. Reformamini in nouitate sensus vestri, expoliat denudatque illorum potentias & affectiones, nec non tam spirituales, quam sensibiles, tam interiores, quâ exteriores sensus, intellectum in obscuritate, voluntatemque in ariditate, & memoriam in vacuitate relinquendo, affectus quoque animæ in summa afflictione, amaritudine, & angustia deferendo, sensu eam gustuque quem prius in spiritalibus bonis percipiebat, priuandov*

*1. Cor. 13. Cum esset paruulus, loquebar vt paruulus, sapiebam vt paruulus, cogitabam vt paruulus; eo quod ad perfectionem, quæ est vnio amoris cum Deo, nondum peruenisset, cuius vnionis interuentu, iam vlt adoliti ingentia patrant suo spiritu opera, cum eorum opera ac potentia diuinæ potius sint quam humanæ, quemadmodum postea dicitur: cumque velit eos Deus re ipsa veteri ipsorum homine exuere, noouoque qui secundum Deum creatus est in nouitate sensus induere, sicut loquitur Apostolus: Et induite nouum hominem qui secundum Deum creatus est. Et alibi. Reformamini in nouitate sensus vestri, expoliat denudatque illorum potentias & affectiones, nec non tam spirituales, quam sensibiles, tam interiores, quâ exteriores sensus, intellectum in obscuritate, voluntatemque in ariditate, & memoriam in vacuitate relinquendo, affectus quoque animæ in summa afflictione, amaritudine, & angustia deferendo, sensu eam gustuque quem prius in spiritalibus bonis percipiebat, priuandov*



do: ut priuatio hæc, sic vnus ex principijs, quæ in spiritu requiruntur, ad spiritualis formæ spiritus introductionem, vniuersionemque quæ forma, est vnio amoris. Quæ omnia operatur Deus in ea, media quadam pura & obscura contemplatione, quemadmodum rem hanc ipsa anima primo cantu significat. Qui quidem cantus, quamuis primæ noctis sensus initio fuerit explicatus: maximè tamen illum intelligit anima de ista secunda spiritus nocte, eo quod hæc sit præcipua animæ ipsius purificatio. Quare etiam in hoc sensu eum adducemus iterumque hoc loco dilucidabimus.

## CAPVT IV.

*Primus proponitur Cantus  
& explicatur.*

## CANCION I.

*EN vna nocte escura,  
Con ansias en amores inflamada,  
O dicha ventura,  
Sali sin ser notada,  
Estando yami casa sosegada.*

## SENSVS.

*Q*uadam Nocte Obscura  
Anxijs amoribus inflamata  
Oportem fortunatam  
Exiit, nec sui obseruata  
Cum esset iam domus mea tranquillata.

**A** Cæpiendo nunc hunc cantum de purgatione, contemplatione, nuditate, vel spiritus paupertate (omnia siquidem hæc idem ferè hoc loco significant) possumus illum hac ratione explanare, ac si actum diceret. In paupertate nullique animæ meæ apprehensionem innixa, hoc est,

in intellectus mei obscuritate & voluntatis meæ pressura ac memoriæ meæ angustia & afflictione, in obscuritate me ipsam in fide pura relinquendo (quæ est nox obscura dictis naturalibus potentijs) voluntate sola doloribus ac afflictionibus amorisque Dei anxietatibus, affecta, à me ipsa, hoc est à meo humili abiectoque intelligendi modo, à mea imbecilliamandiratione, & à meo parco paupereque; Deum gustandi modo, egressa sum, absque eo quod à sensualitate & dæmone præpediret. Quæ certè res magnæ mihi fuit felicitatis ac fortunæ; statim enim ac animæ meæ potètijs, passiones & affectus quibus viliter de Deo sentiebam parceque; eo fruebar, annihilauit & tranquillauit, à præfata vili, parcaque conuersatione & operatione mea, ad operationem conuersationemque diuinam transiit: hoc est, intellectus meus à se egressus, ex humano in diuinum trāsijt; siquidem vniendo me media purgatione ista Deo, non iam amplius limitato parcoque sicuti prius modo intelligo; sed per sapientiam diuinam, cui me vniui. Voluntas quoque mea à se ipsa egressa, facta est diuina: quoniam diuino amoris vnita non amplius viribus vigoreque pristino, sed viribus puritateque; spiritus diuini amat. Atque ita voluntas non amplius humano modo circa Deum operatur: & eodem omnino modo, memoria iam in æternas gloriæ apprehensiones transmutata est. Et denique vniuersæ vires affectulque animæ nocte ista purgationeque veteris hominis interueniente renouantur, & in temperamentum deliciasque diuinas conuertuntur.

## CAPVT V.

*Primus proponitur versus, demonstrarique incipit, qualiter obscura hæc contemplatio, non solum nox sit anima, sed etiam pœna & tormentum.*

Ff 2

Qua

B.  
annis  
Cruce

pera  
ystica  
NVI  
129



Quid sit  
nox spiri-  
tus obsc-  
ra.

Quadam nocte obscura.

**N**Ox hæc obscura, est quidam Dei in animâ influxus, qui eam ab ipsius ignorantij & imperfectiõibus habitabilibus, naturalibus, & spiritualibus repurgat, quem influxum contemplatiui infusam cõtemplationem, vel mysticam theologiam appellant: in qua secretè docet Deus animam, eamque in amoris perfectione instruit, nihil ipsa ex sua parte præstante, sed amorosè duntaxat ad Deum attendente, illumque audiente, ac lucem suam excipiente, nec tamen qualiter ista contemplatio fiat intelligente. Sapientia enim Dei amorosa est illa quæ in anima peculiare producit esse: disponit quippe eam purgatione, & illuminatione ad vnionem amoris cum Deo, vnde eadem amorosa sapientia quæ spiritus beatos purgat dum illuminat est illa, quæ hic quoque purgat illuminatque animam.

At dubium hic exoritur cur diuinum lumen quod (vti diximus) animam à suis ignorantij purgat ac illuminat, vocet hoc loco animam noctem obscuram? Cui dubio sic respondeo, duas ob causas sapientiam istam diuinam, non noctem duntaxat & tenebram esse animæ, vt etiam pœnam & tormentum: Prima est, propter sapientiæ diuinæ sublimitatem, talentum, capacitatemque animæ excellentem, atque hæc ratio est illi tenebra. Secunda causa propter ipsius animæ vilitatem impuritatemque: & hoc modo infert illi pœnam & afflictionem, & etiam est ei obscura.

Vt primam causam demonstrarem, necessarium est quãdam Philosophi doctrinam supponere dicentis, quod quo res diuinæ clariore in se sunt & manifestiores, eò sunt animæ naturaliter obscuriores & occultiores. Quemadmodum lux quod clarior splendidiorque est, eò magis

cæcat obscuratque nocturæ pupillam, & quo quis fixius intuetur solem, eò maiores tenebras in potentia visua patitur, imò illa ob lucis excessum & suam debilitatem priuatur. Vnde quando diuina hæc contemplationis lux animam nondum omnino illuminatam ingreditur, tenebras illi spirituales offundit, modoque intelligendi naturali eam priuat; Atque hæc ob causam S. Dionysius & alij theologi mystici, contemplationem hanc infusam, radium tenebræ appellant, pro anima videlicet non illuminata nec repurgata, siquidem magnitudine lucis cõtemplationis huius, vis naturalis intellectuua superatur & extinguitur. Quamobrem etiam David dixit. *Nubes & caligo in circuitu eius* (id est, Dei) non quod si res ipsa in se spectetur, ita sit; sed nostrorum intellectuum debilitatem respectu, qui a deo imensa luce cæcantur & obfuscantur, sublimitatem tantam nequaquam attingendo. Et propterea idè David rem hanc declarans ait: *Præ fulgore in conspectu eius nubes transierunt*, inter Deum nimirum & nostrum intellectum. Atque hæc est ratio, cur Deus splendenti isto arcana sapientiæ suæ radio animam nondum transformatam transuerberans, obscuras ei in intellectu causet tenebras.

Quod autem obscura hæc contemplatio sit etiam animæ in istis principijs molesta, & pœnalis, manifestè patet: cum enim diuina hæc, & infusa contemplatio, multis & præstantissimis referta sit bonis; anima autem illa recipiens, eò quod purgata non sit, multis icateat miserij: hinc prouenit, vt ex eo quod duo contraria in vno eodemque subiecto consistere non valeant, anima necessario pati affligique debeat, cum ipsa sit subiectum in quo duo ista contraria, reperientur secum inuicem, propter purgationem impet-

Contem-  
platio hæc  
non solum  
est obscura  
anima  
nox, sed et  
in tormen-  
tum.



imperfectionum animæ, quæ per istam contemplationem perficitur pugnancia. Quam rem hac ratione, inductione probabimus.

Et quidem quantum ad primum spectat, quod nimirum contemplatio hæc ob suam eminentem claritatem & præstantiam, pœnam animæ inferat certum est. Lux enim & sapientia contemplationis huius, clarissima purissimaque est, anima autem quam ipsa ferit irradiatque obscura & impura. Hinc est ut dum eam recipit non mediocriter affligatur, quemadmodum oculi pravis infecti humoribus, & impuri, splendenti luce irradiati cruciantur. Hæc autem animæ pœna, ob ipsius impuritatem, est profectò ingens, quando nimirum serio est ab ista luce diuina transuerberata & irradiata. Quando enim lux hæc pura ferit animam, ad impuritatem ab ea profligandam, aded se anima impuram miserabilemque sentit, ut Deum sibi esse contrarium, seque vicissim Deo arbitretur. Quæ restantium illi doloris & afflictionis infert, ut hic videatur ei, se à Deo profectò abiectam & repudiatam. Vna ex afflictionibus quæ magis vexabat Iobam quando illum Deus in nocte ista exercebat hæcerat, ut ipse ait. *Quare posuisti me contrarium tibi & factus sum inimicus ipsi grauius?* Videndo quippe & clarè in hoc statu, media serena ista, puraque luce (quamuis obscure) suam impuritatem agnoscendo anima, perspicue se Deo, et ceterisque omnibus indignam intelligit. Et quod amplius illam torquet est, quia nunquam se eo dignam futuram, inique se bonorum suorum iacturam fecisse formidat. Quod ex profunda mentis in propria cognitione propriorumque malorum ac miseriarum sensus demeritione nascitur. In hoc siquidem statu, vitiorum eius miserias diuina hæc & obscura nox

palam & dilucide ei patefacit, nihilque eam aliud præter eas, ex se habere posse demonstrat. Possimus ad hoc institutum auctoritatem illam Dauidis intelligere dicentis: *Propter iniquitatem corripuisti hominem, & tabescere fecisti sicut araneam animam eius.*

Secundus modus afflictionis cruciatuque animæ ex ipsius naturali, spiritalique infirmitate originem sumit, cum enim contemplatio hæc diuina non sine aliqua vi, impetuque feriat animam, ad hoc ut illam roboraret edometque, taliter ipsa in sua debilitate affligitur, ut quasi deficiat, præsertim verò aliquibus vicibus, quando nimirum potentius vehementiusque illam transuerberat. Sentius enim & spiritus, ac si immenso aliquo obscuroque onere premerentur, affliguntur, adeoque agonizant, ut mortem pro refrigerio libenter eligerent. Quam rem experitur S. Iob dicebat: *Nolo multa fortitudine contendat mecum, ne magnitudinis sue mole me premat.* Nam in oppressionis ponderisque huius intensissimo gradu, adeo se ab omni fauore alienam sentit anima, ut illi videatur (& reuera ita est) etiam illa in quibus aliquid solerbat reperire adiumentum seu fulcrum, cū cæteris suis bonis euauuisse, nullumque ei compatiatur inueniri. Ad quod etiam propositum ait Iob. *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.* Res profectò summæ est admirationis, & commiserationis, quod tanta sit in hoc statu imbecillitas, & impunitas animæ, ut licet Dei manus adeo ex se blanda sit & suavis, ita tamen eam grauem & contrariam ipsa hæc experiatur, quamuis minimè Deus manu premat, aut eam detineat, sed duntaxat, idque misericorditer tangat: non enim aliam ob causam id facit, nisi ut eam gratis muneribusque suis ditet, non verò ut puniat.

B.  
annis  
Cruce

pera  
ystica  
NVI  
120

Ps 38. 12.

Iob 23. 6.

Iob 19. 21.



## CAPVT VI.

De alijs pœnarum modis, quas in ista nocte patitur anima.

*Tertius afflictionis anima in hac contemplatione fons.*

**T**ertius afflictionis pœnæque quæ hic patitur anima modus, ex duobus alijs extremis, videlicet diuino & humano, quæ hic copulantur originem trahit. Extremum diuinum, est contemplatio ista purgatiua. Humanum, cum enim extremum diuinum feriat animam ad eam maturandam & renouandam, vt eam diuinam efficiat denudando ab affectibus habitualibus, veterisque hominis proprietatibus, quibus illa vehementer est vnita, agglutinata, & conformis: taliter eam comminuit consumitque, in quandam profundam tenebram eam absorbendo, vt anima se consumi, liquefierique crudeli morte spiritus, à facie intuitus; suarum miseriarum, sentiat, ac si ab aliqua immani bellua absorpta, in eius se tenebroso stomacho digeri, sentiret, easdem patiendò angustias, quas Ionas in ventre maris illius bestię sustinebat. Quandoquidem in hoc obscuræ mortis sepulchro expedit eam tumulari, ad resurrectionem quam præstolatur obtinendam. Passionis huius, pœnæque modum (quanquam reuera omnem illa superet modum) describit David dicens: *Circumdede runt me gemitus mortis; dolores inferni circumdede runt me: in tribulatione mea clamaui &c.*

*Ion. 2.1.*

*Ps. 17. 5. 6.*

*7.*

Verum id quod hæc afflictæ anima magis hic sentit est: quod illi se à Deo abiectam esse ac veluti exosam in tenebras detrusam manifestè videatur, quæ certè res est illi graue commiserationeque dignum tormentum, credere videlicet se à

Deo derelictam. Quod tormentum cum acerbè pateretur David ait: *Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es meminer amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt, posuerunt me in lacu inferiori, in tenebris & vmbra mortis: super me confirmatus est furor tuus, & omnes fluctus tuos induxisti super me.* Reuera enim, quando contemplatio hæc purgatiua coarctat, vmbra mortis, gemitusque ac dolores inferni viuo admodum modo experitur anima: qui in eo consistunt, quod se esse sine Deo, ab eoque ita & infenso punita, & abiectam experitur (cuncta liquidem ista in hoc statu sentiuntur) & quod magis est, quadam timorosa apprehensione videtur illi, hoc modo in æternum secum actum iri: eodemque modo se ab vniuersis creaturis desolatam, ac contemptam, præsertim verò ab amicis suis sentit: Propterea quippe confestim subrexit David dicens: *Longe fecisti notos meos à me, posuerunt me abominationem sibi. Quæ vniuersa veluti corporaliter spiritualiterque expertus, testatur Propheta Ionas dicens: Proiecasti me in profundum in corde maris, & flumen circumdedit me: omnes gurgites tui & fluctus tui super me transferunt: & ego dixi; Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum; verumtamen tuus videbo templum sanctum tuum (quod ideo dicit, quia purificat hic Deus animam vt videat illum) Circumdede runt me aquæ usque ad animam, abyssus valluit me, pelagus operuit caput meum; ad extrema mentium descendi: terra vestes concludit me in æternum: qui vestes, loquendo nunc ad nostrum propositum, animæ sunt imperfectiones, quæ ne dulcè fruatur contemplatione, illam præpediunt.*

Quartum pœnarum genus ex alia obscuræ huius contemplationis præstantia in animam promanat, quæ præstantia, maiestas est magnitudoque Dei, vnde pro-



ment, vt anima aliud extremum quod in illa reperitur, intimæ videlicet paupertatis & miseræ sentiat, quod certe est ex præcipuis pœnis quas in purgatione ista patitur. Experitur siquidem in se profundam quandam vacuitatem ac trium generum bonorum, quæ ad animæ voluptatem ordinantur, temporalium nimirum, naturalium, & spiritualium paupertatem, videtque se in malis, quæ bonis istis contrariantur versari, videlicet in imperfectiōne, & ariditate miseris vacuam quoque apprehensionibus potentiarum, & in spiritus derelictione. Cum enim reperiatur hic pœnis animam secundum sensitivam & spirituales substantiâ & secundum interiores exterioreque potentias, expedit vt anima in vacuitate & paupertate, ac omnium istarum partium derelictione constitatur, siccaque, vacua, ac in tenebris relinquatur. Pars enim sensitiva ariditate; potentia autem vacuitate suam apprehensionum & spiritus obscurâ tenebra repurgantur. Quæ omnia media obscurâ istâ contemplatione efficit Deus, in qua non solum patitur anima vacuitatem & suspensionem seu subtractionem istorum naturalium adiuutorum, atque apprehensionum, quæ terre pœna molestissima est, (ac si quempiam suspenderent, vel in aëre ne posset respirare detinerent) sed etiam repurgat animam, annihilando, vel euacuando, vel consumendo in ea (sicut ignis scoriâ rubiginemque metalli) affectiones vniuersas, habitusque imperfectos, quos toto vitæ suæ tempore contraxit. Cum enim illi, adeo altas in anima radices fixerint, magnam solet consumptionem seu defectiōnem internamque cruciatum pati, præter iam dictam paupertatem & vacuitatem naturalem & spirituales, verificaturque hoc loco dictum Ezechielis dicentis: Con-

gere ossa, quæ igne succendam, consumentur carnes, & coquetur vniuersa compositio & ossa tabescent. Quibus verbis, pœna afflictioque quam in vacuitate & paupertate secundum esse sensitivum & spirituale patitur anima significatur. Et tunc hæc omnia, confestim Propheta subiungit: *Pone quoque, eam super prunas vacuam, vt incalescat, & liquefiat as eius, & confectur in medio eius inquinamentum eius: & consumatur rubigo eius.* Quibus verbis grauis denotatur passio afflictioque quam hic in purgatione ignis contemplationis istius patitur anima; cum dicat hic Propheta, quod ad hoc vt expurgetur & consumatur affectionum, quæ in medio animæ reperiuntur rubigo, necessarium sit vt quodam modo anima se ipsam in nihilum redigat consumatque, secundum quod passiones imperfectiōnesque istas, veluti in naturam versas habet. Vnde quia in hoc igne sicut aurum in fornace, purificatur anima secundum quod Sapiens ait: *tamquam aurum in fornace probauit illos*, magnam istam consumptionem defectiōnemque in intimis suis sentit, cum stupenda quadam paupertate, in qua quodammodo deficit. Quemadmodum videre licet ex eo, quod Dauid ad hoc propositum de seipso hisce verbis ad DEVM clamando dicit: *Saluum me fac Deus, quoniam intrauerunt aqua vsque ad animam meam, infixus sum in limo profundi, & non est substantia: veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me: laboravi clamans, rauca facta sunt fauces mea: defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum.*

Humiliat hinc Deus plurimum animam, vt illam postmodum plurimum exaltet: & nisi disponderet Deus vt sentimenta ista quando viuaciter in anima accenduntur, citius sopirentur, paucissimis illa diebus corpus desereret: sed sunt intercalata tempora,

Ezech. 24  
10.

Sap. 3. 6.

ps. 68. 2.

B.  
Annis  
Crucepera  
ystica  
NVI  
120



*Huius status animæ, reuera descendunt in infernum viuentes, purgatorijque pennis in hac vita expiantur.*

pora, quibus intima eorum viuacitas percipitur. Quæ quidem viuacitas adeo interdum viuo modo sentitur, vt arbitretur anima se perditionem infernamque apertum videre. Huiusmodi enim homines sunt ex illis, qui reuera descendunt in infernum viuentes, & in eo velut in purgatorio purgantur: hæc siquidem purgatio est illa, quæ in purgatorio pro culpis quamuis venialibus subiri sustineriq; debebat. Atque ita anima quæ hac transit, estque iam rectè purgata; vel purgatorium non ingreditur, vel certe parum in eo detinetur; plus enim illi hic vna prodest hora, quam multæ illic.

## CAPVT VII.

*Eadem continuatur materia, de alijsque voluntarij afflictionibus & angustijs differitur.*

**A**fflictiones, angustiaque voluntatis, sunt etiam in hoc statu immensæ, ita vt subitanæ memoriâ, malorum in quibus se versari conspiciat, nec non incertitudo remedij illorum transuerberet interdum animam. His accedit præteritarum prosperitatum recordatio; huiusmodi siquidem homines, quando istam ingrediuntur noctem, regulariter multis sunt diuinis suauitatibus perfructi, multaq; Deo obsequia præstiterunt. Atque hoc est quod illorum præcordia maiori lancinat dolore, videre nimirum quantum ab illo bono alieni sint, & quod iam amplius eo redire nequeant. Rem hanc etiam asserit Iob proprio experimento edoctus, verbis istis: *Ego ille quondam opulentus: repente contritus sum: tenuit cervicem meam, confregit me, & posuit me sibi quasi in signum: circumdedit me lanceis suis: conuulneraui lumbos meos, non pe-*

*Iob 16. 13.*

*percit, & effudit in terra viscera mea: concidit me vulnere super vulnus, irruit in me quasi gigas: saccum confusi super cutem meam, & operui cinere carnem meam: facies mea intumuit à sletu: & palpebra mea caligauerunt. Tot enim adeoque ingentes sunt huius noctis pænes, tot sacræ scripturæ autoritates quæ ad hoc propositum adduci possent, vt tempus viretque, si de ijs scribere vellemus nos deticerent. Absque dubio enim, quicquid de illis dici potest, minus est; ex authoritatibus tamen hucusque adductis aliquid conijcere, suspicarique hac de re possumus.*

Vt autem huic Cantus verus finem imponamus, explicemusque quidnam de hæc sit in anima, referemus id quod dea sentit Ieremias istis verbis. *Ego vir videns paupertatem meam, in virga indignationis eius me minauit, & adduxit in tenebras, & non in lucem: tantum in me vertit, & conuertit manum suam tota die, vetustam fecit pellem meam & carnem meam, contriuit ossa mea, adificauit in gyro meo, & circumdedit me felle, & labore: in tenebrosis collocauit me quasi mortuos sempiternos: circumdedit me aduersum me, vt non egrediar: aggravauit compedem meum: sed & cum clamauero, & rogauero, exclusit orationem meam: Concluserunt vias meas lapidibus quadris, semitas meas subuertit: versus insidiatus factus est mihi, leo in absconditis: semitas meas subuertit, & confregit me: posuit me desolatam: Tetendit arcum suum, & posuit me quasi signum ad sagittam. Misit in remibus meis filias pharetrae suae: factus sum in derisum omni populo meo, canticum eorum tota die: Repleuit me amaritudinibus, inebriauit me absinthio: Et frigit ad numerum dentes meos, tribuit me cinere: Et repulsa est à pace anima mea, oblitus sum honorum: & dixi. Perijt spes mea, & spes mea à Domino: Recordare paupertatis & transgressionis meae, absinthij, & fllu: memoria memor ero, & labiscet in me anima mea. Vniuersis planctibus & lamentationibus istis, deplorat Ieremias has pænas, tribulationeque*



neque in quibus graphicè passiones & afflictiones animæ, in quas illam ista purgatio, spiritualisque nox conijcit, describit. Vnde maxima cõmiseratione prosequenda est anima, quam Deus in terribili ista horrendaque nocte collocat. Quamuis enim optime felicissimeq; cum illa agatur, ob maxima bona, quæ illi ex ea prouentura sunt: quando (sicut ait Iob) suscitabit deus in anima profunda bona ex tenebris, & producet in lucem vmbra mortis: *Qui reuelat profunda de tenebris, & producit in lucem vmbra mortis, ita vt (quemadmodum David ait) lux sua sit sicut tenebræ eius fuerunt: Sicut tenebræ eius, ita & lumen eius: nihilominus tamen propter immensam penam qua affligitur, & propter magnâ incertitudinē remedij sui, quam concepit, si quidem videtur illi nunquam malum suum finiendum existimando (sicut etiam ait David) quod Deus collocauerit illam in obscuris sicut mortuos seculi, vnde anxiatur super eam spiritus eius, & turbatur in ea cor illius, magnaque commiseratione digna est.*

His enim tribulationibus etiam hoc accedit, quod in nulla doctrina, in nulloque spiritali magistro solatium, aut adiuuamentum propter solitudinem, derelictionemque, quam nox ista in ea producit, reperit. Quamuis enim spiritalia magistri multifariam proponant ei consolationis causas, & motiua quibus spe bonorum quæ in afflictionibus istis inueniuntur possit recreari; nequit eis fidem adhibere: Cum enim ad eò sit malorum suorum sensu absorpta, in quo dilucide miserias suas agnoscit, arbitrat quod cum ipsi nequaquam id quod ipsa videt & sentit, videant sentiantq; ea ab illis minime statum suum intelligentibus proferri, & consolationis loco, nouo potius dolore affligitur existimando, nequaquam res illas, quas

ipsi proponunt, malorum suorum remediũ futuras, & in veritate ita se res habet. Donec enim dñs, eo quo illi placuerit modo, ipsius purgationem perficiat, nullum mediũ, nullumq; remedium ipsius dolori leniendo adferri potest. Eo ampliũ, quod in hoc statu ita parum seipsam potest iuuare anima, sicut ille qui manibus, pedibusq; ligatis tenebroso inclusus ergastulo, neq; seipsum loco mouere, nec aliquid videre, sed neq; aliquid opis infernè, superneque consequi valens, detinetur: donec inquam hęc emolliatur, humilietur, & repurgetur spiritus: adeoq; subtilis, simplex, & tenuis euadat, vt cum spiritu diuino vnũ fieri possit, secundum gradũ, & mensurã vnionis amoris, ad quã misericordia diuina illã euehere voluerit. huic enim magis vel minus rigida, maioris vel minoris durationis purgatio correspondet. Sed si purgatio hæc aliqua saltẽ ex parte serua esse debeat, licet rigidissima efficacissimaq; illa sit, aliquot tamẽ annis perdurat: quamuis aliqua dentur in illis interstitia, & pœnarum intermissiones, in quibus dispensante Deo contemplatio hæc obscura, non ferit, transuerberatq; animam modo moreque purgatiuo; sed illuminatiuo & amoroso, in quo ipsa veluti ex horrendo ergastulo carcereq; egressa, & in recreatione latitudinis libertatisque constituta, maximam pacis suauitatem, amotosamque cum deo amicitiam cum facili obuiaq; spiritali cõmunicatione percipit, & degustat. Quæ omnia sunt animæ veluti quædam indicia salutis; quam in ea dicta purgatio operatur, futuræq; quã expectat abundantiam prælagia. Adeoq; interdũ huiusmodi spiritalia solatia affluunt, vt videatur animæ suas tribulationes finẽ iam accepisse. Hęc siquidẽ est natura proprietatisq; spiritalium rerum respectu animæ (præsertim verò cum puriores illæ sunt & defæciatior) vt quando

Gg post

B.  
Annis  
Cruce

pera  
istica  
NVI  
120

Spiritu-  
lium verũ  
proprietat  
admodum  
ponderan-  
da.



post internam tranquillitatem suauitatemque, tribulationes afflictionesque redeunt, existimet anima nunquam amplius se ab eis liberam futuram, omniaque sua bona iam finisse, quemadmodum videre licuit ex adductis sacre script. autoritatibus: quando vero spiritualibus bonis affluit, videtur etiam illi vniuersa sua mala iam finem accepisse, nullumque se amplius spiritualium bonorum defectum passuram, quemadmodum David cum se huiusmodi bonis diuiter cerneret, falsus est dicens: *Ego dixi in abundantia mea: Non mouebo in eternum.* Et huius rei hæc causa est, quia actualis possessio vnius contrarij in spiritu, repellit, remouetque ex se possessionem actualem, sentimentumque alterius contrarij: quæ res non eodem omnino modo in parte animæ sensitiua euenit, eò quod debilis, infirmaque sit ipsius apprehensio. Sed quoniam spiritus nondum in hoc statu, ab imperfectionibus, ab inferiori hominis parte contractis perfecte repurgatus & emundatus est, quamuis maxima stabilitate, ac fortitudine præditus sit, in quantum imperfectionibus huiusmodi implicatus & inuolutus est, penis afflictionibusque obnoxius est. Quemadmodum videmus postmodum Dauidem mutatum pluribusque malis & tormentis circumseptum, licet abundantie suæ tempore existimauerit, & dixeritque: nunquam se amplius commouendum. Eodem modo anima cum se videat actualiter illam spiritualium bonorum copia perfinentem, imperfectionis, impuritatique radicem in se adhuc latentem non animaduertens, suas afflictiones & penas putat esse finitas. Verum tamen opinio hæc, cogitatioque non crebro occurrit: donec. n. spiritualis purgatio perficiatur, rarissime dulcis communicatio solet esse adeo copiosa, ut remanentem imperfectionis radicem ita obtegat, ut non sentiat anima in intimis suis aliquid

huiusmodi sibi deesse, vel aliquid adhuc perficiendum superesse: quod non permittit eam refrigerio illo integre frui, sentiendo in interiori suo, veluti inimicum quendam suum quem (licet quasi pacatus sit & consopitus) formidat, ne videlicet reuiuifcat, solitumque inferat bellum. Et reuera ita fit, quando enim minime cogitat seseque tutam arbitratur, reorbet ipse animam, & in aliam duriorē, obscuriorem, dolorosiorēque gradum pristino degluit, qui diuturniori fortassis tempore quam prior duraturus est. Et hic existimat rursus anima vniuersa sua bona nunquam amplius reditura, sine accepisse: sed neque præteritorum bonorum, quibus post tribulationem priorem frui est, experimentum (quorum dulcedine durante nihil sibi amplius patiedum superesse existimabat) satis illi est, quin in isto secundo angustiarum gradu credat cuncta iam sua bona finita, nec amplius præterita prosperitatem reditura. Nam (vix dico) hæc adeo fixa stabilisque credulitas ab actuali spiritus apprehensione, quæ in ea ad nihilum redigit quidquid illi gaudium volupratæque adferre potest, prouenit animæ. Atque ita anima in purgatione ista, licet videatur amare Deum, milleque vitas illius causæ oblatura (sicuti etiam reuera est, in tribulationibus siquidem illis humilior animæ verius fortiusque multo diligunt Deum) nihilominus nullam illi res hæc adfert consolationem, sed potius magis eam affligit. Cum enim ipsa tantopere eum amet, ut de nulla alia re præter eum sollicita sit, adeo se miserabilem videndo, & an Deus illam amet dubitando (non enim tunc certo sibi constat, aliquid in se amore dignum reperiri, sed potius multa vnde meritis non solum à Deo, sed etiam ab omnibus creaturis in perpetuum odio habenda sit) non mediocriter dolet

causas

Ps. 19. 7.



causas in se ob quas abijci, repudiarique digna sit ab eo, quem ipsa tantopere amat & desiderat cognoscendo.

## CAPVT VIII.

*De alijs pœnis quæ in hoc statu affligunt animam.*

Aliud quoque in hoc statu, quod plurimum affligit, & cruciat animam reperitur, quod nimirum cum Obscura hæc Nox tantopere ipsius potentias affectionesque impediatur, & reprimatur nõ potest sicuti in ea affectum seu mentem ad Deum eleuare, neque ab eo aliquid precibus flagitare, existimando illud sibi euenisse quod Ieremias ait: opposuisse videlicet Deum nubem sibi ne transeat oratio, quod etiam sequenti auctoritate significatur: *Conclusit vias meas lapidibus quadris.* Quod si aliquando postulat; si hoc cum acritate tanta, & oblique deuotionis sensu, ut videatur illi se Deo non audiri, precesque suas negligi, quemadmodum etiam idem Propheta eodem loco innuit dicens: *Sed & cum clamauero & rogauero exclusit orationem meam.* Reuera tempore isto expedit animam ponere (sicut ait Ieremias) in puluere os suum, patienter purgationem suam tolerando. Deus est ille, qui hoc loco perficit opus in anima, & propterea ipsa nihil operari valet, vnde nec orare, neque rebus diuinis nisi cum modica admodum attentione adesse potest: sed & cæteris rebus, temporalibusque negotijs, non solum attendere nequit, verum etiam multoties tales mentis abalienationes, adeoque profundas memoriarum obliuiones patitur, ut multarum illuentionum, in quibus quid fecerit, quid cogitauerit ignoret, sed neque quid faciat, quid faciendum sit nouit,

nec etiam alicui rei ex illis quas facit, licet maximè cupiat nimium attendere valet.

Et quoniam hoc loco non solum repurgatur intellectus à sua cognitione imperfecta, & voluntas à suis affectibus, sed etiam memoria à notitijs discursibusque suis, expedit etiam eam in omnibus illis annihilari, ut impleatur illud quod de se Dauid in purgatione ista constitutus ait: *Et ego ad nihilum redactus sum & nesciui.* Quæ ignorantia ad insipientias istas, obliuionesque memoriarum, de quibus sumus locuti extenditur, ab alienationes verò & obliuiones istæ ab interiori recollectione, in qua contemplatio ista absorbet animam, nascuntur. Nam ad hoc, ut anima disposita, modoque diuino cum potentijs suis ad diuinam amoris vniõnem attemperata maneret, expediebat eam prius cum omnibus suis potentijs in diuina ista obscuraque spiritualis contemplationis luce absorberi, & hoc modo ab omnibus creaturarum affectibus, apprehensionibusque abstrahi, quæ res regulariter secundum contemplationis huius intensiõnem durat. Atque ita, quanto lux hæc diuina quæ transuerberat animam purior, & sincerior fuerit, tantò amplius illa in suis apprehensionibus, & affectionibus particularibus, tam rerum supernarum, quam etiam inferiorum, obscurat, euacuat, & annihilat. Et quo etiam minus simplex, minusque pura hæc lux fuerit, eò minus eam dictis apprehensionibus & affectionibus priuat, minusque illi est obscura. Quæ certè res incredibilis videtur, dicere videlicet, diuinam & supernaturalem lucem tantò magis animæ obscuram esse, quanto illa clarior puriorque est, & quo minus est talis, esse etiam minus animæ obscuram. Quod tamen facile intelligitur, si consideremus id quod superius

B.  
Annis  
Cruce

pera  
istica  
NVI  
120



ex Philosophi sententia probauimus: videlicet res supernaturales eò intellectui nostro obscuriores esse, quò in se clariores sunt & manifestiores; Vnde quando animam luce sua diuina radius sublimis contemplationis istius ferit, quoniam naturam ipsius animæ superat, eo ipso illam obscurat, & omnib. affectibus, apprehensionibusque, quas antea media luce sua naturali apprehēdebat, priuat. Quo facto non relinquit illam duntaxat obscuram, sed etiam secundum potentias & appetitus suos, siue spirituales, siue naturales eam euacuat. Et relinquo illam ita vacuam & obscuram, purgat eam, ac diuina supernaturali luce illuminat, nesciente tamen anima se luce ista potiti, sed potius se in tenebris esse, quemadmodum diximus, existimante.

*Apposita  
similitudo  
rem hanc  
declarans.*

Sicut enim lucis radius, si purus, sit & nihil in quod offendar, reperat; quasi non discernitur, qui tamen in se reuerberatione, ac reflexione melius apparet, ita lux ista spiritualis, quæ intra diuinitatem, cum tantopere sit pura, non ita in se percipitur, ac quando aliquid sese ei obijcit in quod reuerberet, sese que reflectat, hoc est, quando aliquid sese offert intelligendum ad particularem perfectionem, vel certè ad diiudicandum inter falsum & verum, confestim illud animaduertit, multo que clarius intelligit, quam ante obscuritatem istarum ingressum intelligebat. Et eadem omnino claritate, lucem ipsam spiritualem, quam ad facillime imperfectionem, quæ sese offert, agnoscendam possidet, se habere cognoscit: quemadmodum videre est in radio, qui in se tantopere nō discernitur, sed statim ac manus vel quidpiam aliud interponitur, confestim apparet manus, agnosciturque lucem illum solis ibi adfuisse. Vnde quia lux ista spiritualis a deo sim-

plex, pura, & generalis est, nec intelligibili alicui particulari naturali aut diuino alligata ( siquidem in omnibus istis apprehensionibus, habet animæ potentias vacuas & annihilatas ) vniuersalissimo, & facillimo negotio cognoscitur, penetratque anima quamlibet rem, quæ inferne superneque sese offerat. Nam propterea dixit Apostolus quod spiritualis 1. Cor. vniuersa penetrat, etiam profunda Dei: 10. *Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei.* De ista enim generali & simplici sapientia, intelligitur illud, quod per Sapientem ait Spiritus sanctus; quod attingit ubique propter suam munditiam, videlicet, quia ad nullum particulare intelligibile, seu appetibile descendit. Atque ista est spiritus purgati, & citica vniuersas particulares intelligentias & affectiones annihilari proprietates: in hoc quippe quod nihil gustat, nihilque in particulari intelligit, in sua vacuitate, obscuritate, ac tenebris permanendo, vniuersa, cum magna dispositione comprehendit & amplectitur: vt in illo mystice verificetur illud S. Pauli: *Nihil habentes & omnia possidentes.* Talis siquidem beatitudo tali spiritus paupertati debeatur.

#### CAPVT IX.

*Quaratione, licet nox hac spiritum obscureret, id tamen ad eum illuminandum fiat.*

**I**llud hoc loco dicendum remanet, hanc videlicet facilem noctem, quam spiritum obscureret, id tamen, non aliam ob causam efficere, quam vt illi rerum omnium lumen præbeat: & quamuis illum humiliet, & ad miserabile statum



statum redigar, id tamen ob ipsius facit exaltationem ac libertatem; & licet eum de pauperet, omnique possessione & affectu naturali euacuet, non ob aliud hoc efficit, nisi vt diuino modo ad fruenda, degustandaque omnia tam superiora quam inferiora, generalem spiritus libertatem in rebus omnibus iam a deo, se extendere possit.

Quemadmodum enim elementa ad hoc vt in omnibus compositis, entibusque naturalibus sese inuicem communicent, nullo particulari colore, odore, aut sapore infici debent, vt cum vniuersis saporibus, odoribus, & coloribus valeant concurrere: eodem modo necesse est spiritum esse simplicem, purum, & ab omni effectu naturalium tam actualium, quam habitualium genere denudatum, vt valeat liberè in spiritus latitudine diuinæ particeps esse sapientiae, in qua ob ipsius puritatem, omnes omnium rerum saporibus, suauitatibusque, quodam excellenti modo degustat. Absque prædicta autem purgatione nullo pacto poterit satisfactionem totius istius spiritualium saporum affluentiae delibrare vnus siquidem solus affectus quo teneatur anima, vel particularitas, cui spiritus actualiter, vel habitualiter adhaereat, satis est ad non sentiendum, nec degustandum, neque communicandum subtilitatem, intimamque spiritus amoris suauitatem, qui in gradu eminentissimo vniuersos in se saporibus, ac suauitates complectitur. Quemadmodum enim filij Israel ideo duntaxat, quia illis vnus solus affectus, memoriaque carnis ac ciborum, quos in Aegypto comederant remanserat; delicatum Angelorum panem, qui erat manna (qui vt diuina scriptura ait omnium gustuum suauitatem continebat, & in eum quem quisque volebat gustum vertebatur) in deserto de-

gustare nequiverunt: ita non potest spiritus qui alicui actuali vel habituali affectui, vel particulari intelligentiae, vel cuiusque alteri limitate apprehensione adhaerit, fueritque alligatus, delicias libertatis spiritus, iuxta voluntatis suae votum, degustare. Cuius rei hæc est ratio, quia affectus, sentimenta & apprehensiones perfecti spiritus, cum ad eos superiores sint, ac singulariter diuinæ; alterius sunt ordinis, ac generis tantopere à naturali modo differentis & diuersi, vt ad vnas actualiter habitualiterque possidendas alia debeant annihilari. Quamobrem plurimum expedit, imò necessarium est, ad hoc vt anima ad istum eminentem statum perueniat, vt hæc nox obscura contemplationis, prius illam annihilat, & ipsius vilitates, obscuram illam, aridam, separatam, & vacuam, relinquendo destruat: siquidem lux quæ illi præberi debet, est sublimissimum diuinum lumen, vniuersam naturalem lucem excedens, & quod naturaliter intellectus capere non potest. Vnde expedit ad hoc vt intellectus possit attingere vnionem cum illa, fierique in statu perfectionis diuinus; vt prius in suo naturali lumine purgetur, & annihiletur, actualiter illud, media ista obscura contemplatione obscurando. Quæ obscuritas seu tenebra, expedit vt tanto tempore duret, quantum necessarium sit ad habitum, quem multo tempore, res suo modo intelligendo contraxit, annihilandum; & vt loco modi intelligendi ipsius, lux & illustratio diuina succedat. Vnde quia illa intelligendi facultas, qua antea pollebat, naturalis est, hinc prouenit, tenebras quas in ea patitur, profundas esse ac horribiles, vehementerque molestas: cum intimam spiritus profunditatem attingant, in eaque percipiuntur: & eodem omnino modo, quia affectus amoris, qui illi in vnione

Gg 3 diui-

B.  
Annis  
Cruce

pera  
istica

NVI

129

Annihila-  
ri debet a-  
nima an-  
tequam ad  
sublimem  
vnionem  
diuinam  
statu per-  
ueniat.  
Et quare?



diuina conferendus est, diuinus est, & ideo spiritus admodum, subtilis, delicatus, & intimus, omnemque affectum & sentimentum naturale, excedens voluntatis quoque & omnis ipsius appetitus imperfectione superans: expedit ad hoc ut voluntas possit per unionem amoris, diuinum istum affectum, a deoque sublimem suauitatem degustare, ut prius in omnibus suis affectibus & sentimentis repurgetur & annihilatur; tantoque tempore in ariditate & angustijs relinquatur quantum secundum intentionem habitus, quem in naturalibus tantum diuinarum, quam humanarum rerum affectibus seu amoribus acquisiuit, necessarium est: ut hac ratione voluntas extenuata, exsiccata, omnique dominiorum genere in huius obscuræ contemplationis igne priuata (instar cordis illius picis quod carbonibus iniecit Tobias) puram & simplicem dispositionem, nec non sanam & repurgatum palatum acquirat, ad repentinos peregrinosque diuini amoris affectus, in quem se diuine transformata videbit percipiendos; profligatis iam vniuersis actualibus & habitualibus contrarietatibus, quibus antea erat obnoxia. Præterea quia ad dictam unionem obtinendam, ad quam ista obscura nox disponit, debet esse anima quadam gloriosa magnificentia in communicatione cum Deo plena & insignita, quæ communicatio innumerabilia in se bona deliciasque, vniuersam animæ abundantiam, quam naturaliter possidere potest, excedentem, continet: nam (secundum quod Isaias & Apostolus dicit. *Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus ijs qui diligunt illum*) expedit ut prius in vacuitate spiritusque paupertate constituatur, & ut ab omni adiumento, consolatione & naturali omnium rerum, raris superiorum quam inferiorum apprehensione repur-

2. Cor. 2. 9.  
Isa. 64. 4.

getur, ut hoc modo euacuata, sit verè pauper spiritu & veteri homine denudata, nouam illam beatamque vitam quæ in unionis cum Deo statu reperitur & mediâ ista obscura nocte obtinetur, ducere possit.

Quoniam verò anima sensum quandam & notitiam diuinam, generosam admodum & suauem rerum omnium diuinarum & humanarum, quæ in communem sensum notitiamque animæ naturalem non cadit, est habitura (ita quippe differentibus illas oculis ianuetur, quemadmodum lux, & gratia Spiritus sancti differt à sensu, & diuinum ab humano) expedit spiritui extenuari, seque quantum ad communem & naturalem sensum spectat coarctare, purgatiuæ huius contemplationis interuentu, ad magnas angustias & pressuras illum redigendo. Et ut etiam memoria ab omni amabili, pacificaque notitia remota sit & aliena, cum quodam intimo sensu & temperamento peregrinationis, & à rebus omnibus ab alienationis, in qua illi vniuersæ res videntur nouæ, ac peregrinæ, aliterque sese habere quam prius solebant. Hoc siquidem modo nox ista educit, extrahitque spiritum ab ordinario suo communique de rebus sensu, ut illum ad diuinum sensum perducatur, qui peregrinus est, a deoque ab omni humano modo alienus ut animæ videatur extra se viuere. Interdum etiam cogitat, si forte id quod secum agitatur fascinatio sit aliqua, vel mentis stupiditas: admittiturque res quas videt & audit, existimando illas esse peregrinas admodum & nouas, cum sint eadem quas communiter præ manibus habere solebat. Cuius rei causa est, quia iam anima efficiatur aliena, à communique sensu & notitia rerum remota: ut in sensu isto annihilata, diuino sensu imbuta, informataque remaneat,



nest, qui alterius potius vitæ est, quam presentis.

Vniuersas purgationes istas afflictus spiritus patitur anima, vt in vitam spiritus media diuina ista influentia regeneretur, & cum doloribus istis pariat spiritum salutis, vt impleatur sententia Isaiaë dicentis. *A facie tua, Domine concepimus, & quasi parturimus, & peperimus spiritum.* Præterea quoniam nocte ista contemplatiua interueniente ad assequendam tranquillitatem, pacemque interiorē, (quæ talis est, adeoque delectabilis, vt sicut scriptura ait omnem superet sensum) disponitur anima: expedit ei vt vniuersa prima pax (quæ, quoniam tot imperfectio- nibus inuoluebatur non erat pax, quamuis animæ talis esse videretur, eò quod gustui animæ esset conformis, essetque bis Pax Pax, hoc est, sensus ac spiritus) prius repurgetur, ipsaque anima aliena fiat, & turbetur ab ista pace imperfecta: quemadmodum rem hanc sentiebat & deplorabat Ieremias, loco superius ad de- clarandas tribulationes noctis huius præ- teritæ adductus dicens: *Repulsa est à pace anima mea*: hæc potro pacis turbatio, est molesta quædam multarum suspicio- num, imaginationum, & conflictuum, quos intus patitur anima, inquietudo, in qua ob apprehensionem sentimentum- que miseriarum in quibus se versari con- spicit, se iam perijisse, suaque bona in sem- piternum finita suspicatur. Hinc in spiri- tum quidam dolor, gemitusque; adeò pro- fundus promanar, qui vehementes in ea rugitus ululatusque spirituales producit, quos etiam aliquando verbis exprimit, in lachrymasque tota, si vires suppetant vt hoc præstare possit, resoluitur, quamuis rariis leuamine huiusmodi recreetur. Rem hanc egregie Regius Propheta Da- uid expressit, qui etiã eam fuerat expertus,

in quodam Psalmo dicens. *Afflictus sum & humiliatus sum nimis; rugiebam à gemitu cordis mei.* Qui certe rugitus res est summi doloris; aliquando enim ob repentinã acu- tissimamque miseriarum istarum in qui- bus se conspicit anima, memoriam, tan- tum dolorem, afflictionemque; percipit, vt non videam modum, quo explicari possit, nisi forte per similitudinem, quam S. Iob dum in eadem tribulatione versaretur ad- ducit hisce verbis: *Tanquam inundantes aquæ, sic rugitus meus.* Quemadmodum enim aquæ tantopere interdum inundat, vt demergant & repleant omnia: ita rugitus iste & sentimentum animæ tantopere a- liquando excrescit, vt submergendo, pe- netrandoque; illam totam, angustijs & do- loribus spiritualibus vniuersos eius pro- fundos affectus viresque supra quam ver- bis exaggerari possit, repleat. Huiusmodi sunt operationes quas in anima nox hæc, spei lucis diei obuelatrix, efficit. Nam ad hoc propositum dicit idem Iob. *Noctæ os meum perforatur doloribus, & qui me comedunt non dormiunt.* Hoc loco per os intelligitur voluntas, quæ doloribus istis est transfixa, qui sine intermissione dilaniant animam, neque dormiunt. Ambiguitates enim & suspiciones, quæ transtuerberant eam nunquam desistunt.

Profundum est bellum istud ac certamē, quia etiam pax quæ præstolatur, profun- da esse debet: dolor etiam spiritus intimus est, delicatus & purus, quia amor quem adeptura est anima intimus & purissi- mus esse debet. Quo enim intimius, ele- gantiusque debet esse & permanere opus, eò etiã intimius, elegatius puriusque; debet esse artificium, tantoque; fortius erit ædificiū, quãto fuerit firmitus atque; stabilius. Prop- terea (sicut dicit Iob) *Nunc autem in memet ipso marcescit anima mea, & possident me dies affli- ctionis.* Ad eundem omnino modum quoniã anima

Ps. 37. 9.

Iob 3. 24.

Iob 30. 27.

Iob 30. 16.

B.  
Annis  
Crucepera  
istica  
NVI  
129



anima in perfectionis statu, ad quem media hac purgatio nocte pergit; innumerabilibus bonis donorum ac virtutum rã in animæ substantia, quam in suis potentijs fruitura est, expedit vt prius generaliter se ab omnibus istis bonis alienam, illisque priuatam videat, & sentiat, videaturque illi, se ab eis tantopere esse remotam, vt ne queat sibi persuadere, se vnquã illa adepturam, sed potius vniuersa bona sua, finem accepisse. Quemadmodum etiam rem hanc innuit Ieremias loco superioris citato, cum ait. *Oblita sum bonorum.*

*Thren. 3.*

*17.*  
*Cur nox*  
*hac aded*  
*anima a-*  
*mica, &*  
*utilis, tam*  
*molestos in*  
*ea produ-*  
*cat effe-*  
*ctus?*

Sed videamus iam quidnam sit in causa cur cum ista contemplationis lux aded suaui, amicaque sit animæ, vt nihil amplius illi desiderandum sit: (siquidem vt superius dictum est, ipsa est per quam Deo vniti & in qua vniuersa quæ optauit bona in perfectionis statu reperire debet anima) cur inquam lux hæc contemplationis, irradiatione transuerberationeq; sua, hæc dolorosa initia & effectus molestissimos, quos hic recensuimus, producat? Dubio huic facili negotio responderetur, dicendo, id quod iam ex parte diximus, nimirum rei huius causam nequaquam ex contemplationis, infusionisque diuinæ parte, in qua nihil reperitur quod ex se affligere possit, quin potius multæ illi suauitates ac delitiæ insunt, quemadmodum postea experietur anima: sed ex debilitate & imperfectione, quibus tunc tenetur anima, nec non ex dispositionibus quas in se habet susceptioni suauitatis illius contrarijs desumendam esse. Atque ita dum fertur lumen hoc diuinum, transuerberaturque animam, facit illam dicto iam modo, pati.

(\*)

## CAPVT X.

*Similitudine quadam purgatio ista exallit, & veluti ex fundamento explatur.*

**V**T ea quæ hucusque dicta sunt, & quæ postmodum dicentur liquidius consistent, animaduertere hoc loco oportet, purgationem istam amorosamq; notitiam, siue diuinam, de qua loquitur sumus lucem ad eundem profusum modum, in repurganda disponendaq; anima, quocumque sibi perfectè vniat, sese habere. Sicut se habet ignis cum ligno quod in se transformaturus est. Ignis siquidem materialis, statim ac applicatur ligno, id quod primo loco efficit, est exsiccare illud, humiditatemque eius per latentis aquæ exsillationem expellere. Confestim verò denigrat illud, obscurat, & deturpat, sensimque exsiccando, in lucem illud pedetentim educit, & vniuersa obscura turpiaque ipsius accidentia, sibi aduersantia foras propulsat, ac tandem incipiendo illud foris calefacere & inflammare, illud in se transformat, tamque sicut est ipse, pulchrum elegantisque reddit, quibus peractis, iam ex parte ipsius ligni nulla amplius actio passiove propria interuenit & (si quantitatem minus subtilem pondulque minus leue, eò quod in igne reperitur, excipias) omnes ignis proprietates & actiones consequitur. Sic enim est, & si siccum, calidum, & calidum calefacit, & eam sic lucidum illuminat, estque multo quam ante leuius, igne has in eo proprietates effectusque producente.

Ad eundem itaque modum, de diuino isto amoris contemplationis igne nobis philosophandum est, qui antequam sibi vniat



vniam in seque transformet animam, prius illam ab omnibus suis accidētibus sibi repugnātibz repurgat. Educit enim in primis vi sua, ipsius deformitates, nigramque & obscuram reddit, vnde etiam deterior quā antea apparet. Cū enim diuina hæc purgatio vniuersos deprauatos humores educat (quos quoniam altas in anima radices egerant, illiq; tenaciter inhæserant,) minime ipsa agnoscebat, vnde nec tantum sibi malorū inesse arbitrabatur, nūc autem vt prauū humores isti eliminentur, & annihilentur, præ oculis ipsi ponuntur, adeoq; illos manifestè hac obscura diuinæ contemplationis luce illustrata videt (licet nequaquam nec in se nec apud Deū deterior sit quam antea) agnosces ea quæ ante non agnoscebat. Cum inquam diuina hæc purgatio vniuersos deprauatos humores educat, talem se esse iudicat anima, vt non solum se indignam quæ à Deo respiciatur, existimet, sed etiam vt eā exosam habeat abhorreatq; dignissimā, imò se iam de facto ab eo odio haberi putat. Per similitudinem istam poterimus nunc multa ex ijs quæ modo dicimus, quæque postmodum dicturi sumus percipere.

Et in primis intelligere possumus, qua ratione eadem lux sapientiaque amorosa quæ animæ vniri debet, illamq; in se transformare, est illa quæ eam à principio purgat & disponit: quemadmodum idem ignis, qui lignum in se illud sibi incorporando transformauit; est ille qui prius illud ad eundem effectum disposuerat.

Secundo animaduertere licebit, quomodo pœnas cruciatuq; istos nequaquā ex parte diuinæ sapientia patitur anima, siquidem vt ait Sapiens, *Omnia bona pariter venerunt anima cum illa. Sed ex parte debilitatis imperfectionisque ipsius animæ, quæ diuinam lucem, suauitatem, ac delicias abique purgatione ista, nequit reci-*

pere (sicut etiam lignum statim ac igni applicatum est transformari in illum non valet, donec prius fuerit dispositum) & idcirco tantopere patitur. Cui etiam veritati Ecclesiasticus subscribit, ea quæ ad sapientia diuinæ vnionem fruitionemque obtinendam perpeffus est hisce verbis referendo. *Anima mea agonizauit pro illa, & venter meus conturbatus est quærendo illam, propterea bonam possidebo possessionem.*

*Ecclesiasticus 31.25  
& 29.*

Tertio poterimus hinc obiter modum patiendi animarum purgatorij conijcere, nihil enim in eas ignis posset, si ipsæ ad regnandum seseque Deo per gloriam vnium vnde quæque essent dispositæ, culpisque ob quas pati debent, (quæ etiā sunt materia, quam ignis ille depascitur) carerent, qua absumpta nil amplius superest comburendum. Quemadmodum etiam hic consumptis imperfectionibus, afflictiones quoque animæ accipiunt finem, remanetque fructus, qualem in hac vita obtinere fas est.

Quarto eliciemus etiam hinc, qua ratione secundum modum & mensurā qua igne isto amoris repurgatur anima etiam ab eo magis inflammetur, veluti etiam lignum, iuxta dispositionis suæ mensuram caloris incrementa capit. Quamquam huiusmodi inflammationem amoris non semper percipiat anima, sed solū aliquando, quando videlicet contemplatio hæc nō adeo vehementer illam irradiat: tunc enim præbetur locus, vt anima videre possit, opus quod elaboratur, imo etiam illo fini; ostenditur siquidem tunc ipsi, & videtur, quod tantisper à labore manus amoueatur, ferrumque ex fornace extrahatur, vt aliqua ratione artificium operis quod elaboratur appareat, atque tunc sese offert oportunitas animæ, animaduertendi in se bonum, quod labore durante, minimè cernebat. Quemadmodum et-

H h iam

B.  
Annis  
Cruce

Opera  
Iusticia  
NVI  
129



iam quando intermittit flamma lambere lignum, præbetur locus, ut optime possit videri quantum fuerit inflammatum.

Quinto ex eadē etiam similitudine addiscemus, id quod superius dictum est, nimirū qua ratione verū sit, quod post huiusmodi cōsolationum leuamina iterū anima intēsius subtiliusq; quā antea patitur? Huius rei ea est ratio, nam post ostensionem illam operis quæ fit quando iā repurgatæ sunt imperfectiones magis externæ, reuertitur ignis amoris, ad aggrediendū illud, quod purificandum ablumēdumq; in interioribus residuū est. Quia in re tanto intimior, subtilior, magisq; spiritualis est animæ dolor, quāto intimiores, subtiliores magisque spirituales imperfectiones, quæ in intimis ipsius profundiores radices egerāt, extenuat. Et hoc ad eundē fere modum accidit, sicut in ligno euenire solet, quo .n. interiora magis penetrat ignis, eo violentius efficaciusq; intima ipsius, ad illius capiendam possessionē disponit.

Sexto tandē hinc colligemus quod quāuis anima per ista temporū interualla intensissime, vehementissimeq; oblectetur (adeo ut sicuti diximus interdū videatur illi nūquam amplius tribulationes redituras, quamuis certum sit cito reuersuras) nō propterea tamē si oculos mentis reflectat (& interdum ipsamet illos ad se reflectere facit) non propterea inquam non sentit experiturque radicem quandam intus latentem, quæ non permittit plenam gaudij fruitionem: videtur enim quasi minari se iterum eam aggressuram, quod cū ita fit, cito reuertitur. Tandem illud quod in intimis animæ purgandū illustrandūq; remanet, non potest illam in præsentia conspectūq; ut ita dicam partium iam repurgatarū omnino latere: quemadmodū etiā illud quod in intimis ligni illuminari adhuc inflammatique debet, sensibiliter ab

eo quod iā est inflammatū illustratumque discernitur. Quādo autem spiritualis hæc purificatio magis intima inuadit, non est mirum quod iterum videatur animæ, se omnium bonorum iacturam fecisse, neque se illa amplius recuperaturam: sicut enim dū interiores patitur cruciatus, vniuersum exterius bonum sese ab eius oculis subtrahit. Præ oculis itaque propositam habendo similitudinem simul cū doctrina, quam de Obscura Nocte ista eiusque tremēdis proprietatibus, in primi versūs, cantus primi expositione tradidimus, operæ pretium erit, has maxime animæ afflictiones prætereire, ac de lachrymarum ipsius fructu, fructūq; huius felicissimis proprietatibus, quæ ab isto secundo Versu decantare incipit, tractationem auspiciari.

## CAPVT XI.

*Primi Cantus, secundus Versus explanari incipit. Docetur etiam qua ratione vehemens animæ amoris passio, qua anima confectur, sit rigidiſsimarum istarum angustiarum fructus.*

*Anxius amoribus inflam-*  
*mata.*

**I**n hoc Versu amoris signē de quo sumus locuti, exponit anima, qui sicut materialis in ligno, sic in nocte ista dolorosa contemplationis in anima succenditur. Quæ quidem amoris inflammatio licet quadam tenus sit instar illius, quam in sensitua animæ parte ardere superius explicauimus, quadam tamen ratione, hæc de qua nunc agimus, ab illa adeo discrepat, sicut anima à corpore, vel certè spiritualis animæ portio à sensitua. Hæc enim est inflammatio quædam amoris in spiritu, in qua in medijs obscuris istis angustijs sentit anima viuo acutoque modo forti

amo.



amore diuino, cū certo quodam Dei sensu & prælagio sauciatam, quamuis interim nihil particulare intelligat, nam intellectus in obscuritate est sicuti diximus.

Multum hic spiritus amore captus sentit, quoniam hæc spiritualis inflammatio, amoris passionem producit. In quantum enim amor iste infusus est; plus hic concurret anima passiuo modo: atque ita ingenerat illi fortem amoris passionem. Qui amor iam aliqd perfectissimæ vnionis cum Deo habet, vnde etiam proprietatū ipsius aliquatenus particeps est. Quæ proprietates principaliter actiones sunt Dei in anima susceptæ, præbente illa simpliciter amanterque suum assensum, quam ipsius animæ; quamquam calorem, efficaciam, temperamentum, & amoris passionem, vel certe inflammationem, (quemadmodum eam hic appellat anima) solus amor Dei, qui illi vnitur, ei affricat. Qui amor tanto magis præparatam dispositamque ad se illi vnendum eamque sauciantam repetit animam, quanto amplius oculos, ab alienatos & ineptos habet vniuersos appetitus ad res cælestes terrenasque degustandas. Quod in obscura ista purgatione (quemadmodum iam dictum est) insigniter euenit, siquidem tam ablactatas Deus tamque recollectas continet potentias, vt nihil earum rerum, quas ipsæ vellent, valeant degustare. Quæ vniuersa propterea facit Deus: vt abstractendo illas à rebus omnibus, sibi que ipsi intrahendo, maiores habeat anima vires, aptitudinemque ad fortem istam amoris cum Deo vnionem, quæ per hoc purgationum medium, iam illi incipit conferti, recipiendam. In qua debet anima omnibus suis viribus, appetitibusque spiritualibus ac sensitiuis, amare: quod tamen non possit, si ipsi ad alias res degustandas spargerentur. Idcirco enim vt possit

Dauid fortitudinem amoris istius Dei vnionis sustinere Deo dicebat: *Fortitudinem meam ad te custodiam*, hoc est, vniuersam aptitudinem appetitus, & vires potentiarum mearum; quod efficiam operationes illarum aut gustam, in nulla alia re extra te occupate recufando.

Ex his aliqua ratione conijci poterit quam ingens, quamque fortis hæc inflammatio amoris erit in spiritu, in quo DEVS vniuersas animæ vires, potentias & appetitus, tam spirituales, quam sensitiuos, vnuit & collegit, ita vt omnis hæc harmonia, vniuersas suas virtutes & vires in amore isto occupet & exerceat, atque hoc modo serio & cum perfectione primo Decalogi satisfaciat præcepto, quo nihil eorum quæ hominis sunt reiiciendo, nullamque ipsius rem ab hoc amore excludendo præscribitur. *Diliges Dominum DEVM tuum ex toto corde tuo, & ex tota mente tua, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis.*

Recolle ctis itaque hic, in inflammatione ista cūctis animæ appetitibus viribusque, sauciata iam attractaque in omnibus illis ipsa, & amore vehementi accensa: quales existimamus motus & affectus omnium istarum virium appetituumque futuros, videndo se forti amore inflammatos & sauciatos, nec sibi tamē ab amore satisfactum, sed potius in ipsius obscuro positos, de illoq; dubios tanto maiore absq; ambiguitate patiendū ipsius elurē, quanto maiora Dei capiunt experimenta. Amoris etenim istius, diuinique ignis attractus, taliter exsiccat spiritum, adeoque affectus ipsius ad sitim suam explendam inflammat; vt millies in se ipsa reuoluatur, milleque modis ac formis desideret Deum cum ea auiditate, ac

Hh 2 desi-

B.  
anni's  
Cruce

opera  
istica  
NVI  
129



Ps. 62. 2.

desiderio quod graphicè expressit Dauid in quodam Psalmo dicens. *Sitiuit in te anima mea: quam multipliciter tibi caro mea* (hoc est, desiderando) alia verò loci huius translatio habet; *Sitiuit te anima mea, propter te moritur anima mea.*

Et hæc est causa cur hoc versu dicat anima.

*Mille anxietatibus amoris inflammata.*

Nam in rebus & cogitationibus omnibus, in omnibus negotijs occasionebusque quæ sese illi offerunt: multifariã amat, desideratq; & desiderium hoc multis modis in omnibus temporibus locisque patitur, in nulla re requiem capiẽdo inflammantem istam anxietatem vulnusque sentiendo, secundum quod sanctus Iob significat dicens. *Sicut cervus desiderat umbram,*

Iob 7. 2.

*& sicut mercenarius prestolatur finem operis sui, sic & ego habui menses vacuos, & noctes laboriosas enumeravi mihi. Si dormiero dicam, quando consurgam? & rursum expectabo vesperam & replebor doloribus vsque ad tenebras.* Omnia hinc animæ sunt angusta, nec se ipsam capit, non in cælo capit, non in terra, impleturque doloribus vsque ad tenebras, de quibus hic loquitur Iob: quod spiritualiter & ad nostrum propositum loquendo nihil est aliud, quam quoddam pati & absque vlla certæ spei lucis alicuius spiritualisque boni consolatione affligi. Unde anxietates animæ quæ in ista amoris inflammatione affl. ctio maior est, eo quod duplici ex capite etefcat. Primum se habet ex parte spiritualium tenebrarum, quibus se septam conspicit, quæ dubijs suis suspicionibusq; eam vexant. Secundum verò ex parte diuini amoris se tenet, qui illam inflammat, vulnereque suo amoroso stimulat, & mirum in modum accendit. Hæc duo pœnarum genera in simili statu benè expressit Itaias dicens:

Itai. 62. 9. *Anima mea desiderauit te in nocte* (hoc est, in

meis miserijs) Atque hic est vnus patiendi modus, habès se ex parte obscuræ noctis istius: *Sed & spiritu meo* (subiungit) *in precordijs meis de mane euigilabo ad te.* Et hic est alter patiendi modus, in desiderio & anxietate ex parte amoris, in precordijs spiritus, quæ sunt spirituales affectus: At in medijs hisce obscuris amorosisque pœnis quandam associationem & fortitudinem in intimis suis percipit anima, quæ illam comitantur, tantopereque corroborant, vt si quando pondus hoc angustæ tenebræ euanescat, multoties se solam vacuam debilemque sentiat, Cuius rei hæc tunc causa est, quod cum vis efficacique animæ passiuè illi à tenebroso amoris igne qui eam inflammabat, communicaretur & imprimeretur: eo ab huiusmodi inflammatione cessante, tenebra etiam, fortitudo ac calor amoris in anima euanescent.

## CAPVT XII.

*Horribilis hæc nox, purgatorium esse demonstratur. Et qua ratione in illa diuina sapientia illuminat homines in terris, eadem illuminatione qua purgat illuminatque Angelos in in cælis.*

EX dictis perspicuum euadit quæ ratione nox hæc obscura amorosi ignis sicut in obscuro repurgat, sic etiam in obscuro flammescit anima. Animaduertere præterea licebit, quod quemadmodum in alia vita tenebroso materialiq; igne purgantur prædestinati, sic in præsentis vita amoroso, tenebroso spiritualique igne repurgantur ac abluuntur. Hoc siquidem inter vtrumque sæculum discrimen intercedit, quod ibi mundantur igne, hic verò purgantur & illuminantur amore. Quem profecto amorè petebat Dauid quando dixit: *Cor mundū crea in me Deus &c.* Ps. 51. 10.

Quan-



Quandoquidem cordis puritas, nihil est aliud, quam amor gratiaque diuina: & ideo mundi corde beati sunt à Salvatore nostro nuncupati, quod idem est, ac dicere amore capri, neque enim beatitudo alio quam amoris pretio confertur.

Quod autem repurgetur anima, dum igne isto amorosæ sapientiæ illustratur, (nunquam enim tribuit Deus sapientiam mysticam absque amore, cum ipse eam amor infundat) optime probat Hieremias dicens: *De excelso misit ignem in ossibus meis, & erudit me.* Dauid quoque dicit, Dei sapientiam argentum esse igne purgatio amoris examinatum: *Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum.* Hæc enim obscura contemplatio simul infundit animæ amorem & sapientiam, vnicuique secundum ipsius necessitatem & capacitatem, illuminando animam illamque repurgando (quemadmodum inquit Sapiens) ab eius ignorantijs, sicuti ipsi euenit Sapienti.

Hinc etiam inferre licet, eandem Dei sapientiam à Deo per Hierarchias primas, usque ad vltimas, & inde ad homines derivatam quæ Angelos à suis repurgat ignorantijs, istas quoque animas purgare & illuminare. Propterea enim vniuersa opera quæ patrant Angeli, inspirationesque quas suggerunt, vere & proprie in scripturis, & à Deo dicantur fieri, & ab illis; eò quòd regulariter illas per eos deriuat, & ipsi vicissim absque dilatione vnus alteri, quemadmodum solaris radius à multis fenestris ordinatè dispositis participatur. Quamuis enim verum sit, solarem radium ex se vniuersas illas illustrare, nihilominus qualibet illarum transmittit infunditque lumen alteri, magis attemperatum, secundum illius fenestrate modum, aliqua ratione magis contractum & remissum secundum quod fenestra plus, minusue ad solem ac-

cedit. vnde sequitur, quod quo superiores inferioresque Spiritus Deo sunt viciniore, eo magis sunt generaliore purgatione purgati, & illustrati, & quod etiam vltimi spiritus, tenuiorem remotioremque hanc illustrationem percipiunt. Hinc vterius sequitur, quod cum homo inferior sit Angelis, quando Deus vult illi contemplationem istam conferre, suo illam recipere debeat modo, magis scilicet limitate ac dolorose. Lumen siquidem Dei quod illuminat Angelum clarificando illum, inflammandoque amore, tanquam purum spiritum, huiusmodi infusio aptum hominem, ob ipsius impuritatem ac debilitatem regulariter (quemadmodum superius dictum est) in obscuritate, afflictione & angustia illuminat (sicut facit sol, qui oculum infirmum cum dolore illuminat) donec ipsemet amoris ignis spiritualizet illum ac extenuet, repurgando eum, vt suauiter vnionem amorosæ huius influentiæ, more Angelorum iam repurgatus recipere valeat (quemadmodum postea diuino freti auxilio dicemus) Reperiuntur siquidem animæ, quæ perfectiorem in hac vita Angelis adeptæ sunt illuminationem. Interim tamen anima contemplationem istam, amorosamque notitiam, in angustia & amorosa (de qua sumus locuti) anxietate recipit.

Inflammationem hanc, amorisque anxietatem, non semper percipit anima, in principijs enim huius purgationis spiritualis, vniuersus hic diuinus ignis in exsiccando & disponendo animæ ligno potius, quam in eo inflammando occupatur, sed quando iam ignis iste calefacit animam, ordinariè admodum inflammationem istam & calorem amoris experitur. Cum autem hoc loco intellectus mediâ istâ tenebrâ, magis repurgetur, euenire interdum solet mysticam hanc amorosamque

Hb 3 Theo-

B.  
Annis  
Cruce

Opera  
istica  
NVI  
129



Theologiam inflammando voluntatē, simul etiam potentiā intellectus aliquā notitiā, & diuino lumine, adeo suauis diuinoque modo illuminando, irradiare, vt à voluntate adiuta, mirum in modum effereffecit, ardente in eo in viuis flammis hoc diuino amoris igne, ita vt iam videatur animæ vitium sibi igne cum intelligentia viua præberi. Et propitrea dixit Dauid in quodam Psalmo: *Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis*: idque adeo vehementi igne, vt ego perciperē illud, succēdi. Potro inflammatio hæc amoris cum istarum duarum potentiarum, intellectus videlicet, & voluntatis vnione, ingentes diuitias & voluptates adfert animæ. Extra cōtrouersiam siquidē est, in obscuritate ista habere iam animam principia perfectionis vnionis amoris, quam expectat, A. que ita ad hunc tactum adeo sublimis sensus amorisque Dei, nisi exantlati iam tribulationibus multis, magnaque purgationis parte peracta, non peruenitur; sed ad alios inferiores huius vnionis gradus, qui ordinariē contingunt, nequaquam purgatio tanta requiritur.

Ps. 38. 4.

## CAPVT XIII.

*De alijs dulcibus effectibus, quos hæc obscura contemplationis nox in anima operatur.*

*Primus effectus mira intellectus illustratio.*

**E**X isto inflammationis modo, nonnullos suaues iucundosque effectus, quos obscura hæc cōtemplationis nox in anima operatur intelligere possumus. Aliquando enim in medijs obscuritatibus istis illuminatur anima, lucetq; ei lux in tenebris, hac mysticā influentiā in intellectum directe deriuatā, voluntate etiam aliquantuliter participante, idque cum quadam serenitate ac simplicitate tam subtili sen-

suique animæ grata & suauis, vt illi nolum nomen imponi possit, quod fit aliquando secundum vnum modum sensus experimentique Dei, aliquando verò secundum alium. Interdum etiam sauciat simul voluntatem, & tunc sublimiter, tenerē, fortiterque succenditur amor. Iam eodem diximus, tanto perfectius & subtilius duas istas potentias intellectum scilicet & voluntatem interdum conspirate, simulque vniri, quanto magis intellectus repurgatur. Verum antequam huc perueniatur, vt plurimum inflammationis huius tactus, in voluntate potius sentitur, quam perfectæ intelligentiæ tactus, in intellectu.

Inflammatio hæc scilicetque amoris, cum iam hic à Spiritu S. deriuetur, plurimum differt ab illā, de qua in nocte sensus sumus loquuti. Quamuis enim sensus etiam in inflammationis huius particeps sit, eo quod spiritus tribulationes illum quoque ex parte afficiant, radix tamen viuacitatq; sensus amoris, in superiori animæ parte, id est, in spiritu sentitur, taliterque id quod sentit & eius quod optat absentiam in spiritu percipit, ac intelligit; vt omnem sensus afflictionem, quamuis absque comparatione vlla, maior sit quam in priori nocte sensuata fuerit, nihili pendat: in intimis enim suis, agnoscit absentiam cuiusdam ingentis boni, cui nullum remedium adferri possit.

Verum hoc loco animaduertendum est quod licet à principio quādo nox hæc spiritualis inchoatur, hæc amoris inflammatio minimè percipiatur, eod quod iste amoris ignis nondum operationem suam perfecerit; loco tamen inflammationis huius, confert confestim animæ Deus, quendam æstimatum amorem sui adeo ingentem vt (sicut diximus) id quod magis illā affligit, quodque maximè in noctis huius tribula-



bulationibus sensit, anxietas sollicitudoq;  
sit, qua metuit ne Dei iacturam fecerit,  
ab eoque sit repudiata. Atque ita semper  
affirmare possumus, ab ipsis noctis huius  
principijs, animam anxietatibus amoris  
nunc æstimationis, nunc etiam inflammationis  
esse affectam: Manifesteque patet,  
maximā passionem ac afflictionē, quam in  
tribulationibus percipit, esse formidini-  
nem istam. Si enim tunc certo illi constare  
posset, nequaquam se rerum omnium iac-  
turam fecisse, sed illa quæ patitur, ad me-  
lus ipsius esse (sicuti reuera sunt) neque  
Deum sibi esse iacturam, nihili vniuersas il-  
las penas faceret, imo potius lætaretur  
inde, sciens Deo gratum à se obsequium  
exhiberi. Adeo enim ingens est æstimationis  
amor quo Deum profecquitur (quā-  
quam in obscuritate, neque ipsa eum per-  
cipiente) ut non solum hæc quæ diximus  
libenter pateretur, sed magna cum alacri-  
tate multoties moreretur, ut illi rem gra-  
tam præstaret. Sed quando iam flamma  
succendit animam, simul cum æstimatione  
quam iam Dei habet, tantas vires ani-  
mumque acquirere solet, talemque propter  
Deum anxietatem experiri, cōmunican-  
te eam illis amoris calore, ut animosissime  
absque vllius rei respectu in ebrietate, vio-  
lentiæque amoris non admodum quid fa-  
ciat considerando, insolita quædam inuasi-  
tateque quocunque tandem modo seu ra-  
tione sese illi offerrent, aggredieretur, ut  
possit inuenire illum, quem diligit anima  
eius.

Et hæc fuit causa cur Maria Magdale-  
na, quamuis esset adeo nobili genere nata,  
nobilium & ignobiliū hominum conuen-  
tum in domo Pharisei ad conuiuium cō-  
gregatum neglexerit (quemadmodum ait  
S. Lucas) nec considerauerit importunum  
minuq; decens esse, inter cōiuuas lachry-  
mas effundere, dum modo posset abiq; v-

nus horę dilatione, dum cōmodius oportu-  
niusq; tempus expectat, ad eum à quo iā  
ipsius anima sauciata erat, & inflammata,  
peruenire. Atque ista est amoris ebrietas &  
audacia, quæ in causa fuit, ut quamuis sei-  
ret dilectum suū sepulchro signato inclu-  
sum, ingenti lapide contentum, & à mili-  
tibus custodientibus vndiq; septum, nihilo-  
minus nulla istarum rerum amoris im-  
petum retardauit, quin ante solis exortum  
ad eum vnguentis liniendum proficiscere-  
tur.

*Ebrietas  
amoris.*

*Ioan. 20. 1.*

Tandem eadem amoris ebrietas anxie-  
tatq; efficit, ut illum quem hortulanū cre-  
debat, & corpus è sepulchro sustulisse exi-  
stimabat, an corpus illud sustulisset, &  
vbinam illud reposuisset percunctaretur,  
ut illud ipsa posset auferre: *Situ sustulisti eū*  
*dicit mibi vbi posuisti eum, & ego eum tollam:*  
non considerando interrogationem il-  
lam, si iudicium ratioque ab amore libera  
fuisset, non adeo esse prudentem, mani-  
festè enim patet quod si ille furto illud  
sustulisset, nequaquam hoc ei esset pro-  
palaturus, & multo minus accipere per-  
missurus. Istud quippe forti, vehementiq;  
amori proprium est, ut omnia illi possibi-  
lia videantur, & omnes idem quod ipse co-  
gitare moliri que arbitretur; non enim ali-  
quid aliud reperiri credit, quod quispiam  
amet aut quærat, præter id quod ipse a-  
mat & quærit: existimando nihil aliud a-  
more & studio dignum præter illud. Pro-  
pterea enim quando sponsa dilectum  
suum, per vicus & plateas quæsitura exi-  
uit, ceteros eodem amore cogitatione-  
que occupatos credens, illis dixit: ut si  
reperissent illum, dicerent eam amore sui  
langere.

*Ibid. 15.*

*Amoris  
fortis pro-  
prium est  
omnia sibi  
credere  
possibilia.*

*Cant. 5. 2.*

Huiusmodi erat Mariæ istius vehemētia  
amoris, ut videretur illi, quod si hortula-  
nus locum in quo illum absconderat, in-  
dicasset, se iuram, illumque accepturam  
quam

B.  
Annis  
Cruce

pera  
istica  
NVI  
124



quamvis vel maxime prohiberetur. Huiusmodi itaque formæ ac conditionis sunt anxietates amoris, quas ista experitur anima, quando iam in hac purgatione spiritali profecit. Surgit enim de nocte (hoc est, in istis purgatiuis tenebris) secundum voluntatis affectus. Et veluti anxia fortisque læna vel vrsa, suos requirens catellos, quando sunt ei ablati, nec tamen reprensens, sic & ista vulnerata anima, anxie potenterque Deum suum querit. Cum enim

*Amor impatientis.*

in tenebris verteretur, sentit eum sibi absentem, moriturque amore illius. Atque hic est impatientis amor in quo multo tempore vitam producere nequit homo, nisi vel optatis potiatur, vel certè intereat: similis

*Gen. 30. 1.*

illi quo erga filios flagrabat Rachel, quando dixit Iacob. *Da mihi filios, alioquin moriar.*

Sed hoc loco inquirendum est, quomodo anima cum se aded miserabilem, tamque Deo indignam sentiat, sicut in istis purgatiuis tenebris sentiri solet; tantum animi & virium habeat, ut audeat ad divinam aspirare, tendereque vnionem. Huius rei causa est; quod cum amor iam illi præbeat vires, quibus serio amet: proprietates autem amoris sit, velle amantem vnire, coniungere, æquare & rei amatæ similem, ut sese in amoris bono perficiat, efficere: hinc est, quod cum hæc anima nondum sit in amore perfecta, eod quod nondum ad vnionem peruenerit, fames & sitis qua eius quod illi deest tenetur, vnionis videlicet, ne cnon vires, quas iam amor contulit, voluntati, quibus illam inflammavit, faciant illam, secundum voluntatē flammantem esse audacem, & animosam, quamvis secundum intellectum, eo quod sit in obscuritate, indignam se & miserabilem reputet.

*Amoris proprietas est, velle amantem vnire & æquare rei amatæ.*

*Cur hæc diuina lux*

causam cur diuina hæc lux cum semper sit

lux animæ nõ statim ac illam irradiat, illuminet: quemadmodum postmodum facit: imò potius tenebras illi offundat, tribulationesque de quibus sumus locuti, adducat? Dubitationi huic aliqua ex parte superius responsum est, particulari tamen huic obiectioni respondetur. Tenebras cæteraque mala, quæ experitur anima, quando ista diuina lux illam ferit, nequaquam esse tenebras & mala lucis: sed ipsiusmet animæ, lucem autem animam illustrare, ut hæc mala agnoscat. Vnde ab ipso met principio, irradiat illam lux ista diuina: sed ipsius ope non potest videre anima, nisi ea quæ sibi (vel ut melius dicam) in se sunt viciniora, tenebras videlicet & misérias, quas iam miserate Deo videt, ante autem nequaquam videbat, eod quod lux ista supernaturalis, minime illam feriret. Atque hæc est causa, cur à principio nihil aliud quam tenebras & mala percipiat. At postmodum notitiã sentimentoque malorum repurgata, oculos quibus huius lucis diuinæ bona sibi manifestata intueretur, consequetur: profligatisque & sub lais vnueris istis tenebris & imperfectionibus animæ, confestim incipiunt agnosci utilitates, bonaque ingentia, quæ in hac felici nocte anima adipiscitur.

Ex dictis constat, quanta hoc loco conferat Deus animæ beneficia, secundum sensitivam & spiritualem partem, forte eam isto lixiuo amaraque potione ab omnibus affectibus & habitibus imperfectis, quibus tam in temporalibus, quam in naturalibus sensitivis & spiritalibus latebat emundando, potentias ipsius interioribus obscurando, illasque omnibus istis euacuando, constringendo etiam & exciseando sensitivas, spiritualesque affectiones illius, debilitando insuper & vires illius naturales in omnibus illis attenuando (quod nunquam, anima per se ipsam con-



consequi potuisset, quemadmodum statim dicemus) hocque modo illam deficere, ac veluti emori omnibus illis quæ non sunt Deus faciendo; vt hac ratione denu- detam ac antiqua iam sua pelle spoliaram, nouis induat vestimentis. Atq; ita renouatur illi, sicut aquilæ iuuentus sua, remanēdo nouo induta homine, qui secundum Deum (vt ait Apost.) creatus est, quod nihil aliud est, quã eius illustrare intellectu supernaturali lumine, ita vt intellectus humanus fiat diuinus vnitus diuino. Et eodẽ modo voluntatem illius diuino inflammare amore, ita vt iam voluntas non minus sit quam diuina, non minus scilicet quã diuino modo amando, vnita iam & vnũ cum volente amoreque diuino effecta, & eodẽ omnino modo memoria. Affectus etiã & appetitus vniuersi secundum Deum diuino modo mutantur. Atq; ita hæc anima erit iam de cælo cælestis, & plus diuina quam humana. Quæ vniuersa (sicut ex ijs quæ dicta sunt, optime animaduerti potest) Deus in ea nocte ista mediante efficit ac operatur, diuinè illam illustrando, ac Dei solius, nulliusque alterius rei anxietatibus inflammando. Quamobrem ipsæ rationabiliterque admodum subiungit confestim anima tertium Cantus versum, quem cum cæteris eiusdem cantus, versibus proponemus, & capite sequenti exponemus.

## CAPVT XIV.

In quo tres vicini primi Cantus Versus proponuntur & explanantur.

*O sortem fortunatam,  
Exiui, nec fui obseruata;  
Cum iam esset domus mea  
tranquillata.*

**F**oelix fors quam primo trium horum versuum decantat anima, contigit illi, ob eam, quæ duobus sequentibus versibus recenset, in quibus illius metaphoram assumit, qui ad aliquid operis circumspectius peragendum, domo suã noctu & in tenebris, sopitis iam domesticis, egreditur, ne quispiam illorum opus inturbetur. Cum enim hæc anima opus tam raram, heroicumque esset patratura, ac est seipsam diuino dilecto vnire, foras exit, dilectus quippe non nisi foris, & in solitudine reperitur. Quam etiam ob causam, sponsa solum illum inuenire cupiebat dicens: *Quis mihi det te fratrem meum vt inueniam te foris, & deosculer te?* id est, communicem tibi amorem meum? Expediebat præterea animæ amore captæ, ad exoptatum suum finem consequendũ, noctu egredi, sopore iam oppressis omnibus suis domesticis: hoc est extinctis iam ac noctis istius beneficio vniuersis vili- bus operationibus, passionibus, appetitibusque suis consopitis, qui sunt domestici ipsius, qui semper quod enigilant, molestissimè ferentes animam ab ipsis liberam euadere, hæc ipsius bona præpediunt. Hi siquidem sunt domestici, de quibus in sancto Euangelio loquitur Saluator *Et inimici hominis domestici eius.* Quare expedierat, istorum domesticorum operationes motusque in nocte ista cõquiescere & sopiri, ne supernaturalibus bonis vnionis amoris cum Deo obstaculo essent, quæ vnio perseverante operatione viuacitateque illorum nequit obtineri. Vniuersa siquidẽ ipsorum molimina & motus præpediunt potius spiritaliũ bonorũ vnionis amoris receptionẽ, quam promouent, nam omnis ipsorum aptitudo & habilitas naturalis, manca insufficiensque est, bonorũ supernaturalium intuitu, quæ sola Dei infusione, passiuè secretè & in silentio animæ cõmu-

li nican-

B.  
Annis  
Cruce

vera  
istica

NVI  
129

Cant. 8. 5

Qui sunt  
domestici  
inimici  
hominis.  
Matt. 10.  
36.



nicantur, vnde necessarium est, vt vniuersæ potentia sileant, vilem suam operationem & humilem abiectamque propensionem minime intermiscendo, vt infusio- nem hanc diuinam recipiant.

Quamobrem fortunata fors animæ istius fuit, quod Deus in nocte ista vniuersam domus suæ familiam, hoc est, vniuersas potentias, passiones, affectus & appetitus qui in anima sensitiua, & spiritali viuunt, consopierit, vt ipsa ad spiritualem perfecti amoris Dei vnionem posset peruenire. *Exiui nec sui deprehensa* aut obseruata, hoc est, absque eo quod ab illis præpedirer, eo quod in nocte istâ consopiti, mortificatiue fuerint, quemadmodam dictum est. O quam fortunata fors est, posse animam à domo sensualitatis suæ liberam euadere: Nemo hoc recte capere potest, nisi forte (vt existimo) anima quæ reu hanc experta est. Perspicue enim animaduertet, quam miseram seruitutem seruiebat, quantisque miseris, cum passionum, & appetituum suorum voluptatibus inhæreret, erat subdita, agnosceretque qua ratione vita spiritus sit vera libertas, & opulencia, quæ secum inæstimabilia bona adducit, quorum nonnulla, sequentibus cantibus adnotabimus, ex quibus manifestius patebit, quam merito felici sorti anima noctis huius horrendæ transitum, adscribar.

*Fortunata fors est anima posse à domo sensualitatis suæ liberam euadere.*

## CAPVT XV.

*Secundus Cantus, eiusque declaratio proponitur.*

## CANCION II.

*A oscuras y segura,  
Por la secreta escala disfragada,  
O dichosa ventura,  
A oscuras y enclada;  
Estando y ante casa sosegada.*

## SENSVS.

*In obscuro & satis tuta  
Per secretos gradus: personata,  
O sortem fortunatam,  
In tenebris & bene celata  
Cum iam domus mea esset tranquillata.*

**P**ROsequitur in hoc cantu anima nonnullas proprietates, obscuritatis noctis istius celebrare, optimam quæ ei per illas euenit, sortem rursus decantando. Reperit autem proprietates huiusmodi, cuidam tacitæ obiectioni respondendo & admittendo ne aliquis existimet, quod quia tot angustiarum tempestates, dubia, timores horroresque, sicuti dictum est, in ista nocte pertransisset, propterea maiori se perditionis periculo obnoxiam fuisse, quin potius in ista obscura nocte maiorem se securitatem esse adeptam, eò quod in ea subtiliter industrioseque aduersarios suos, iter suum semper præpedientes, euadebat. In obscuritate enim noctis immutato schemate pergebat, trium colorum vestimentis, de quibus postmodum sumus locuturi, induta, & per quandam secretissimam scalâ, nemine domesticorum conscio (quæ scala sicuti etiam suo loco adnotauimus est viua fides) ad eò contenta occultaque ad opus suum melius peragendum egressa est, vt non potuerit non tutissime iter hoc peragere: præterquam consopitis iam, mortificatis & extinctis in nocte istâ purgatiuâ appetitibus, affectibus, passionibusque suis, qui si expergefacti ac viui fuissent, nequaquam egressionem hanc permisissent.



## CAPVT XVI.

Primo proponitur Versus, & qua ratione dum anima in obscuritate iter peragit, securam incedat, demonstratur.

## In obscuro &amp; satis tuta.

Quidam  
adhibent  
in obscu-  
ritate in a-  
nima obscu-  
ritatem.  
Obscuritas, de qua hoc loco loquitur Anima circa appetitus & potentias sensitivas interiores & spirituales ( sicut iam diximus ) versatur, quæ omnes in nocte ista in suo lumine naturali obscurantur, ut hoc lumine repurgato possint supernaturali lumine illustrari. Appetitus siquidem sensitivi & spirituales conlopiuntur & mortificati, nec valent rem aliquam, siue diuinam siue humanam dulciter degustare, affectus animæ oppressi & coarctati, nec sese mouere, aut alicui rei inniti possunt: imaginatio ligata nec aliquem discursum aptum formare potest: memoria extincta: intellectus obtenebratus: & quod hinc sequitur, voluntas etiam arida & angustiatæ, vniuersæque potentie euacuatae, & super omnia hæc densa quædam & onerosa nubes animam premit, quæ illam coarctat, & quasi à Deo alienatam separat.

Hocque modo in *Obscuro* dicit se securam iter fecisse. Cuius securitatis causa recte est declarata, ut plurimum enim nunquam aberrat anima, nisi propter appetitus suos: vel propter delectationes suas, vel propter discursus suos, vel propter suas intelligentias, vel tandem propter affectus suos in quibus ordinatæ excedit, vel deficit, vel variat, vel aberrat, & inde ad ea, quæ non expediunt, fit pro-

pensa. Vnde omnibus operationibus, motibusque istis præpeditis; & ligatis perspicuum est, remanere animam ab errore in illis committendo, tutam ac securam, non enim duntaxat à se ipsa libera euadit, verum etiam à duobus alijs inimicis, qui sunt mundus, & dæmon, qui affectibus & operationibus animæ extinctis nequeunt illam aliunde alioque modo bello lacerare.

Hinc sequitur, eo animam securiorum esse, quo magis in obscuritate & à suis naturalibus operationibus *vaqua* incedit. Nam ut Propheta ait: *Perditio tua Israel: tantummodo in me auxilium tuum: interitus perditioque animæ ex ipsa tantummodo originem trahit* ( hoc est, ab operationibus, appetitibusque suis interioribus & sensitivis inordinatis ) bonum autem ( ait Dominus ) tantum ex me. Quamobrem animæ hoc modo suis malis impetitæ, reliquum est, ut cõfestim conferantur vnionis cum Deo in appetitibus & potentijs suis bona, quæ vnio diuinæ illas cælestesque efficiet. Vnde tenebris istis duratibus, si anima sese reflectere voluerit, optimè animaduertet, quam parum appetitus & potentie ad vanas & inutiles res diuagentur: quamque securam & alienam se à vana gloria & superbia, ac præsumptione, falso item gaudio, alijsque id genus multis rebus, sentiat. Benè ergo deducitur, quod quia anima in obscuro incedit, tantum abest, ut se perendi periculum incurrat, ut etiam seipsam lucrificiat: siquidem in hoc statu virtutes acquirat.

Verum hinc cõfestim nascitur dubium quoddam, nimirum siquidem res diuinæ ex se prolunt animæ, illamque lucrificiunt & securam reddunt, cur in nocte ista obscurat Deus appetitus, potentiasque illius, etiam respectu rerum bonarum, idque

li 2

taliter

*Cur Deus  
in nocte ista  
obscurat poten-  
tias & appetitus  
animæ etiam  
respectu rerum bo-  
narum.*

B.  
Annis  
Cruce

vera  
istica  
NVI  
124



Dubij re-  
solutio.

taliter, ut etiam eis frui non possint, nec illis, sicut cæteris, uti & occupari, imò etiam aliqua ratione minus? Dubitationi huic respondetur, plurimum expedire tunc animæ operationum suarum gustumque etiam in rebus spiritualibus vacuitatem, eo quod appetitus & potentias viles & impuras habeat: unde quamvis potètijs istis, suauitas cõmunicatioq; supernaturalium & diuinarum rerum tribueretur, non possent illas, nisi vili infimoque modo recipere: nam quemadmodum Philosophus ait.

Omne quod recipitur ad modum recipientis recipitur. Vnde cum potentia ista naturales, puritate, viribus, capacitateque ad res supernaturales, secundum ipsarum modum, videlicet diuinum recipiendas & degustandas sint destituta, suoque duntaxat modo illas delibare valeant: conueniens & necessarium est, ut etiam circa hæc diuina obscurentur, ut sit perfecta purgatio, ut postquam ablactata, repurgata, & annihilata in illo primo fuerint, vilem illum operandi, & recipiendi modum amittant, hocque modo disposita, & attemperata, vniuersa ista potentia & appetitus animæ, ad excelsa sublimiterque recipienda, sentienda, & degustanda diuina remaneant, quod fieri nequit, nisi prius vetus moriatur homo. Hinc est quod vniuersa spiritualia dona nisi desuper à Patre luminum in arbitrium appetitumque humanum descendant, licet quam maximè appetitum, & gustum suum ac potentias circa Deum exerceat homo, licet etiam videatur illi quod insigniter Deo potentia ista fruatur, non tamen illum, hoc diuino perfectoque modo, degustant.

Et ad hoc propositum (si iste esset locus opportunus) possemus hoc loco demonstrare quomodo reperiantur multi,

qui multis suauitatibus affectibusque in Deo & rebus spiritualibus perfruuntur, & circa eum, potentiarum suarum operationes exerceant, & foras illis supernaturalia illa atque spiritualia esse arbitrantur, cum tamen nihil forte aliud sint, quam actus ac appetitus valde naturales & humani: cum enim huiusmodi actibus & appetitibus, in cæteris rebus vtantur, etiam illos cum eodem temperamento, circa res bonas, ob quandam naturalem facilitatem, quâ ad mouendum & excitandum appetitum atque potentias ad quamlibet rem præditi sunt, exerceant. Si in illis quæ nobis dicenda supersunt oportuna sese attulerit occasio, de hac re agemus, nonnulla adducendo indicia, ex quibus dignosci possit, quando motus actionesque interiores animæ circa Deum sint solummodo naturales, quando verò spirituales tantum, quando verò spirituales & naturales simul. Nunc satis sit hic nosse, quod ad hoc, ut actus & motus interiores animæ possint à Deo sublimiter & diuine moueri, debere illos prius consopiri, obscurari, & tranquillari in naturalibus, quantum ad vniuersam ipsorum aptitudinem, operationemque spectat, donec deficient.

O ergo spiritualis anima: quando appetitum tuum videris obscuratum, affectus tuos aridos & coarctatos, potentiasque tuas ad quodlibet interius exercitium inhábiles & ineptas, non propterea affligaris; quin potius, magnam tibi felicitatem obuensis reputa: siquidem iam te Deus à te ipsa, auferendo ex manibus tuis facultates tuas liberat, quibus licet, quam optimè negotiata fuisses, nunquam ita perfecte secureque ob potentiarum istarum impuritatem ac ruditatem fuisses operata, quemadmodum nunc, quando Deus



portet tibi manu, te veluti cæcam in obsecritate, quò & quà te ignorante, ducit quo tu nunquam oculis pedibusque tuis vrens licet quam optimè incederes, iter facere sciuisses.

Causa porò ob quam non solum securagraditur anima, quando hoc modo vadit in tenebris, sed etiam maiora in dies capit virtutum incrementa, magisque in via spiritali proficit, est, quia vt plurimum, quando anima nouas recipit probitatis profectusque accessiones, id fit per viam per quam illa minus cogitat, imò in qua ipsa se perire ordinariè arbitrat. Cū enim ipsa nunquam nouitatem illam, quæ eam excæcat, & à suo primo procedendi modo deuiare facit, fuerit experta, potius se perdere, quam lucrari existimat; cum se videat in ijs quæ sciebat & degustabat perire, & per viam quam ignorat, & quæ illi minimè sapit, proficisci. Quemadmodū viator, qui vt nouas atque ignotas regiones perat, alterius relationi nixus, nouis ac sibi ignotis & inexpertis itineribus graditur, non verò illis quæ ei fuerant ante explorata: (perspicuum siquidem est non potuisse eum nouas ingredi regiones, nisi itineribus nouis, nunquam cognitis, ac illis quæ nouerat prætermisissis (eodem modo anima quādo maximè in tenebris, & nesciens incedit, proficit. Propterea cum (sicut dictum est) Deus in hoc statu, magister sit istius obsecrate animæ, optime potest illa, iam quod mysterium hoc intellexit, in veritate lætari dicere que:

*In obscuro & satis iusta.*

Alia etiam subest causa, cur in tenebris istis, anima inceserit securagraditur, estque quia patiebatur: via enim patiendi securior & vtilior est, quam via fruendi & faciendi. Primo quia in patiando superadduntur

ei diuinæ vires, in faciendo autem & fruendo, debilitates ac imperfectiones suas exercet. Secundo, quia in patiando exercetur & acquiritur virtutes, & purificatur anima ac sapientior cautiorque euadit.

Sed alia magis præcipua potest assignari causa, cur anima in tenebris ambulando securagraditur, quæ ex parte diuinæ lucis, vel obscuræ sapientiæ se tenet. Nam taliter absorbet, & in se imbibit animam hæc obscura contemplationis nox, illamque aded vicinam Deo constituit, vt ipse illam protegat, & ab omni eo, quod Deus non est, liberet. Cum enim in hoc statu anima medicamenta sumat, vt sanitatem, quæ est ipsemet Deus consequatur, exercet illam maiestas sua, diuina & omnium rerum abstinentiã habet appetitum nau-seabundum respectu omnium illarum: quemadmodum vt infirmus aliquis sanetur qui in domo sua magni fit, aded illum in intimis cubiculis custodiunt, vt ne leui quidem aura afflari patiantur, sed neque solis luce frui sinunt, neque permittunt, vt vestigia incedentium, domesticumque strepitum percipiat, delicatissimo denique eum cibo, & qui potius substantiale alimentum præbeat, quam gratum saporem, idque ad mensuram, nutriunt.

Cunctas proprietates istas (quæ omnes ad securitatem custodiamque animæ spectant) hæc obscura contemplatio illi ideo confert, quia ipsa Deo proximior est effecta. Et reuera quo amplius anima Deo appropriat, eo obscuriores tenebras profundioresque, obscuritatem ob suam debilitatem percipit, sicut ille qui propius ad solem accederet, maiores tenebras maioremque cruciatum ab ipsius maximo splendore propter debilitatem, impuritatem ac breuitatem intuitus sui pateretur: vnde aded immensa est lux spiritalis Dei,

li 3 adeo:

B.  
Annis  
Cruce

vera  
istica

NV

129

Quo magis anima Deo appropinquat, eo obscuriores tenebras ob suam debilitatem experitur.



adeoq; intellectu superat, vt quādo maxime ad eam accedit, illū excæcet & obfcurer. Atque hæc est causa ob quā ait Dauid, *ps. 17. 12.* posuisse Deum latibulū suum tenebras & tabernaculū suū in circuitu suo tenebrosam aquā in nubibus æris. Quæ tenebrosa aqua in nubibus æris est obscura contemplatio. Diuinaq; in animabus sapientia, quemadmodum iam dicemus. Quod experitur ipsæ tanquā rem tabernaculo in quo ipsæ cōmoratur, vicinā, quando illas Deus magis sibi coniungit. Atq; ita quod in Deo est lux, claritasq; sublimior, id homini est obscura tenebra, quemadmodū dicit S. Paulus, sed & Dauid confestim in in eodē Psalmo declarat, dicens: *Pro fulgore in cōspectu eius nubes transferūt*, id est, propter splendore, qui in eius præsentia reperitur, nubes & cataraqtæ egressæ sunt (videlicet pro intellectu naturali) cuius lux sicut dicit *Isaias. Obtenebrata est in caligine eius.*

*Ipsa 5. 30. Miserrabilis est vita nostra cōditio in qua tam difficulter veritatem agnoscimus.*

Omiserabilis vitæ nostræ cōditio, in qua tanta cum difficultate veritas agnoscitur; siquidem id quod splendidius veriusq; est, nobis est obscurius magisq; ambigū, & idcirco etiā illud fugimus, & ab eo quāuis maxime nobis expediat abhorremus, id verò quod magis conspicuū est oculosq; nostros ad impiet, hoc amplectimur, & quide cōsecramur, cū tamen illud tale sit, quod nobis minus expedit, quodque nos ad singulos feruæ passus facit corruere, o in quanto timore discrimineq; viuit homo, siquidē ipsamet ocolorū suorum naturalium lux, quā sequitur est prima quæ illū infascinat, & ne ad Deū redat, decipit, quod si viam, per quam eundū sit, videre velit, necessariū illi est oculos habere clausos, & in obscuritate iter peragere, vt possit securus ab inimicis suis domesticis, qui sunt lensas & potētia ipsius proficisci. Optime igitur absconditur & protegitur hic anima in ista tenebrosa aqua

quæ est Deo vicina. Quemadmodū enim ipsimet Deo, pro tabernaculo & cubiculo deseruit, eodem etiā modo deseruit illi, pro perfecta protectione actecuritate, sicut hoc in tenebris sit, in quibus protegitur, sibiq; ipsi & omnibus alijs creaturā damnis absconditur, quemadmodū diximus. De huiusmodi enim animabus intelligitur quoq; illud quod in alio Psalmo ait Dauid. *abscondes eos in abscondito faciei tue, a cōturbatione hominum. Proteges eos in tabernaculo tuo, a contradictione linguarum.* Quibus verbis omne protectionis genus intelligitur: manere siquidem absconditū, in abscondito faciei Dei, a cōturbatione hominum, est obscura contemplatione ista, cōtra occasiones vniuersas quæ ex parte hominū possunt illi obuēire, esse roboratā. Protegi verò in tabernaculo eius a contradictione linguarum, est manere animā huic aquæ tenebrosæ immeritam; quæ est tabernaculum de quo locuti sumus. Vnde quoniam anima vniuersos appetitus affectusq; suos ablatos & mortificatos habet, & potētias obscuratas, est ab omnibus imperfectionibus, quæ spiritui repugnāt, immunis, siue illæ ex sua propria carne, siue ex cæteris creaturis oriantur. Quamobrē hæc anima optime dicere potest se *In obscuro & securam incedere.*

Alia quoque non minus quā antecēdēs efficax ratio subest, ad penitus pernoscendum animam istam recte incedere. quāuis id in obscuritate fiat: robur videlicet & fortitudo, quā hæc obscura, dolorosa, tenebrosaque Dei aqua confestim animæ confert. Licet enim tenebrosa sit, aqua tamen est: & propterea recreat eā, reficit, ac roborat in ijs, quæ magis ei expediūt; licet hoc in obscuritate & dolore perficiat. Illic enim animaduertit in se anima verā quandam seriamq; determinationem & energiam nihil huiusmodi perpetuandā, quod



quod Dei offensam esse arbitretur, nihilque eorum prætermittendi, quæ ad ipsius obsequium spectare videantur. Amor siquidem ille obscurus in ea cum quadam vigilantis sollicitudine & interiori eorum, quæ illius causa facere vel prætermittere, ad placendum illi debet, cura succeditur; oculare considerando, milleque modis indagando, si forte aliquam illi indignandi causam præberit: idque multo maiori cum sollicitudine & anxietate, quàm antea quemadmodum superius dictum est, cum de amoris anxietatibus ageremus. In hoc enim statu vniuersi appetitus, vires, potestatesque animæ, cum ab omnibus alijs rebus auulsæ & abstractæ sint, vniuersum conatum ac vires suas in Dei sui duntaxat obsequio impendunt. Hocque modo anima egreditur ex seipsa, & ab vniuersis rebus creatis, & ad dulcem delectabilemque diuini amoris vniõnem, in obscuro transit & secreta.

## CAPVT XVII.

Secundus proponitur Versus, & qua ratione hæc obscura contemplatio arcana sit, demonstratur.

*Per secretam scalam  
personata.*

Tres nobis proprietates ad trium dictionum, quæ præsentis versu continentur, intelligentiam, explicandæ sunt. Quarum duæ, *Secreta* videlicet & *Scala* ad oblecturam contemplationis de qua agimus noctem spectant: tertia autem, nimirum personata ad modum quo in hac nocte vitur anima, pertinet. Primo loco sciendum est, appellare in hoc versu animam obscuram contemplationem istam, per quam ipsa ad amoris vniõnem egreditur,

*secretam scalam* ob duas quæ in ea reperiuntur proprietates, quas iâ explicabimus.

Primo contemplationem istam tenebrosam, vocat *secretam*, eò quod sicuti superius attigimus, ipsa sit mystica Theologia, quam *secretam* sapientiam Theologi appellant: quæ sicuti sanctus Thomas docet, peculiarius communicatur infunditurque animæ per amorem, quod arcano ac secreto modo euenit, non interueniente naturali intellectus nec reliquarum potentiarum operatione. Vnde quoniam dictæ potentie hanc Mysticam Theologiam non attingunt, sed Spiritus sanctus infundit illam animæ (quemadmodum sponsa in Canticis asserit) ipsa qua id ratione fiat, minime agnoscente, appellatur *secreta*. Et reuera non solum ipsa rem hanc haudquaquã intelligit, sed nec quispiam alius, nec dæmon ipse. Magister siquidem, qui illam instruit in anima substantialiter moratur, sed non ob id duntaxat appellari potest *secreta*, verum etiam proptereffectus, quos in anima producit. Non solum enim in tenebris purgationisque angustijs quãdo hæc secreta sapientia repurgat animam, secreta & arcana est, vt anima nihil de illa proferre sciat, sed etiam postmodum in ipsamet illuminatione, quando manifestius hæc sapientia illi communicatur, est adeo animæ occulta, vt illam agnoscere, nomenque illi, ad eam verbis explicandã imponere nequeat, nam præterquã quod nullo rãgitur anima desiderio illam propalandi, nullum etiam reperit modum aut rationem, sicut similitudinem, quæ illi omnino ad intelligentiam adeò sublimem manifestãdam, tamque delicatam & infusum spirituale sentimentum exprimendum satisfaciat. Vnde etsi quam maximo teneretur desiderio ista explicandi, & licet plurimos declarandi modos,

60. ge.

B.  
Annis  
Crucce

vera  
istica

NVI  
124



congereret, semper tamen remaneret secreta. Cū enim interior illa sapientia ad eò simplex, generalis spiritalisque sit, vt nō fuerit intellectum ingressa, aliqua specie, vel imagine sensui subiecta, obuoluta & contexta (sicut interdum euenire solet) hinc est quod imaginatiua & sensus, cum illa non fuerit per illos ingressa, nec modum coloremque ipsius perceperint, nesciant rationem illius assignare, nec illam taliter imaginari, vt de ea aliquid rectè enunciare valeant: quamuis manifestè videat anima se dulcem rarāque illam sapientiam intelligere & degustare, illius instar, qui rem quampiam nunquam antea vitam conspiceret, cuius etiam similitudinem nūquam vidisset: quamuis enim illam intelligeret, ac degustaret, nomen tamen illi imponere nesciret, nec licet depromere; atque hoc ita se haberet, etiam si res illa sensibus fuisset percepta. Quanto minus ergo exprimi aperiri que poterit id, quod nequaquam sensuum interuentu ingressum est? Hoc siquidem diuino stylo idiomaticque proprium est; vt quando illud est maxime intimum, infusum & spirituale, ac vniuersum sensum excedens, confestim vniuersam exteriorum interiorumque sensuum harmoniam, & aptitudinem cessare faciat, & obmutescere. Cuius rei suppetunt nobis autoritates simul & exempla in diuinis literis. Inopiam siquidem ac insufficientiam exteriorum diuinum idioma manifestādi ac proferendi ostendit Ieremias, quando postquam Deus cum illo sermonem miscuisset, nihil aliud dicere sciuit, præterquam. A. A. A. Defectum quoque & insufficientiam interiorum, hoc est interioris imaginationis sensus, nec non etiam exterioris quantum ad præsens negotium spectat, ostendit etiam coram Deo in rubo Moy-

ses, quando non tantummodo dixit Deo, se postquam cum illo verba fecisset loqui nescire; sed etiam (iuxta quod in Actis Apostolorum dicitur) nō considerare quidem audere, tremefactus autem Moyses non audebat considerare; existimando imaginationem remotam admodum & mutam esse. Cum enim contemplationis huius sapientia, idioma Dei sit ad animam puri spiritus, cuiusmodi nequaquam sunt sensus, minime illud percipiunt, atque hac ratione est illis secretum, neque illud norunt, neque verbis exprimere valent.

Hinc e elicere possumus causam, ob quam nonnullæ personæ, hac via incedentes quæ sortitæ sint animas bonas & timidas, cum rationem eorum quæ diuinitus percipiunt, rectoribus suis reddere cuperent, nullo id modo facere norunt aut valent, vnde & in proferendis illis magnā sentiunt renitentiam, præsertim verò quando contemplatio est aliquo modo simplicior, & quam anima vix percipit: idque solum dicere norunt manere animam satis factam, & quietam, nec non se Deum experiri, resque illis iuxta arbitriū suum ex animi sententia succedere, nulla tamen ratione exprimere valent, id quo potitur anima, præterquam generalibus loquendi modis, superius dictis, similibus. At aliter res se habet, quando illa, quæ recipit anima, particularia sunt, cuiusmodi sunt visiones, sentimenta &c. quæ quoniam vt plurimum sub aliqua specie, cuius sensus particeps est, recipiuntur, tunc sub illa specie, vel alia similitudine verbis exprimi possunt. Verum non est de ratione ac proprietate contemplationis puræ, posse verbis efferri; vix enim hæc verbis explicari potest, & idcirco appellatur arcana.

Nec idcirco duntaxat hæc obscura contemplatio dicitur & est secreta, sed etiam quia

Styli idiomatici diuini notanda proprietates.

Isa. 1. 6.

Exo. 4. 10.



quia proprium est huic mysticæ sapientiæ, abscondere in se animam. Nam præter id quod ordinariè euenit, taliter aliquando absorbet animam, illamque in sua secreta abyſſo demergit, vt manifestè ipsa animaduertat, se ab omni creatura remotissimam derelictissimamque manere, taliter vt videatur illi, quod in quadam profunda vastissimaque solitudine constituitur, ad quam nulla humana creatura peruenire potest, & veluti in quodam immenso deserto, quod nullos habet terminos, quod illi tanto delectabilius, suauius, amabiliusque est, quanto magis profundum, amplum & solitarium est, in quo anima tantum amplius se occultam, absconditamque conspicit, quâto se magis super omnem temporalem creaturam eleuatâ intruetur: & tunc abyſſus ista sapientiæ tantopere attollit & magnificat animam, collocando illam in venis scientiæ amoris, vt non solum faciat illam agnoscere vilem abiectamque esse vniuersam creaturam (quârum ad istam supremam sapientiam & sensum diuinum attinet) verum etiam animaduertit quam viles & insufficientes, & aliqua ratione improprii sint vniuersi loquendi modi, quibus in hac vita de rebus diuinis agitur, neque posse via naturali (licet sublimissimè doctissimeque de his disseratur) de illis vt ipsa in se sunt, notitiam haberi & sentiri, nisi illuminatione mysticæ huius Theologiæ intercedente. Atque ita animaduertendo anima veritatem hanc in illuminatione illius, quod nimirum non possit attingi, & multo minus verbis humanis, aut vulgaribus declarari, merito illam appellat secretam.

Hanc proprietatem quod videlicet sit secreta; & super capacitatem naturalem diuina hæc contemplatio, non solum ideo habet quia est supernaturalis; sed etiam quia est dux, animam ad perfectio-

nes vnionis cum Deo deducens; quæ cum humanitus sint ignotæ, ad eas nesciendo & diuino modo ignorando tendi debet. Loquendo enim mysticè (quemadmodum hoc loco loquimur) res istæ minime agnoscuntur, neque sicuti ipsæ sunt intelliguntur, quando inquiruntur, sed quâdo iam repertæ sunt, & ad praxim deductæ. Nam ad hoc propositum ait Propheta Baruch de sapientia ista diuina loquens. *Non est qui possit scire vias eius, neque qui exquirat semitas eius*: Regius quoque Propheta de hoc animæ itinere cum Deo loquendo ait: *Illuxerunt conuulsiones tui orbi tue: commota est & contremuit terra. In mari via tua, & semita tua in aquis multis, & vestigia tua non cognoscuntur*. Quæ omnia spiritualiter loquendo ad hoc, de quo tractamus, propositum intelliguntur. Illuminatio enim conuulsationum Dei, quibus orbis terræ illuminatur, est illustratio, quam diuina hæc contentio in animæ potentijs efficit, commotio autem & tremor terræ, est dolorosa purgatio, quam in illa producit. Dicere autem, viam Dei, per quam anima ad illum pergit, esse mare, vestigiaque ipsius in aquis multis, & propterea non esse cognoscenda est dicere, quod hoc iter, quo ad Deum tenditur, ad eum arcanum & sensui animæ occultum est, quemadmodum sensui corporeo occultum est maris iter, cuius semitæ & vestigia non cognoscuntur. Hac siquidem proprietate præditi sunt passus & vestigia, quibus Deus in animabus, quas ad se perducere vult, faciendo illas in vnione sapientiæ suæ insignes, graditur, vt nimirum non cognoscantur. Quam ob causam in libro Iob negotium istud inculcando, hæc dicuntur verba. *Nunquid nosti semitas nubium magnas & perfectas scientias?* Significando his verbis vias ac itinera, per quæ Deus ad insignem prouehit magnitudi-

K k

nem

B.  
Linnis  
CruceJera  
istica  
NVI  
124



nem animas, illasque in sapientia sua perficit, quæ hoc loco per nubes designantur. Manifestè itaque patet contemplationem istam quæ ad Deum deducit animam, esse sapientiam arcanam.

## CAPVT XXVIII.

*Qua ratione hæc sapientia secreta, sit etiam scala, demonstratur.*

**R**eliquum est, ut iam secundum videamus, qua ratione videlicet, hæc arcanam sapientia, sit etiam scala. Ad quod propositum sciendum est, multas ob causas posse nos hanc arcanam sapientiam appellare scalam. Primo, quia quemadmodum scalis conscendimus & ad diripiendos thesauros arcibus inclusos penetramus: sic etiam per hæc arcanam contemplationem, licet rei huius ignoretur modus, ad cognoscenda possidendaque cælestia bona & thesauros acquirendos conscendit anima. Quam rem aptè exprimit Regius Prophetia David quando ait: *Beatus vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit, in valle lachrymarum, in loco quem posuit: Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem; (veluti de gradu in gradum) videbitur Deus Deorum in Sion, qui est arcis Sion thesaurus, hoc est, æterna beatitudo.*

Possumus etiam contemplationem hæc appellare scalam, quia sicuti in scala iisdem gradus ad ascendendum deseruiunt, & ad descendendum: ad eundem quoque modum hæc contemplatio arcana, iisdem ipsis communicationibus quas animæ confert; & quibus eam in Deum subleuat, etiam eam in seipsa deprimit & humiliat. Si quidem communicationes, quæ à Deo reuera promanant, hæc præditæ sunt pro-

prietate, ut simul & semel, humiliant & subleuant animam. In hoc quippe itinere descendere, ascendere est, & ascendere descendere: hic enim; *Qui se humiliaverit exaltabitur, & qui se exaltauerit humiliabitur.* Et præterquam quod ipsa humilitatis virtus celsitudo est, & sublimitas, solet Deus ad exercendam in virtute hac animam, facere illam per scalam hanc ascendere, ut descendat, & facere illam descendere, ut ascendat. Ut hac ratione impleatur id quod Sapiens ait. *Antequam coneratur, exaltatur cor: & antequam glorificetur, humiliatur.*

Ex hac quoque scalarum proprietate, optimè anima ducere poterit anima, si attentius considerare voluerit (ut nunc id quod spirituale est, & quod minime tenetur prætermittam) quot varietatibus & inæqualitatibus in hoc itinere subiecta sit, & qua ratione spiritali, qua perfruita est prosperitati, aliqua confestim tempestas & afflictio succedat, ita ut tranquillitas illa idcirco ei videatur collata, ut præpararetur roborareturque ad præsentem afflictionem sustinendam; quemadmodum etiam calamitati illi tempestatiue turbis rerum affluentia & tranquillitas succedit, ita ut videatur animæ, quod ad lætum illud festum ipsi celebrandum, in mæsta illa fuerit vigilia seu ieiunio prius collocata. Atque hic est ordinatus status contemplationis stylus & exercitium; ut nimirum donec ad quietum perueniat statum, nunquam in eodem permaneat statu, sed ascendat semper & descendat. Cuius rei ea ratio, quia cum perfectionis status qui in perfecto Dei amore sui- que ipsius contemptu consistit, abique duabus istis partibus Dei videlicet ac sui- ipsius noxia stare nequeat; debet necessario prius in utraque exerceri anima, dum ei iam vnã degustandam præbent hoc-

*Hæc arcanam sapientiam dicitur scala, quia per eam ad cælestes thesauros conscendit anima. Psal. 83, 6.*



hocque modo in sublime eam subleuant, iam verò alterius experimentum capere faciunt, hæcque ratione eam humiliant, & deprimunt; donec perfectis iam habitibus comparatis, ascensus descensusque cessent, postquam ad exoptatum peruenit terminum; iamque vnionem cum Deo, qui in huius scälæ summitate reperitur, cui etiam hæc scälæ innititur & adhæret, fuerit adepti. Hæc enim contemplationis scälæ, quæ (sicuti diximus) à Deo derivatur, per illam scälam quam dormiens conspexit Iacob expressa figurataque fuit, per quam ascendebant & descendebant Angeli à Deo ad hominem, & ab homine ad Deum, qui summitati scälæ innitebatur, Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam, & Dominum inmixtum scälæ. Quæ omnia asserunt diuina literæ noctu acta fuisse, & Iacob dormiente, vt intelligamus quam arcanum, quamque ab omni humana intelligentia diuersum sit hoc iter & ad Deum ascensus. Quæ res vel inde optimè apparet, quoniam vt plurimum id quod est maioris pro anima emolumenti, (cuiusmodi est seipsam amittere & annihilare) detentius sibi esse arbitratur: id verò quod minoris est momenti, (sicuti est consolationem suam & gustum reperire in quo iacturam potius patitur, quam lucrum consequitur) sibi melius ac salubrius esse existimat.

Sed magis nunc proprie, substantialiterque de ista contemplatione secreta loquendo, affirmare possumus, præcipuam causam & proprietatem ob quam hoc loco dicitur scälæ esse, quis contemplatio, est scientia amoris, quæ est Dei notitia infusa, amorosa, & quæ illustrat simul & amore inflamat animam, donec eam gradatim ad Deum creatorem suum subleuet. Solus siquidem amor

est ille, qui animam Deo copulat. Quamobrem vt hoc liquidius constet, adnotabimus hoc loco diuina huius scälæ gradus, enumerando breuiter indicia & effectus cuiuslibet ipsorum, vt hinc conijcere valeat anima, in quonam illorum versetur, & propterea cum sanctis, Bernardo & Thoma illos per suos effectus distinguemus; nam eos vt in se sunt pernoscere, cum hæc amoris scälæ adeo sit arcana, vt solus Deus sit ille qui eam metitur & ponderat; naturali via impossibile est.

## CAPVT XIX.

Decem scälæ mystica amoris diuini gradus, secundum SS. Bernardi & Thoma doctrinam, explicari incipiunt. Quorum primi quinque proponuntur.

**D**icamus ergo, gradus scälæ istius amoris, per quos gradatim ad **DEVM** conscendit anima esse decem.

Primus amoris gradus facit vtiliter infirmari animam. In hoc gradu constituta sponsa loquitur cum ait: *Adiuuro vos filia Ierusalem si inueneris dilectum meum, vt nuncieris ei quia amore langueo.* At infirmitas hæc non est ad mortem: sed pro gloria **DEI**, in ipsa quippe deficit anima peccato, vniuersisque rebus, quæ **DEVS** non sunt, idque ipsius **DEI** amore, quemadmodum testatur David dicens. *Defecit spiritus meus* (hoc est, omnium rerum creatarum inuitu in salutare tuum, vt alio in loco ait: *Defecit in salutare tuum anima mea.*) Sicuti enim ægrotus vniuersorum ædulorum appetitum gustumque amittit, & pristinum colorem deperdit: ita etiam in isto amoris gradu perdit anima

K k 2 gustura

B.  
Annis  
Cruce

vera  
istica  
NVI  
124

Primus amoris gradus facit vtiliter infirmari. Cant. 5. 8.

Ps. 142. 7.  
Ps. 118. 37.



Ps. 67. 10.

gustum & appetitum rerum omnium, & instar amantis colorem mutat. Hæc infirmitas non euenit animæ nisi desuper immittatur illi caloris excessus, qui hoc loco est mystica febris, quemadmodum hæc Davidis verbis exprimitur. *Pluuiam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est: tu verò perfecisti eam.* Infirmitatem istam & ab omnibus rebus defectionem seu mentis abalienationem quæ est principium & primus ad Deum eundi gradus, satis apte in superioribus explicauimus, quando de annihilatione egimus, in qua se conspicit anima hanc contemplationis purgatiuæ scalam ingredi incipiens, quando videlicet in nulla re fulcimentum, gustum, consolationem, aut requiem repetire valet. Quam ob causam ab isto gradu confestim incipit cætos conscendere.

Secundus gradus facit animam Deum sine intermissione inquirere. Vnde quando sponsa dicit, quod cum illum noctu in lectulo suo requisisset (in quo secundum primum amoris gradum manebat languens) nec eum reperisset, subiunxit: *Surgam & queram quem diligit anima mea, quam rem (sicut diximus) anima incessanter facit, prout Dauid consulit dicens, Querite Dominum, querite faciem eius semper: & in vniuersis rebus eam requirendo, in nulla earum quiescite, donec eum reperiat. Quemadmodum fecit sponsa, quæ interrogatis de illo custodibus, illico transiit, illosque deseruit. Maria quoque; Magdalene neque ad sepulchri Angelos reflexionem fecit. In gradu isto adeo sollicita viuit anima, ut in omnibus rebus inquirat amatum, quæcunque cogitat confestim de amato cogitat: quæcunque videm loquitur, quæcunque negotia pertractat, illico de dilecto loquitur & tractat: cum vultur,*

Cant. 3. 2.

Ps. 104. 4.

cum dormit, cum vigilat, cum quidpiam operis aggreditur, vniuersa ipsius cura est de dilecto, quemadmodum superiorum cum de amoris anxietatibus disputaremus, diximus. Hic quoniam iam conualefcit, viretque resumit in hoc secundo gradu amor; itatim tertium medio aliquo nouæ purgationis noctis gradu, conscendere incipit (sicuti postmodum diximus) qui in anima sequentes producit effectus.

Tertius amorosæ scalæ gradus est, qui operari facit animam, coloremque illi præberne deficiat & fatigetur. De hoc gradu loquitur Regius Propheta: *Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis eius non deficiet. Vnde si timor, eo quod timoris proles, tanti desiderij productus fecerit, quid oblecto faciet amor ipse. In gradu isto heroica opera dilecti amore patrata, exigua iudicat: multa modica: prolixum quod in eius obsequio impendit tempus, ob amoris incedum, quod si exardescit, breue reparat. Quemadmodum euenit Iacobo, quem cum septem annos seruitute fecissent, super alios septem, quos iam exantlauerat, videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine, seruauit ergo Iacob pro Rachel septem annis, & videbantur illi pauci dies præ amoris magnitudine. Si ergo amor, licet esset creaturæ, tantum in Iacob præualuit; quid creatoris amor, cum in hoc tertio gradu occupauerit animam, efficere non poterit. Patitur hic anima, ob immensum quo erga Deum flagrat amorem, ingentes afflictiones & dolores, eò quod ita modica illius causa præstet, & si permillum illi esset, vel milles propter eum interire, insignem hoc illi adferret consolationem. Idcirco in omnibus quæcunque agit inuolente esse reputat, & otiosam arbitrat. Et hinc nascitur illi quidam alius admirabilis effectus.*



est. *¶* videlicet certum exploratumque; illi videtur, se omnium pessimam esse, & abiectionem, idque duas ob causas. Primo, quia iam amor instruit illam, quantum promeretur Deus. Secundo, quia cum in hoc statu multa propter Deum opera efficiat, illaque imperfecta, & defectuosa agnoscat: ex omnibus confusionem, & afflictionem elicit, agnoscendo vilem & abiectionem admodum esse suam illum operandi modum, respectu ad eam excellens maiestatis. In hoc tertio gradu multum abest ab anima vana gloria vel praesumptio, & aliorum condemnatio. Istos sollicitos anxiosque effectus cum alijs eiusdem rationis multis, tertius iste amoris gradus producit in anima, & propterea acquirit in illo robur & animum, ad quartum usque qui sequitur gradum conscendendum.

Quartus scalae huius amoris gradus est, in quo confertur animae quoddam ordinatum pati & sufferre, propter dilectum, idque absque lassitudine vlla. Vt enim S. Augustinus ait. Vniuersa grauiora & molesta, leuia admodum & veluti nulla efficiunt amor. In hoc gradu constituta loquebatur sponsa, quando in ultimo se gradu collocari peroptans sponso dicebat. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum, quia dilectio* ( hoc est amor & operatio amoris ) *fortis est sicut mors, dura sicut infernus amulatio.* In hoc statu tantopere robustus est spiritus, ut carnem adeo habeat subditam, adeoque eam parui faciat, sicut arbor, foliorum suorum vnum, nullo pacto hinc anima suam quaerit consolationem aut gustum, nec in Deo, nec in alia quapiam re: neque hoc motiuo seu intuitu consolationis commodique proprii consequendi stimulata, postulat a Deo dona. Vniuersam siquidem cogitationem & studium suum ad hoc vnum collimat ut Deo aliqua in re gratificari possit, ali-

quodque ei ob immensum ipsius meritum, & accepta ab eodem beneficia obsequium, quamuis id plurimum illi esset constitutum, valeat exhibere. Dicitque in corde & spiritu suo: *Heu Deus & Domine mi, quam multi reperiuntur, qui in te suas consolationes gustusque requirunt, & ut eis dona & beneficia largiaris postulant? at illi qui tibi rem gratam gratiare, aliquidque suis expensis comparatum praebere, omni particularis sui commodi intuitu postposito, percipiunt, pauci admodum sunt: non enim deest Tibi Deus meus voluntas beneficia nobis conferendi. Sed nos ipsi dum iam acceptis in tuo obsequio non vitimur deficiamus, ut te, ijs ut par est utendo, ad ea nobis incessanter largienda obstringeremus.* Sublimis admodum est iste amoris gradus, cum enim in hoc statu, adeo vero serioque amore, nec non spiritu pro eo patiendo, semper in Deum feratur anima; confert ei multoties & ut plurimum Maiestas sua, gaudia delectationesque suauiter eam in spiritu ac delitiose visitando: immensus enim amor verbi grati: *IN SV CHRISTI*, nequit sufferre afflictiones se amantis, quin ei subueniat. Quod ipsemet per Ieremiam asseruit dicens: *Recordatus sum tui, miserans adolescentiam tuam, quando secuta es me in deserto.* Quod desertum spiritualiter loquendo, est auulsiō abstractioque quam in hoc statu habet anima ab vniuersis rebus creatis, nulli inherendo & in nulla quiescendo. Quartus iste gradus taliter inflammat animam, taliaque in ea Dei succendit desideria, ut eam quintum, qui iam sequitur, faciat conscendere gradum.

Quintus huius scalae amoris gradus facit animam impatienter appetere, & concupiscere Deum. In hoc gradu tanta est vehementia, qua amans ad complendum dilectum, seque illi vniendum fertur, ut

K k 3

omnis appetere

B.  
Linnis  
CrucceJera  
sticaNVI  
124

Iero. 2. 2.

Quintus  
amoris gra-  
dus facit  
animam  
impatien-  
ter Deum  
appetere



omnis minima etiam mora & dilatio prolixa, ei molesta, & grauis videatur, semperque se dilectum repetere arbitretur, quādo verò desiderium suum frustratum animaduertit (quod ad singulos ferme passus momentaque euenit) in suo desiderio deficit & fatiscit, iuxta illud quod de isto gradu loquens Psalmista ait. *Ps. 83. 1.* *Concupiscit & deficit anima mea in atriis Domini.* In gradu isto necesse est amantem, aut potiri dilecto, aut emori, secundum illud quod Rachel in genti liberorum desiderio flagrans, viro suo Iacobo dixit: *Gen. 30. 1.* *Damibi filios; alioquin moriar.* In hoc statu, amore nutritur anima, siquidem ad mensuram famis, est satietas: ita vt hinc ad sextum possit transire gradum, qui sequentes producit effectus.

## CAPVT XX.

*Alij quinque proponuntur Amoris gradus.*

*Sextus gradus velocissime ad Deum currit.*

*Isa. 40. 31*

*Ps. 41. 1.*

*Velocitatis huius causa.*

*Ps. 38. 5.*

**S**extus gradus velocissime ad Deum currere facit animam. Atque ita absque defectione & lassitudine spes currit, quam hic amor qui eam roborauit, expedite volare facit. De gradu isto loquitur Isaias dicens: *Qui autem sperant in Domino, mutantur fortitudinem: assument pennas sicut aquila, current, & non laborabunt, ambulabunt, & non deficient,* ad hunc quoque gradum pertinet illud Psalmi. *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus,* Ceruus enim ob ingentem sitim celeritate ad aquas currit. Causa porro leuitatis huius & agilitatis amoris quā in hoc gradu consequitur anima, est quia iam charitas plurimum in ea est dilatata, & quia iam anima, est prope totaliter repurgata, quemadmodum in Psalmi. dicitur: *Sine iniquitate*

*cucurri.* Et in alio Psalmi: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum:* atque ita ex isto sexto gradu, confestim ad septimum qui sequitur euolat.

Septimus scilicet huius gradus, efficit animam cum vehementia animosam & audacem: a qua vehementia, intente amore, sequi stimulara, nec iudicio se duci permittit, vt præstoleatur, nec consilio vitur, vt se retrahat, sed neque verecundia, se cohibere, valet: fauor namque & beneuolentia quā iam hoc loco prosequitur Deus animam, facit eam cum vehementia audacem. De gradu isto loquutus est Moyses quādo dixit: *Aus dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti.* Huiusmodi homines id quod delectabiliter suauiterque a Deo postulant, impetrant, unde dixit David. *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* In hoc quoque gradu ausa est dicere Sponsa: *Osculetur me osculo oris sui.* At illud hic oculate perpendendum est, nequaquam licere animæ, huiusmodi audaciæ vti, nisi intertorem Regalis sceptri, ad se inclinari fauorem perlentiat: ne forte ex cæteris, quos illic usque conscenderat gradibus, dilabatur & ruat, in quibus humilem se semper & verecundam conseruare debet. Ex hac animositate & libertate, quā Deus in hoc septimo gradu ad faciendam animam secum cum amoris vehementia audacem, comunicat, octauus sequitur gradus, qui apprehensio dilecti est, cum eoque vno.

Octauus amoris gradus facit inleparabiliter indissolubilerque apprehendere & constringere dilectum, quemadmodum Sponsa ait. *Inueni quem diligis anima mea, tenui eum nec dimittam.* In isto vniouis gradu explet anima desiderium suum, quamuis hoc intercalatè, & cum intermissionibus fiat: nonnullæ quippe animæ vniouem hanc attingunt quidem, sed con-



confestim ab ea resiliunt: nisi enim hoc ita esset, sed in gradu isto diutius persisterent, quendam gloriæ modum in hac vita adipiscerentur: quam ob causam brevissimis temporum intervallis, in hoc gradu anima commoratur. Danieli Propheta eo quod vitæ desideriorum esset, nomine Dei dictum est, ut in gradu isto moraretur: *Daniel, sta in gradu tuo; quia vir desideriorum es.* Ex gradu isto sequitur nomen, qui perfectiorum iam est, sicuti dicturi sumus.

Nonus amoris gradus facit animam suauiter ardere, qui gradus perfectiorum est, qui iam suauiter in Deo ardent. Hunc siquidem suauem delectabilemque ardorem, producit Spiritus sanctus propter unionem qua Deo sunt copulati: Propter eam dicit S. Gregorius, Apostolos, quando Spiritus sanctus in eos visibiliter descendit, interius per amorem suauiter arsisse. Bona porro & diuinitæ diuinæ, quibus in hoc gradu perfruitur anima, nullis verbis exprimi possunt: quamuis enim multi de illis exararentur libri, plura de illis dicenda superessent. De quo gradu tum propter hanc causam, tum etiam quia aliquid postmodum dicturi sumus, nihil hoc loco amplius dicemus, nisi quod ex isto decimus postremusque scalæ huius amoris gradus sequitur, qui nequaquam iam ad præsentis vitæ statum pertinet.

Decimus vltimusque scalæ istius amoris gradus, facit animam Deo totaliter assimilari, propter claram ipsius visionem, quam confestim possidet anima, quæ postquam ad nonum peruenerit gradum, corpore egre ditur. Atque in istis (qui pauci sunt) idem efficere solet amor (dum eos in hac vita repurgatissimos relinquit) quod in alia efficit purgatorius ignis. Vnde S. Matthæus ait: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Et quemadmodum dixi-

mus visio ista causa est, totalis animæ cum Deo similitudinis, sic enim asseruit S. Ioannes: *Scimus quoniam cum apparuerit similis ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est.* Vnde quidquid ipsa est, simile Deo erit: vnde vocabitur, & erit Deus per participationem.

Hæc itaque est *secretæ scalæ* de qua hic loquitur anima, quanquã in superioribus istis gradibus minime iam secreta occulta; ut ipsi animæ, plurimum siquidem illi se manifestat amor, per immensos, quos in ea producit effectus. Sed in isto vltimo claræ visionis gradu, qui postremus est scalæ cui innititur deus (quemadmodum diximus) iam nihil animæ occultum obuelatumque est propter omnimodam assimilationem. Vnde Saluator noster ait: *Et in illo die non me rogabitis quidquam.* Verum donec iste illucescat dies, quantumuis sublimiter incedat anima, aliquid illi occultum remanet, tantum videlicet, quantum illi ad omnimodam cum diuina essentia assimilatione deest. Hæc itaque ratione per Theologiam istam mysticam arcanumque amorem, ab omnibus rebus & à se ipsa egreditur anima, & ad Deum conscendit. Amor siquidem igni similis est, qui semper in superiora fertur, suæ spheræ centro sese immergere exoptans.

## CAPVT XXI.

*Diuisio hæc Personata: exponitur, nec non colores huius animæ, in nocte ista transmutationis, enumerantur.*

Reliquum nunc est, postquã exposuimus causas cur contemplationem istam *secretam scalam* appellauerit anima, ut nunc tertiam versus dictionem; videlicet *Personata* explicemus, & quare dicat

B.  
Lunis  
Cruce

vera  
istica

NVI  
120



Quid sit  
personam  
induere  
seu trans-  
mutari

dicat anima se per istam *Secretam Scalam*,  
exiisse *Personatam*. Pro manifestiori totius  
reihuius intelligentia, scire oportet, per-  
sonam induere, seu transformari, nihil esse  
aliud, quam vestem formamque prop-  
riam sub alieno schemate, veste, seu figu-  
ra simulare, & abscondere, idque propter  
ea, vel ut sub formâ illâ seu veste volunta-  
tem cordisque sui desiderium prodat, ad  
favorem amoremque personæ dilectæ  
hoc modo lucrificandum, vel certe ut se  
suis occultet æmulis, hæcque ratione opus  
quod intrédit commodius perficiat. Tunc  
verò illam vestium formam coloremque  
assumit: qui magis cordis sui affectum re-  
præsentet & significet, & per quem com-  
modius aduersarijs suis celati abscondiq;  
possit. Anima itaque in hoc statu amore  
sponsi sui Christi succensa amorem ipsius  
& benevolentiam adipisci peroptans, illo  
schemate illaque vestium formâ egredi-  
tur personata, quæ magis ad amicum spi-  
ritus sui affectus præferat, ac repræsen-  
tet, & cuius præsidio magis ab aduersarijs  
inimicisque suis, qui sunt dæmon, mundus  
& caro, tuta incedat. Quamobrem vestis  
qua utitur, tribus præcipuis coloribus Al-  
bo videlicet Viridi, & Rubeo constat, per  
quos colores, tres Theologicæ virtutes, Fi-  
des nimitum, Spes & Charitas significan-  
tur, quibus virtutibus non tantum concili-  
abit sibi gratiam amoremque sui dilecti,  
verum etiam tuta admodum ac secunda à  
tribus suis inimicis incedet. Fides siquidē  
est quædam interior vestis, ad eodē excelsi  
candoris, ut omnis intellectus disgreget  
visum, quare dum anima fide induta in-  
cedit, non videt illam Dæmon, nec aggredi  
valet: per fidem enim non mediocriter  
contra Dæmonem qui fortissimus sago-  
cissimusque inimicus est, protecta & de-  
fensa, viuit. Propterea quippe S. Petrus,  
1. Pet. 5. 9. nullum melius fide refugium, ad insidias

Fides est  
vestis can-  
dida &  
quare?

1. Pet. 5. 9.

ipius inuadendas reperit, quando dixit.  
*Cui resiste fortes in Fide*. Iam verò ad concili-  
andum amorem dilecti & vnionem ip-  
sius consequendam, nulla aptiori indit  
potest veste, seu indutis, quodque reliqua-  
rum virtutum principium sit & funda-  
mentum, isto fidei candore. *Sine fide enim*  
(ut Apostolus ait) *impossibile est placere Deo*:  
cum illâ autem si fuerit viua grata est Deo  
& accepta: cum ipse per quendam Pro-  
phetam dicat: *Et sponso te mihi in fide*,  
quod perinde est, ac si dixisset, si cupis  
anima vniri mihi ac desponsari, fide inter-  
ius vestitam te venire oportet.

Hunc fidei candorem in egressione no-  
ctis istius obscuræ gerit anima, quando ni-  
mirum (sicuti superius diximus) in tene-  
bris angustisque interioribus iter facien-  
do, nullo sibi intellectu suo, lucis leuami-  
ne præbente, non de supernis deriuato (si-  
quidem cælum sibi videbatur oclulum  
Deusque absconditus) nec ex inferioribus  
perito (siquidem illi qui eam instruebant  
nequaquam ei satisfaciebant) constanter  
& perseveranter sustinuit & labores illas  
sine defectione, integramque dilectio-  
dem conseruando, perpessa est, siquidem  
dilectus in afflictionibus & tribulationi-  
bus sponsæ fidem experitur, ita ut post  
illa postmodum illud Dauidis veteret  
dicere. *Propter verba labiorum tuorum ego con-  
studui vias duras.*

Candida huic fidei vesti, confestim hic  
secundum colorem, vestem videlicet viri-  
dem, superinduit anima, per quem spei  
virtus significatur, cuius interuentu à se-  
cundo inimico, qui est mundus, defendit-  
tur, & firmiter. Hæc enim viua in De-  
um spei viriditas, talem animæ viuacita-  
tem animositateque, necnon ad res  
sempiternæ vitæ elevationem, confert, ut  
illorum quæ ibi sperat comparatione, vni-  
uersus mundus (sicuti reuera est) aridus



illi flaccidus, vitâ destitutus, nulliusq; va-  
loris videatur. Hic se ab vniuersis istis  
mundi indumentis schematibusque ex-  
poliât & denudat, nulli rei cor suum ap-  
plicando, nihilq; illorum quæ in ipso sunt  
vel futura creduntur, sperando, sed æter-  
næ vitæ spe, duntaxat, vestita viuendo.  
Quamobrem cum ita habeat cor à mun-  
do elenatum, non solum potest illam at-  
tingere ac detinere, sed ne visu quidem  
assequi. Atque ita hoc viridi vestitu &  
schemate induta anima, tutissima à se-  
cundo inimico qui mundus est incedit:  
Spem enim appellat S. Paulus *galeam sa-  
luti*; quæ est quoddam armorum ge-  
nus vniuersum caput muniens, illudque  
taliter operiens, vt nihil in eo rete&um  
præter foramina quædam, per quæ lucem  
aspicere possit, remaneat. Et hoc spei  
proprium est, vt vniuersos sensus capitis ani-  
mæ, taliter contegat, vt nulli mun-  
danæ rei immergi possint, nec aliquis  
pateat aditus, per quem aliquo mundi ia-  
culo valeant sauciari, sed foramina duntaxat  
quædam illi relinquit per quæ oculi ad  
superiora eleuari possint, nihilque præ-  
terea aliud aspiceret: & hoc ordinarium  
spei manus est, facere videlicet ani-  
mam ad solum Deum intinendum oculos  
eleuari, quemadmodum ait David. *Ocu-  
li mei semper ad Dominum*. Nullam aliunde  
sperando lucem, sed solummodo (sic-  
utidem David in alio Psalmo dicit) il-  
lud cantando: *Sicut oculi ancilla in ma-  
nibus Domine sue: ita oculi nostri ad Do-  
minum Deum nostram* (dum in eum spera-  
mus) *donec miseretur nostri*.

Vididisti hæc vestis, cum semper Deum  
respiciat, nec quidpiâ aliud intueatur, aut  
vlla alia re præter illum oblectetur, tanto  
per dilecto grata est & accepta, vt cum  
veritate dici possit, *santum ab eo obtri-  
nere animam*, quantum ab eo sperat,

propterea enim in Cantico ei dicit. *Vul-  
nerasti cor meum in vno oculorum tuorum*. Abs-  
que huiusmodi viridi spei in Deum veste,  
non expediebat egredi animam ad hanc  
amoris prætensionem & acquisitionem,  
nihil quippe impetrasset; id enim quod  
Deum mouet superatque spes constans  
est, & perseverans. Hac spei veste trans-  
formata, per secretam istam obscuram-  
que noctem incedit anima: quoniam ad-  
eò est ab omni possessione ac innixione  
aliena & vacua, vt ad nullam aliam rem  
oculos & cogitatus suos dirigat præter-  
quam ad Deum, ponendo in puluere os-  
suum *si forte sit spes*, quemadmodum supe-  
rius ex Hieremia diximus.

Candido viridique colori veluti coro-  
nidem ac huius transformationis & vesti-  
tus consummationem, superimponit hæc  
anima tertium colorem, præstantissimam  
videlicet pulcherrimamque tubei coloris  
togam, per quam tertia virtus, quæ chari-  
tas est designatur, quæ non solum duos  
alios colores venustat & condecorat, sed  
etiam ad tantam perfectionem subleuat  
animam, eamque adeo formosam & gra-  
tiosam prope Deum constituit, vt au-  
deat ipsa dicere. *Nigra sum, sed formosa*  
*filia Hierusalem*, ideo dilexit me Rex &  
introduxit in lectulum suum. Hac chari-  
tatis veste, quæ est vestis amoris, non  
solum protegitur ac occultatur anima  
tertio inimico, id est, carni (ubi enim  
verus DEI amor viget non patet amo-  
ri sui ipsius rerumque tuarum aditus) sed  
etiam virtus ista cæteras virtutes reddit  
validas, vigorem illis roburque ad tu-  
endam animam, necnon pulchritudi-  
nem ac venustatem ad placendum dile-  
cto præbet. Quandoquidem absque  
charitate nulla virtus Deo accepta est.  
Hæc enim est purpura, vt in Canti-  
cis legitur, in qua requiescit DEVS. *Cant. 3. 10*

*Can. 4. 9*  
*Spes con-*  
*stans & per-*  
*seuerans*  
*vincit*  
*Deum,*

*Colore ru-*  
*beo chari-*  
*tatis desi-*  
*gnatur.*

*Can. 1. 4*

*Can. 3. 10*

3.  
Cantus  
Crucis

vera  
stica

120



*Reclinatorium aureum, ascensum purpureum, media charitate constratum.* Hoc rubeo vestitu induta est anima, quando (sicuti superius in primo Cantu explicatum est) à se & ab vniuersis creatis rebus anxietatibus amoris inflammata, in nocte obscura per secretam istam contemplationis scalam ad perfectam amoris DEI dilectæ salutis suæ, vniionem egreditur.

Hæc itaq; est transformatio, qua anima in fidei nocte per istam scalam secretam se indutam asserit: & isti sunt tres colores personæ schematis istius qui sunt aptissima quædam dispositio ad vniendam Deo animam secundum tres ipsius potentias; memoriam videlicet, intellectum & voluntatem. Fides siquidem

*Fides euacuat intellectum.*

*Spes euacuat memoriã.*  
Rom. 8. 25

*Charitas euacuat voluntatem.*

euacuat & obscurat intellectum ab omnibus intelligentijs suis naturalibus, per quod eum disponit ad copulandum illum sapientiæ diuinæ. Spes verò euacuat & ab omni creaturæ possessione separatur memoriã: nam spes eorum est quæ non possidentur. Sicut ait S. Paulus. *Spes autem quæ videtur non est spes:* atq; ita ab omni eo quod in hac vita possidere potest diuellit memoriã, ac in eo quod possidere sperat, eam constituit. Et idcirco spes Dei solius, pure disponit memoriã, secundum vacuitatis mensuram, quam in ea producit, ad ipsam cum eo vniendam. Eodem prorsus modo charitas affectus appetitusq; voluntatis ab omni eo quod Deus non est euacuat, & in eo solo ipsos collocat: atque ita virtus hæc disponit potentiam istam & illam per amorem DEO coniungit. Vnde quoniam virtutum istarum munus & proprietates est diuellere & separare animam ab omni eo quod Deo minus est, consequenter etiam ad illas spectat, ipsam illi vnire. Atque ita nisi serio trium istarum virtutum sche-

mate induta incedat anima, impossibile est eam ad perfectionem amoris diuini peruenire: quapropter ad obtinendum id quod optabat, hanc nimirum amorosam delectabilemque cum eo cum suo dilecto vniionem, necessarium admodum & conueniens schema & transformationem absumpsit. Magna quoque felicitas forsque fuit huiusmodi elegisse vestes, ac in ijs, vsque ad tantopere exoptatis nis assecutionem, ac est vniõ amoris, perseuerasse, & propterea consecutum sequentem verum canit.

### CAPVT XXII.

*Tertius Versus Cantus secundi explicatur.*

#### *O sortem fortunatam.*

Liquido iam patet fortunatam anime sortem fuisse tam arduum opus, ac est istud, ad exoptatum exitum perduxisse, per quod à dæmone, mundo, propitiæque sensualitate libera euasit, pretiosamque & ab omnibus, expetitam spiritus libertatem obtinuit, & ab infimis ad sublimia conscendit ac tandem ex terrena facta est cælestis, ex humana diuina, in cælis iam, eorum instar, qui in perfectionis statu versantur (vt iam dicemus) conuersando. Quamquam compendiosius iam nobis hæc de re agendum sit, quandoquidem id quod maioris erat momenti, & propter quod ego maxime hunc absumpsi laborem mediocriter demonstratum est, explicare enim volui, ac propalare noctem istam animabus multis, quæ cum in illa versarentur, per illamque transirent, nullam tamen ipsius notitiam (quemadmodum in proœmio dictum est) habere.



habebant; præterea explicatum est à me (quaquam longe minus eo quod in rei veritate est) quam ingentia sint bona quæ nos hæc secum adducit animæ, quantaq; illorum felicitas sit, qui per eam transeunt: ut si quando contingat eos tantorum laborum horrore difficultateque cōsternari, certa tantorum adeoque excellentium Dei bonorum spe, quæ per eam consequuntur, animum viresque resuscitant. Fortunata præterea fuit animæ fors, exitus iste, ob eam quæ sequenti versu confestim subiungit.

## CAPVT XXIII.

Quartum exponitur Versus. Admirabile etiam describitur latibulum seu recessus, in quo in nocte ipsa collocatur anima, & qua ratione quamuis Dæmoni ad alios sublimissimos recessus latibulaque pateat aditus, nequaquam tamen ad istud.

*In obscuro & bene celata.*

Elata, idem est ac in abscondito vel occulte: atque ita, id quod hoc loco dicit anima, se in obscuro & bene celatam fuisse egressam, nihil aliud est, quam plenius & manifestius maximam quam primo Cantus huius exposuit versu, securitatem, quam mediâ istâ contemplatione obscurâ in via vnionis amoris Dei, ad eam pertinet, explicare.

Cum itaque dicit anima, *In obscuro & bene celata*, perinde est ac si dixisset, quod quoniam præfate modo in obscuro peragebat iter, se dæmoni eiusque technis & insidijs etiam & absconditam petrexisse. Causa porò ob quam anima in contemplationis huius obscuritate ab insidijs dæmonis libera occultaque fuerit est, quia

cōtemplatio infusa qua hic potitur passiuo & arcano modo illi infunditur, absque interiorum videlicet exteriorumque sensuum & appetituum sensitiuæ partis operatione & interuentu. Atque hinc prouenit, ut non ab impedimentis duntaxat, quæ ob naturam & debilitatem suam potentia istâ adferre possunt, abscondita liberaque euadat anima: sed etiam ab ipso dæmone, qui nulla ratione aliquid eorum quæ in anima sunt aut geruntur attingere inuestigare que potest, nisi medijs potentijs istis partis sensitiuæ. Vnde quo communicatio magis fuerit spiritalis, interna & à sensibus remota, eò minus eam dæmon agnoscere & explorare valet. Quæ obrem maximi est momenti ad animæ ipsius securitatem ut interior cum Deo conuersatio taliter fiat, ut ipsimet partis inferioris sensus obscuri ab ea remaneant, vacui, & ieiuni, neque illam assequantur. Primo ad præbendum locum ut communicatio spiritalis copiosior sit, non impediende sensitiuæ partis debilitate, spiritus libertatem. Secundo, quia securius agitur, dæmone nequaquam ad eò interna penetrâte. Et ad hoc propositum spiritaliter loquendo, verba illa Saluatoris intelligere possumus. *Nesciat sinistra tua, quid faciat dextera tua*: quod est, ac si dixisset, id quod in parte dextera agitur, quæ est superior & spiritalis animæ, minime id sinistra sciat, hoc est, taliter id fiat ut inferior animæ tuz portio, quæ est pars sensitiua, nequaquam illud assequatur: sed sic hoc secretum, inter spiritum duntaxat & DEVM. Quoniam verum sit non raro euenire, quod cum communicationes istæ spirituales intimæ & admodum arcanae reperiuntur in anima, licet cuiusmodi sint, aut qualiter fiant, dæmon nequeat explorare, ob ingentem

Nulla modo potest dæmon aliquid eorum, quæ in anima sunt aut geruntur cognoscere nisi medijs potentijs sensitiuæ partis.

Matt. 6. 3.

3.  
Annis  
Cruce

vera  
stica

120



*Quæ sit  
causa cur  
dæmō san-  
ctos ora-  
tioni va-  
cantes, iā  
doloribus  
corporis iā  
terroribus  
Ecce. infes-  
tet.*

tamen quietem ac silentium quod nonnullæ illarum in sensibus potentisque sensitivæ partis producunt, animadvertere potest illas fieri, animamque aliquo insigni bono potiri. Tunc autem cum videat, non posse se illas in fundo centroque animæ præpedire, facit quantum prævalet, ut partem sensitivam, quæ est illa quam ipse inuadere potest, inquietet & perturbet, iam doloribus, iam horribus terroribusque, ut hac ratione & hoc medio partem superiorem & spirituales animæ inquietet, bonumque illud quo potitur & fruitur præpediat. Verum multoties quando huiusmodi contemplationis communicatio purè spirituum irradiat & transuerberat, vimque suam in eo exercet: nulla dæmonem iuvat astutia industriaque ad illum inquietandum, quin potius recipit tunc anima novum emolumentum & amorem, tutioremque pacem, statim enim ac turbatitiam inimici præsentiam perlentit (res profecto admiratione digna) ipsa quam id ratione fiat, ignorante, intimiora interioris fundi petit ac ingreditur, optimè animadvertendo sentiendoque quod se in quodam collocat refugio, in quo se remotiorè esse & magis inimico absconditam conspicit, hocque modo augeatur illi pax & gaudium, quo dæmon cupiebat illam privare. Tunc autem omnis illa formido exterius illam impetit, hoc ipsa clarissime percipiente, nec mediocriter gaudente, quod se adeo tutam, tranquilla illa pace sponisque suavitate in abscondito frui conspiciat: quam nec mundus neque Dæmon dare possunt, nec auferre. Experiturque ibi anima veritatem dicti illius, quod

*Cap. 3. 7.* Sponsa ad hoc propositum in Canticis ait: *En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt propter timores nocturnos. Ro-*

bur autem istud & tranquillitatem sentit, quamvis multoties carnem & ossa exterius torqueri percipiat.

Alijs vicibus quando spiritualis communicatio in sensum redundat, facilius Dæmon spiritum turbare eumque sensu mediate horribus istis inquietare potest. Quo tempore maximum tormentum & afflictionem causat spiritui, & aliquando plus quam dici possit: cum enim negotium sit inter spiritum & spiritum, intolerabilis est horrorem quem malus bono incutit, animæ inquam, quando ipsius turbatio eam attingit. Quam rem etiam explicat in Canticis sponsa (cum sibi hoc modo evenisse ait, quando ad interiorum recollectionem ut bonis istis frueretur descendere vellet) his verbis. *Descendi in hortum nucum ut viderem palma consallium, & inspicere si florisset vinea: nesciui, anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab, qui est Dæmon.*

Nonnunquam hæc Dæmonis contraditio evenit, quando Deus dona confert animæ boni Angeli ministerio: hæc enim interdum cognoscit Dæmon, eò quod ut plurimum permittit Deus ut ea aduersarius agnoscat. Primò ut illa quantum poterit impugnet, secundum iustitiæ proportionem, atque ira nequeat conqueri iusque suum violatum asserere dicendo, non dari sibi locum ad impugnandam animam, quemadmodum eum cum lobo fecisse legimus. vnde expedit Deum præbere campum & locum ut quædam æqualitas paritasque inter duos bellatores, Angelum videlicet bonum & malum, quantum ad animam spectat, intercedat ut victoria plura fiat: victrixque & in tentatione fidelis anima, copiosius coronetur. Quo loco animadvertere oportet, hæc esse



esse quam nuper assignauimus causam, ob quam Deus interdum demoni potestatem facit inquierandi tentandique animam in illo gratiarum & fauorum ordine, per quem Deus eam ducit, ut verbi gratia, quando boni Angeli interuentu visionibus veris perfruitur, permittit etiam Deus Angelo malo, ut eiusdem generis possit illas representare falsas, ita ut propter ipsarum apparentiam probabilitatemque quandam, nisi cauta & sagax sit anima, facile decipi possit, quemadmodum multæ hoc modo fuerunt seductæ. Cuius rei figuram habemus in Exodo, ubi legimus vniuersa signa quæ Moyses faciebat à Magis quoque Pharaonis apparenter fuisse patrata. Si enim ipse educebat ranas, etiam ipsi eas educebant: si ille aquam vertebat in sanguinem, ipsi quoque eam vertebant. Nec istud duntaxat corporaliu visionum genus imitatur dæmon, sed etiam communicationes spirituales quæ per Angelum fiunt, si illas cognitione assequi potest, nam quemadmodum Iob de eo dixit. Omne sublime videt. Imitatur ergo ut dixi, & sese communicationibus istis spiritualibus sicut potest intermiscet. Quamquam spirituales istas, cum forma figuraque careant (de ratione siquidem spiritus est illa carere) nequit ipse imitari, & aliarum instar quæ sub aliqua specie vel figura representantur, efformare. Atque ita ut communicationem hæc secundum modum quo anima visitatur impugnet, representat eam horribilibus ipsius spiritus, sicut potest cum aliqua spirituali turbatione & formidine, valde interdum animæ molesta, idque eo ipso momento quo Angelus bonus communicat animæ spirituales contemplationem. Tunc verò potest interdum anima cito sese expedire, antequam præfatus maligni spiritus horror illum possit inua-

dere, & ei imprimi seipsam interius recolligendo, spirituali illâ gratiâ quam ei tunc Angelus bonus confert, ad hoc faciendum adiuta.

Aliquando permittit Deus, ut horror iste & turbatio diutius durent, quæ res maioris est illi afflictionis, omni vitæ huius tormento, remanetque postmodum horrores huius memoria, quæ ad non mediocriter affligendum satis est: vniuersa hæc quæ diximus fiunt in anima nihil ipsa ex parte sua, quantum ad representationes istas, & sentimenta spectat vel admittenda, vel respuenda præstare valente. At sciendum est hoc loco quod quando permittit Deus dæmoni affligere animam spirituali isto horrore, ad eum hoc finem facere, ut illam spirituali ista vigilia, vel ieiunio ad aliquod solenne festum, spiritualemque, quem illi conferre vult fauorem repurget, & disponat, nunquam enim ipse mortificat, nisi ut viuificet, neque humiliat, nisi ut subleuet. Quod paulò post euenire solet: anima enim secundum tenebrosam purgationis quam passa est mensuram, dulci fruitur contemplatione spirituali, ad eò interdum sublimi, ut eam verbis assequi impossibile sit.

Quæ hucusque dicta sunt, de illis fauoribus intelligi debent, quos Deus animæ confert boni Angeli ministerio, qua in re (sicut dictum est) non est ipsa omnino securo, nec ad eò in obscuro, beneque celata incedit, ut aliquid illius non agnoscat & exploret inimicus, sed quando per semetipsum visitat eam Deus, tunc optime dictus versus verificatur: quandoquidem omnimodè in obscuro, & bene inimico celata, spirituales gratias à Deo percipit. Rei huius causa est, quia cum Maiestas sua supremus sit Dominus, substantialiter manet in anima, quo nec Angelus, nec codæmon, ad intelligendum quid in ea

3.  
annis  
crucevera  
sticaNVT  
129



agatur, attingere valet, sed neque intimas  
 arcanasque communicationes, quæ inter  
 ipsam & Deum sunt agnoscere: commu-  
 nicationes enim istæ, in quâ ipsas per  
 seipsum facit Dominus, omnino diuinæ  
 sunt, & sublimissimæ, & veluti quidâ sub-  
 stantiales vnionis diuinæ inter Deum &  
 animam attractus; in quorum vno (cui iste  
 sit supremus orationis gradus) maius re-  
 cipit bonum anima, quam in omnibus al-  
 ijs. Isti enim sunt tactus quos ipsa in Can-  
 tibus posebat dicens: *Osculetur me osculo o-*  
*ris sui.* Cum enim res hæc sit, quæ adeo  
 coniunctè cum Deo peragitur, quo ani-  
 ma cum tot anxietatibus peruenire con-  
 cupiscit, plus optat, plurisque facit vni-  
 cum diuinitatis huius attractum, omni-  
 bus alijs donis quæ Deus ei confert.  
 Quam ob causam postquam plurima ipsi  
 dona in canticis contulisset, quæ ipsa can-  
 tu ibi celebrauerat, minime se satisfac-  
 tam sentiens, diuinos tactus istos postu-  
 lando ait: *Quis mihi, det te fratrem meum*  
*sugentem vbera matris meæ ut inueniam te fo-*  
*ris, ut deosculer te (ore videlicet animæ*  
*meæ) & iam nemo me despiciat,* neque me  
 aggredi, impetereque præsumat, signifi-  
 cando verbis istis, optare se communica-  
 tionem, quam Deus se solo facit foris ex-  
 clusis, repudiatisque creaturis vniuersis:  
 hoc enim innunt verba illa; ut inueniam  
 te sola & foris, sugentem vbera. Quod  
 tunc fit, quando iam anima cum spiritus  
 libertate, suauitate, & intima bonorum  
 istorum pace fruatur, non impediante il-  
 lam amplius sensitua parte, neque dæ-  
 mone illius interuentu, contradicen-  
 te. Tunc etenim non auderet aggredi  
 eam, & inquietare dæmon, eò quod hæc  
 non assequeretur, neque ad intelligendos  
 diuinos istos, in animæ substantia, cum a-  
 morosa Dei substantia, tactus posset per-  
 uenire. Immensum hoc bonum nemo cõ-

sequitur, nisi per intimam purgationem,  
 denudationem, ac spirituale ab omnibus  
 creatis rebus latibulum. Et hoc est in Ob-  
 scuro, in quo latibulo stabilitur & confir-  
 matur anima, in vnione per amorem cum  
 Deo. Et propterea rem hanc decantat  
 ipsa, præfato versu dicens:

*In obscuro & bene celata.*

Quando contingit dictas spirituales  
 gratias fieri animæ secretè, hoc est, solum-  
 modo in spiritu, in nonnullis illarum so-  
 let anima (qua ratione id fiat ignorans)  
 se ipsam secundum partem superiorem  
 ad eò ab inferiori portione elongatam  
 conspiciere, vt cognoscat in se duas partes  
 inter se tantopere distinctas, vt videatur  
 illi nihil vnâ habere cum alia cõmune, vi-  
 deturque illi rem otâ admodum & separatâ  
 esse vnâ ab altera. Et reuera quodammodo  
 ita est; secundum operationem enim, quæ  
 tunc operatur anima, quæ tota spiritualis  
 est, nullam cum parte sensitua communi-  
 cationem habet. Isto modo tota anima  
 spiritualis efficitur, & in isto vnitiuæ con-  
 templationis latibulo, passiones, appeti-  
 tusque spirituales, in sublimi gradu extin-  
 guuntur. Vnde de superiori animæ por-  
 tione loquendo, vltimum confestim sub-  
 iungit Versum.

CAPVT XXIV.

*Cantus secundus explanatio absolvitur.*

*Cum iam domus mea esset  
tranquillata.*

Quod idem est ac dicere: cum iam su-  
 perior animæ meæ portio, sicuti &  
 inferior, esset secundum appetitus poten-  
 tiasque suas tranquillata & sedata, ad-  
 vnionem diuinam amoris diuini egressa  
 sum,

Cum

Cant. 1. 1.

Supremus orationis gradus est vnionis diuinæ inter Deum & animam per tactus.

Cant. 8. 1.

Mentis hic expone- tur anima superioris & inferioris meum spiritu elongatam

Vnde hæc quæ in superioribus animæ & inferioribus diuisis descripta



Cum enim duplici modo illo noctis obscure, confictu medio (sicuti dictum est, impugnetur, & repurgetur anima secundum partem videlicet sensitivam, & secundum partem spiritualem, cum ipsa simul sensibus, potentijs, passionibusque; ita etiam dupliciter secundum duas istas partes, sensitivam & spiritualem, cum omnibus earum potentijs & appetitibus, pacem & tranquillitatem consequitur. Idcirco quippe (sicuti etiam dictum est) bis repetitur versus istum, & in Cantu præsentis, & in præterito, propter duas istas animæ portiones spirituales nempe & sensitivam: quæ ut ad unionem divinam amoris pervenire possint, necessarium est ut refocentur prius, ordinentur, & quantum ad sensitiva & spiritualia attinet quietentur, ad normam status innocentie, quæ in Adamo reperiebatur, quamvis non vndequaque à tentationibus inferioris partis sit immutata. Vnde versus iste qui in primo Cantu de partis inferioris, ac sensitivæ tranquillitate accipiebatur, in hoc secundo de superioris & spiritualis peculiariter intelligitur, ideoque bis eundem repetit.

Tranquillitatem hanc, & domus istius spiritualis quietem, perfecte & habitualiter, (quantum præsentis vitæ status patitur) medijs istis quasi substantialibus unionis divinæ, de quibus immediate egimus tractibus, consequitur anima, quos bene celata & à dæmonis, sensuumque ac passionum perturbatione abscondita, à divinitate suscipit, ubi anima pura, tranquilla, & robusta, constansque, & stabilis effecta est, ad plene perfecteque dictam unionem (quæ est divina inter animam & filium Dei desponsatio) recipendam. Confestim enim ac duæ istæ animæ mansiones fuerint perfecte cum omnibus domesticis suis, potentijs videlicet & appe-

titibus tranquillatæ & roboratæ, confortis iam illis ac in silêtio omnium supernarum infernarumque rerum constitutis, immediatè divina hæc sapientia, novo possessionis amoris nodo iungitur animæ, & impletur illud quod ipsa ait: *Cum enim quietam silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet: Omnipotens sermo tuus de cælo à Regalibus sedibus venit.* Idipsum significavit sponsa in Canticis dicens: quod postquam pertransisset illos, qui eam noctu spoliaverunt vestibus, & vulneribus affecerunt, inuenit quem diligebat anima eius. *Paululum cum pertransissem eos, inueni quem diligit anima mea.* Ad unionem hanc perveniri nequaquam potest absque insigni puritate: puritas verò ista absque magna omnium rerum creaturarum denudatione, & absque mortificatione viti acquiri nequit; quæ res per vestium sponsæ expoliationem, vulneraque nocturna; in inquisitione & desiderio sponsi instricta, significatur: neque enim nova desponsationis veste, quam ambiebat indui poterat, absque veteris expoliatione. Quamobrem ille qui in dictam iam noctem ad quærendum dilectum ingredi renuerit, nolueritque propria voluntate sua spoliari & mortificari, sed duxerit in lectulo suo & proprijs commoditatibus (quemadmodum faciebat sponsa) illum requirit, nunquam illum reperiet, quemadmodum ista anima de se ipsa testatur, quod illum in obscuro, & cum anxietatibus amoris egrediendo inuenierit.

## CAPUT XXV.

*In quo Cantus tertius breviter exponitur.*

CAN-

3.  
mris  
ruce

vera  
stica

NVI  
124

Sap. 18.  
n. 14.

Cant. 5.  
n. 4.

Mirabilis  
est enim  
sicuti  
etiam  
in  
sensibus  
potentijs  
passionibus  
que;

Vnde  
quæ  
suscipitur,  
et  
divina  
anima  
cui  
dignitas  
designatio.



## CANCION III.

*En la noche dichosa,  
En secreto que nayde me veja,  
Ni yo mirava cosa,  
Sin otra luz y nigua,  
Sino la que en el coraçon ardia.*

## SENSVS.

*illa nocte foelici  
In illo secreto in quo nullus me videbat  
Nec aliquam ego rem intuebar  
Absque alia luce & duce  
Præter eam qua in corde ardebat.*

**T**emporalis noctis metaphoram, similitudinemque in istâ suâ spiritali nocte prosequendo anima, cantat adhuc, laudibusque concelebrat optimas quæ in ea reperiuntur proprietates, & quod ipsius interuentu, cito & secure exoptatum suum finem sit consecuta. Quarum proprietatum tres in hoc Cantu proponit.

Prima (inquit) est, quod in ista foelici contemplationis nocte, tam solitatio, arcanoque contemplationis modo & tanto perè à sensu remoto, & alieno deducit Deus animam; ut nulla res ad sensum pertinens, aut creaturæ alicuius tactus, taliter eam exhilarare possit, ut eam in via unio-

nis amoris valeat interrumpere & detinere.

Secunda, quam adfert proprietas ex spiritalibus noctis huius tenebris originem sumit, in qua nocte uniuersæ superioris partis animæ potentia in obscuro versantur: unde nihil intuentæ anima, sed neque intueri valente, in nulla se re extra Deum detinet, ut ad illud pergratè quod à formarum, figurarumque, nec non naturalium apprehensionum, (quæ impedit, ac retardare solent animam, ne semper cum Deo uniat) obstaculis, libera & immunis incedat.

Tertia tandem proprietas est, quod quanquam nulli particulari interiori intellectu luci, neque alicui externo ductori, ad aliquam ab eo in hoc seblimitinere satisfactionem, consolationemque percipiendam innitatur (cum illam omnibus istis admainiculis, hæc obscuræ tenebræ priuauerint) fides tamen, & amor cor in amatum stimulant, quo tempore isto ardet, est ille qui tunc mouet ac dirigit animam, & facit eam ad Deum suum solitudinis viâ, quamuis ipsa qualiter hoc & quomodo fiat ignoret; & uolare,

NOCTIS OBSCURÆ FINIS.

FLAM-